

Verksamhetsrapport helår 2023

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna	4
3 Målanalys	5
3.1 Kraftigt förbättrade resultat i Utbildning Gävles skolor.....	5
3.2 En trygg och förebyggande förskola och skola.....	25
3.3 En förskola och skola som ger förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv	42
3.4 En attraktiv och likvärdig förskola och skola	45
3.5 Lärande för hållbar utveckling i förskolor och skolor.....	50
4 Uppföljning av politiska uppdrag	53
4.1 Utbildningsnämnden ska säkerställa att skolor åk F-3 i ska behållas i våra ytterområden.	53
4.2 Utbildningsnämnden ska säkerställa att fler insatser sker för elever med hög skolfrånvaro och där eleverna riskerar att inte nå målen.	53
4.3 Utbildningsnämnden uppdras att utöka läxhjälp och lovskola till stöd för fler elever. Utökning ska i ske med goda arbetsförutsättningar för lärarna, för att de ska ha rätt återhämtning under läsåret.....	54
4.4 Utbildningsnämnden uppdras att tillse till att alla barn- och unga ska ha god tillgång till elevhälsan. Vi vill stärka och utveckla en modern och mer förebyggande elevhälsa med fler kompetenser och ökad tillgänglighet.....	55
4.5 Utbildningsnämnden ska säkerställa att elever på alla gymnasieprogram ska kunna starta företag inom Ung Företagssamhet.	56
4.6 Utbildningsnämnden uppdras att genomföra en genomlysning för att säkerställa att utbudet av annan pedagogisk omsorg möter föräldrars behov, att informationen är tydlig att annan omsorgsmöjlighet finns, att det är lätt och tydligt hur man väljer och hur man startar nya familjedaghem och hur kommunen kan arbeta för att rekrytera nya dagbarnvårdare om behovet finns.	56
4.7 Utbildningsnämnden uppdras att säkerställa att de pedagogiska luncherna i förskolan återinföras. De är en viktig del av barnens lärande.	57
4.8 Utbildningsnämnden ska utifrån säkerställt behov, anställa fler lärare, speciallärare och specialpedagoger och växla upp arbetet med breddad rekrytering och till exempel fler lärarassistenter för att frigöra tid för lärarna till undervisningen.....	57

4.9	Utbildningsnämnden ska säkerställa att alla barn möts av svensktalande personal och de medarbetare som behöver ska ges tillgång till utökad språkutbildning.	58
4.10	Utbildningsnämnden uppdras att införa en rutin för hur arbetskläder löpande ska tillhandahållas medarbetare inom förskola och förskoleklass.	58
5	Uppföljning av privata utförare	58
6	Resultat och investeringar.....	59
6.1	Resultat.....	59
7	Förväntad utveckling.....	61
8	För verksamheten viktiga nyckeltal	61

1 Inledning

Utbildningsnämndens verksamhetsplan utgår från de av fullmäktige beslutade målen och ramarna. Verksamhetsplanen tar även sin utgångspunkt i verksamheternas nulägesanalys av resultat och förutsättningar. I verksamhetsplanen prioriteras de insatser som utifrån analyserna bedöms ge bäst effekt mot målet kraftigt förbättrade resultat. Det innebär färre, tydligare insatser med riktade indikatorer för uppföljning. Insatser och åtgärder som beskrivs under övriga mål bidrar även dessa till målet att kraftigt förbättra resultaten.

Ett kraftfullt fokus i verksamhetsplanen kombineras med den långsiktiga och gemensamma styrningen från stat och kommun. Utöver de prioriterade mål och indikatorer som anges i verksamhetsplanen har alla skolledare ansvar för att genomföra det grunduppdrag som följer av skollagen, andra lagar och förordningar samt olika kommunala styrdokument. Grunduppdraget följs upp genom dialoger, i verksamheternas årliga uppföljningar i det systematiska kvalitetsarbetet, i delår- och årsredovisningar till nämnden samt genom kontinuerlig uppföljning av barn och elevers utveckling med olika indikatorer och nyckeltal.

Målen i rapporten bedöms genom att sammanväga vad som genomförts i verksamheten för att uppnå målet samt utfallet/statusen på indikatorerna. Generellt tar det ofta lång tid innan insatser för att höja elevers resultat får mätbar effekt. Små skillnader i utfall mellan enskilda år bör därför inte ligga till grund för alltför stora slutsatser. Ett exempel är där vi ser att behörigheten till yrkesprogram till gymnasiet i Gävle kommun gick ned något mellan 2022 till 2023, men där utvecklingen över tid sedan 2017 visar en tydlig uppgång.

2 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna

- Alla verksamheter har ett starkt fokus på kraftigt förbättrade resultat. Förskolan arbetar systematiskt för att utveckla barns möjligheter att inhämta kunskaper och värden och har också fokus på bland annat språk- och matematikutveckling. Inom grund- och gymnasieskolan fortsätter skolorna att ha individkoll på alla elever som följs upp av verksamhetschef på huvudmannanivå. Resultaten i grundskolan har gått ned något, andelen elever som är behöriga till ett nationellt program är, efter sommarskolan, 84,4 procent. Andelen elever med gymnasie- eller yrkesexamen har ökat till 87,8 procent.
- Gävlemodellen är en strategi med syfte att på systematisk basis kunna arbeta långsiktigt med trygghetsfrågor, studiero och kvalitetsarbete. Skolverkets nationella undersökning (353) visade att 8,1 procent av eleverna på mellan- och högstadiet är mobbade. I Gävle är motsvarande siffra 5,3 procent i oktober 2023. Värdet för mobbning är i höst 1,2 procentenheter lägre än värdet i mars och på samma nivå som hösten 2022. Kartläggningarna i Gävlemodellen har pågått sedan 2012, därför finns solida data att följa över tid. Dessa visar att det systematiska arbetet ger effekt och att skolorna i Gävle över tid har en lägre andel mobbade elever.
- Lärplattformen Unikum introducerades i gymnasieskolan under hösten 2023. Därmed finns samma lärplattform från förskola till gymnasieskola samt inom anpassad skola.
- Ett dimensioneringsarbete har påbörjats i samarbete med Gävlefastigheter i syfte att anpassa personal och lokaler i förskolan utifrån barn- och elevkullarnas storlek. Den demografiska prognos som togs fram under våren 2023 visar på en kraftigt försvagad befolkningsutveckling för barn i förskoleålder. Ett samlat strategiskt arbete är påbörjat inom alla skolformer och det synes föreligga behov av flera gemensamma insatser när det gäller lokalplanering i kommunen i stort.
- I juni skrev Gävle under ett samverkansområdesavtal med övriga kommuner i Gästrikland samt med Älvkarleby kommun. Kommunerna bildar då en gemensam gymnasieskola med ett gemensamt utbud för elever i Hofors, Gävle, Sandviken, Ockelbo och Älvkarleby. Det innebär att eleverna blir förstahandssökande och att gymnasieutbildningen blir gemensam med likartade villkor. På längre sikt innebär det bättre resursutnyttjande vad gäller både planering och dimensionering av vilka utbildningar som ska erbjudas och i den gemensamma kompetensförsörjningen. I Gävle innefattas de nationella program på gymnasiet, två av introduktionsprogrammen samt idrottsinriktningarna av avtalet.

- En ny kompetensförsörjningstrategi kommer att implementeras under 2024. Utbildning Gävle samverkar med närliggande lärosäten, framför allt Högskolan i Gävle, för att hitta nya former för rekrytering av lärare. Gävle kommun befinner sig på ett motsvarande rikssnitt när det gäller lärarbehörighet i grundskolan, medan vi i de övriga skolformerna ligger över rikssnittet.

3 Målanalys

3.1 Kraftigt förbättrade resultat i Utbildning Gävles skolor

Pedagogisk omsorg

Den 1 januari 2023 infördes nya regler om godkännande av enskild huvudman som ska bedriva pedagogisk omsorg. Tidigare har det enbart funnits bestämmelser om rätt till bidrag för sådan verksamhet, nu införs krav på att huvudmannen måste få ett godkännande från kommunen. För att huvudmannen ska få ett godkännande måste till exempel samtliga personer över 15 år som är folkbokförda på adressen där verksamheten ska bedrivas visa upp ett utdrag ur belastningsregistret.

De nya lagändringarna förtydligar även att omsorgen ska stimulera barns utveckling och lärande och att barnen ska förberedas för fortsatt lärande och för utbildning inom skolväsendet. Det ställs också tydligare krav på huvudmän att tillgodose barns eventuella behov av särskilt stöd. I Gävle kommun har ett informationsmöte genomförts inom ramen för tillsynsverksamheten för att ge råd och vägledning åt enskilda huvudmän som bedriver pedagogisk omsorg. I och med lagändringen har en revidering av de antagna riktlinjerna för enskild pedagogisk omsorg genomförts och beslutats av Utbildningsnämnden.

Den senaste tillgängliga statistiken från 2022 visar att andelen barn 1–5 år inskrivna i pedagogisk omsorg har minskat från 4,6 till 3,8 procent sedan 2021. Sett i ett nationellt perspektiv är detta fortfarande höga siffror, då andelen barn 1–5 år inskrivna i pedagogisk omsorg i riket är 1,2 procent och 0,6 procent i jämförbara kommuner. Anställda inom pedagogisk omsorg med examen för arbete med barn inom den kommunala verksamheten i Gävle var 24 procent 2022, vilket är en minskning från 2021 andelen anställda med examen för arbete med barn låg på 27 procent. Motsvarande utfall 2022 för riket var 26 procent medan det för liknande kommuner var 35,5 procent (Källa: Kolada).

Föräldraenkät pedagogisk omsorg 2023

Utbildning Gävle genomför årligen en föräldraenkät i syfte att vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg ges möjlighet att återkoppla hur de upplever verksamheterna och arbetet som bedrivs i dessa. Mot bakgrund av en låg svarsfrekvens genomfördes ett antal förändringar av enkäten 2023 i syfte att förenkla för de svarande.

Föräldraenkät 2023 rörande pedagogisk omsorg påvisar att vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg generellt är mycket nöjda med verksamheten. Svarsfrekvensen för enkäten 2023 var sammantaget 54 procent vilket är en förbättring i jämförelse med tidigare år. Av de svarande uppger 48 procent att deras barn går i en kommunal pedagogisk omsorg och 52 procent i en fristående pedagogisk omsorg. Sett till annat modersmål än svenska uppger drygt 17 procent att de har annat modersmål än svenska, en högre andel av vårdnadshavare med barn i en fristående verksamhet (drygt 21 procent) anger det samma jämfört med kommunal verksamhet (drygt 13 procent). På frågan *Varför valde du familjedaghem till ditt barn?* uppgav 76 procent *storleken på verksamheten* som skäl, följt av *närhet* 43 procent (det är möjligt att välja fler svarsalternativ på denna fråga varför utfallet överstiger 100 procent). Detta är i linje med föregående års resultat.

Det sammantagna utfallet för enkäten (instämmer helt och instämmer ganska bra) var 93 procent nöjdhet (medelvärde 9,3) vilket är ett mycket högt utfall. Utfallet för kommunal

pedagogisk omsorg var 9,2 och för fristående verksamhet 9,3, skillnaderna är sammantaget minimala. Lägst utfall för den kommunala verksamheten har frågorna *Vårt barn har inflytande över den dagliga verksamheten* samt *Vi får information om verksamhetens mål och arbete* med medelvärde 8,2 medan de fristående fått lägst utfall på frågan *Vi erbjuds utvecklingssamtal varje år* med medelvärde 9,1.

Resultat utifrån barnets kön och ålder

Den generella nöjdheten skiljer sig till viss del åt mellan vårdnadshavare till flickor och pojkar. Vårdnadshavare till flickor har ett mycket högt medelvärde om 9,6 medan vårdnadshavare till pojkar har ett högt, men något lägre, medelvärde om 8,9 för enkäten. Vårdnadshavare till flickor har på frågan *Vi får information om verksamhetens mål och arbete* uppgett lägst utfall på 9,2. Vårdnadshavare till pojkar har i stället uppgett lägst utfall på frågan *Vårt barn har inflytande över den dagliga verksamheten* om 8,1.

Vad gäller skillnader mellan barn i åldrarna 1–3 år och 4–5 år är vårdnadshavare till barn i åldrarna 4–5 år något mer nöjda (9,5) än vårdnadshavare till barn i åldrarna 1–3 år (9,2), skillnaden är dock marginell. Vårdnadshavare med barn i ålder 1–3 år uppger lägst medelvärde på frågan *Vårt barn har inflytande över den dagliga verksamheten* (8,7) medan vårdnadshavare till barn i ålder 4–5 år uppger lägst medelvärde på frågan *Vi får information om verksamhetens mål och arbete*. Utfallen är dock fortsatt på mycket höga nivåer. Det är inte möjligt att utvärdera några större skillnader i utfall utifrån barnens ålder.

Tillsyn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Det har fattats tillsynsbeslut för samtliga verksamheter som varit föremål för regelbunden tillsyn under 2023. En regelbunden tillsyn har avslutats efter uppföljning av redovisade åtgärder. Övriga ärenden är under uppföljning efter att verksamheterna redovisat vilka åtgärder som vidtagits för att rätta till de brister som upptäckts vid granskningen.

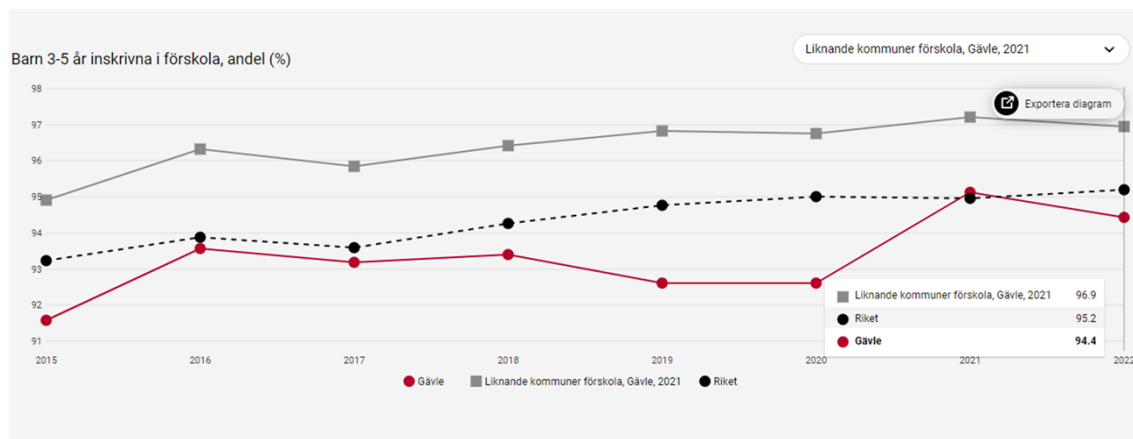
Förskola

Den senast aktuella statistiken (15 oktober 2022) visar att andelen legitimerade heltidsanställda förskollärare vid Gävles kommunala förskolor har minskat något från 52 procent (2021) till 51 procent (2022). Detta är i paritet med liknande kommuner (50 procent) men högre än rikets utfall om 44 procent. Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har minskat något från 5,4 barn per heltidsanställd till 5,3 barn vilket är något högre än liknande kommuner (5,0) samt riket (5,1). Antal barn per heltidsanställd med förskollärlig legitimation 2022 har ökat något till 10,5 jämfört med 2021 då utfallet var 10,4. I jämförelse med riket (11,6) var utfallet betydligt bättre, i jämförelse med liknande kommuner (10,2) var utfallet ungefär detsamma. Barngruppernas storlek har minskat något jämfört med föregående år. Det pågår aktivt arbete i förskolorna för att organisera lärsituationer genom att bland annat samverka och dela in barnen i mindre sammanhang under dagen.

Från och med 1 juni 2023 tillämpas lagstiftning som syftar till att öka deltagande i förskolan genom särskilt erbjudande och uppsökande verksamhet. Ändringen innebär ett utökat ansvar för kommunen att erbjuda utbildning i förskola. Kommunerna är skyldiga att ta kontakt med vårdnadshavare till barn i åldern 3–5 år och informera om barnets rätt till förskola. Om barnet inte börjar i förskolan ska denna kontakt upprepas fram till och med våren det år då barnet börjar förskoleklass. Hemkommunen är också skyldig att reservera en förskoleplats, även om vårdnadshavarna inte har önskat det, i de fall barnet eller vårdnadshavarna har bott en kort tid i Sverige.

År 2022 var 86,8 procent av barn 1–5 år inskrivna i förskolan i Gävle kommun. Utfallet för riket samma år var 85,8 procent. Vad gäller barn 3–5 år var 94,4 procent inskrivna i förskolan 2022. Utfallet var i jämförelse med riket (95,2 procent) och andra jämförbara kommuner (96,9 procent) något lägre för Gävle kommun. Forskning visar att förskolan har positiva effekter för barns utveckling och lärande, särskilt för flerspråkiga barn och barn med svag socioekonomisk bakgrund. Barn som har gått i förskolan har bättre kognitiva och språkliga färdigheter och når högre kunskapsresultat i skolan än barn som inte har deltagit i förskolans verksamhet.

Figur 1. Barn 3–5 år inskrivna i förskola, jämförelse liknande kommuner samt riket. (Kolada jämföraren, Förskola övergripande)

Under våren 2023 identifierade utbildning Gävle sammantaget drygt 250 barn som aktuella för den uppsökande verksamheten. Av dessa var 23 därtill aktuella för erbjudande om reserverad plats. Utbildning Gävle har under 2023 bedrivit ett prioriterat utvecklingsarbete i enlighet med den nya lagstiftningen för att få fler barn till förskolan. Det har bland annat bestått i att arbeta fram en handlingsplan med arbetssätt, ta fram och sprida informationsmaterial samt ta fram och bearbeta uppgifter rörande målgruppen. Arbetet har bedrivits i samverkan mellan verksamhetsstöd, förskolan samt öppna förskolan. Under hösten 2023 bedrevs arbetet med fokus på att utveckla den uppsökande verksamheten genom bland annat samverkan med andra aktörer inom kommunorganisationen samt med andra relevanta myndigheter.

Förskoleenkäten 2023

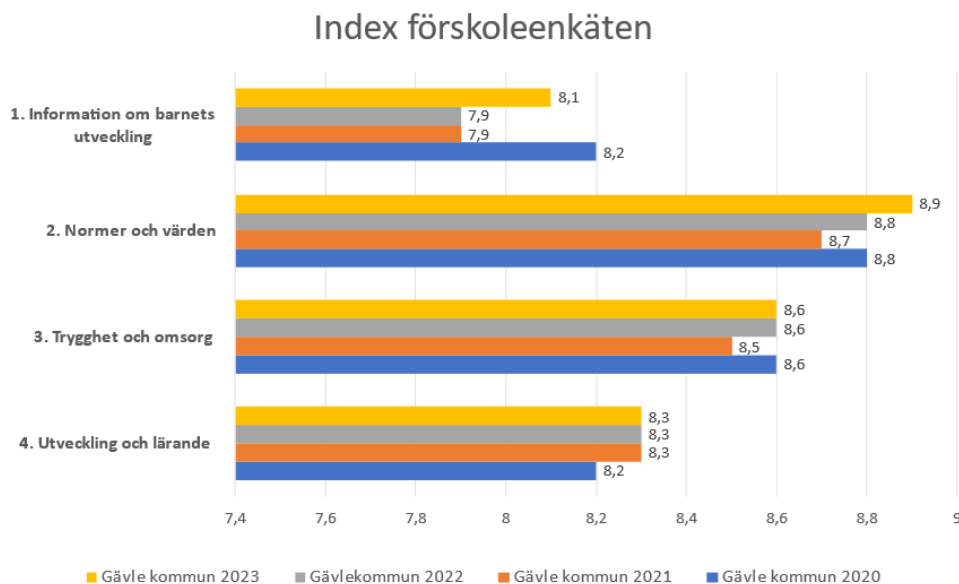
Vårdnadshavare med barn i förskola i Gävle kommun har haft möjlighet att svara på en enkät kring hur de upplever verksamheterna och arbetet som bedrivs i dessa. Svarsfrekvensen var 55 procent vilket är samma nivå som föregående år. Utifrån ett likvärdighetsperspektiv är de stora skillnaderna i svarsfrekvens som uppvisas mellan olika förskoleområden (42–75 procent) problematisk. Tillgången till aktuella e-postadresser alternativt mobilnummer till vårdnadshavarna är en viktig förutsättning för att uppnå en hög svarsfrekvens. En annan bidragande orsak till framgångsrikt svarande är vilka riktade insatser som genomförts på förskolorna med information om enkäten.

För att bibehålla en bra svarsfrekvens är det även viktigt att förskolans resultat återkopplas till vårdnadshavarna. I år har en sammanfattande rapport från enkätundersökningen publicerats på förskolornas hemsidor. I förskolan finns inte så mycket statistik som kan användas i det systematiska kvalitetsarbetet, varför det är extra viktigt att samtliga förskolor får ett eget underlag.

Utveckling av enkätresultatet i förskolan år 2020–2023

I diagrammet nedan visas resultat för hur föräldrar med barn i förskolan i Gävle kommun upplever verksamheten utifrån områdena; information om barnets utveckling, normer och värden, trygghet och omsorg, utveckling och lärande, anpassningar efter barnets behov samt barns inflytande. Resultat för år 2020–2023 visas i diagrammet som indexvärden.

Figur 2. Resultat per frågeområde, Gävle totalt år 2020–2023

Diagrammet visar att föräldrarna upplever att förskolans arbete med normer och värden fungerar bra. Föräldrar upplever i lägre utsträckning nöjdhet med informationen kring barnets utveckling. För två av områdena är värdet högre och för två indexområden ligger index på samma nivå som 2022. Årets totalresultat är bättre än föregående år (2022). Resultatet är högre på 13 av 15 frågor.

De vårdnadshavare som svarat negativt på frågan "Jag upplever att jag fortlöpande får information om mitt barns tillvaro på förskolan" har även i årets enkät fått en följdfråga där föräldern med egna ord kan beskriva vad som saknas. Sammanlagt har 181 vårdnadshavare med egna ord beskrivit vad som de upplever saknas i informationen från förskolan. I förhållande till antalet svarande per förskoleområde, skiljer sig andelen som utnyttjat fritextsvar mellan de olika förskoleområdena. Innehållet i fritextsvaren visar stora likheter med de som lämnades i förra årets föräldraenkät. Kritiken i svaren kan kategoriseras i några huvudområden.

- Förbättrad information kring aktiviteter som alla barn deltar i på förskolan i pedagogiskt syfte.
- Vecko-/månadsbrev med information om kommande aktiviteter saknas eller kommer för oregelbundet
- Utvecklingssamtal erbjuds inte i tillräcklig omfattning
- Den dagliga informationen om det enskilda barnet, individuell utveckling och omvårdnad upplevs ha brister

Årets enkätresultat visar att vårdnadshavarna är mer nöjda med informationen kring barnets utveckling. De negativa effekterna efter pandemin har klingat av. Det är framför allt den dagliga muntliga informationen som förbättrats. Fortfarande anger en stor grupp vårdnadshavare att de inte har haft något utvecklingssamtal. Resultatet har dock förbättrats något jämfört med föregående år, men drygt 26 procent av vårdnadshavarna uppger att de inte har haft ett utvecklingssamtal.

Resultat utifrån barnets kön

Vårdnadshavare till flickor är genomgående mer positiva i sina svar än vårdnadshavare till pojkar. På bara en av frågorna är vårdnadshavare till pojkar mer positiva "Jag upplever att jag fick tydlig information om hur det går för mitt barn på förskolan under utvecklingssamtalet". Skillnaderna i resultat mellan könen är dock liten på de flesta av frågorna. Skillnaden i nöjdhet mellan vårdnadshavare till flickor och pojkar är störst för fråga "Jag upplever att mitt barn trivs

på förskolan”.

Förutom flickor och pojkar har vårdnadshavarna kunnat markera ett tredje svarsalternativ, nämligen "Annat/Vill ej ange". Den gruppen är liten och har minskat jämfört med föregående år, 2,2 procent av vårdnadshavarna har svarat med det alternativet. Resultatet i den gruppen avviker kraftigt från resultatet för både flickor och pojkar. För samtliga frågor är resultatet betydligt lägre.

Modersmål

Det är 201 vårdnadshavare som har använt ett annat språk än svenska när de svarat på enkäten, vilket utgör 6,7 procent av samtliga svar. Andelen är betydligt högre jämfört med föregående år. Det språk som använts av flest svarande är arabiska följt av engelska och somaliska. Andelen som svarat på annat språk än svenska är fortfarande betydligt lägre än den faktiska andelen vårdnadshavare med annat modersmål. En jämförelse mellan vårdnadshavare som svarat på svenska och de som svarat på ett annat modersmål visar att på de flesta frågor är skillnaden i nöjdhet liten. De som svarat på annat modersmål är dock mer nöjda, högre resultat på 12 av 15 frågor jämfört med högre resultat på 2 av 15 frågor för vårdnadshavare som svarat på svenska.

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA)

Sedan 2019 har ett utvecklingsarbete bedrivits inom förskolan rörande språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA). SKUA är ett samlingsnamn för teoretiskt förankrade, strukturerade och interaktiva arbetsformer som från början tagits fram för att utveckla den språkliga färdigheten i svenska för elever med svenska som andra språk. Metoden har även visat sig vara gynnsam för elever med svenska som modersmål. Initialt har tre förskolelärare genomgått utbildning som lärledare i SKUA vid Nationellt centrum för flerspråkighet, Stockholms universitet. Utbildningen har dels handlat om att lära sig olika handledningsmetodiker, dels om att få ett fördjupat innehåll om barns språkutveckling och svenska som andraspråk.

Initialt har Sätra, Nord/Östra och Sörby förskoleområden arbetat med SKUA som pilotverksamhet inför ett bredare arbete inom förskolan i Gävle kommun. Under hösten 2023 kommer ytterligare pedagoger utbildas inom SKUA i syfte att sprida arbetssätt och kunskap till fler. Avsikten med utvecklingsarbetet är att bygga en hållbar kompetens över tid och sprida kompetensen vidare inom förskolans organisation.

Förskoleklass

Det genomförs årligen en nationell kartläggning i svenska och matematik i förskoleklass, vilka vardera består av fyra delmoment. Syftet med kartläggningen är att tidigt kunna sätta in stöd till klasser utifrån resultaten som ger en indikation på om eleverna kommer att nå målen i svenska och matematik i årskurs 3. Resultaten är inte automatiskt tillgängliga för huvudmannen då inrapporteringen sker direkt till Skolverket, Utbildning Gävle samlar dock in resultatet centralt.

Kartläggningen som genomfördes under höstterminen 2023 inkluderade 1051 elever i förskoleklass. Alla förskoleklasser har inte rapporterat sina resultat, trots upprepad uppmaning, vilket innebär att 4,5 procent är bortfall. Resultatet av de 1004 elever vars resultat inkom är att svenskan var svårare än matematiken. Det var 30 procent av eleverna som inte klarade alla delprov i de språkliga aspekterna jämfört med de 20 procent som inte klarade av alla delprov i matematikkartläggningen. Det delprov som flest elever misslyckades med i svenskan var ord och språkljud, en av de viktigare parametrarna gällande tidig läs- och skrivutveckling. Det var också fler än dubbelt så många elever som inte klarade det delprovet jämfört med de övriga delproven i svenska. I matematiken var det delprovet som handlar om att lösa problem inom rumsuppfattning marginellt svårare än delprovet att lösa problem inom mätning. Det delprov som flest elever klarade var kopplat till taluppfattning.

Verksamhet

Verksamheten förskoleklass har goda förutsättningar att bedriva undervisning utifrån parametern hög andel legitimerade lärare, 89,4 procent, vilket i princip är detsamma som i riket (88 procent). Personaltätheten är något lägre än i riket, 19,9 elev/lärare jämfört med 18 i riket. I jämförelse med enskild huvudman för förskoleklass är det 17,4 elever per lärare och det är 87

procent som har pedagogisk högskoleexamen.

I Gävle kommun har sammantaget 24,7 procent elever i förskoleklass utländsk bakgrund och 21,5 procent har annat modersmål än svenska. Rikssnittet för elever med annat modersmål än svenska är 24,5 procent.

Undervisningen i förskoleklass utgår från elevernas förkunskaper, den repeterar och bygger vidare på det som eleverna redan kan och är intresserade av. Eleverna har generellt en positiv inställning till skolan och en vilja att lära. Några skolor uppger att det behövs fortsatt utveckling kring att utmana eleverna i både matematik och svenska, framför allt läsutveckling. Satsningen på språkutvecklande arbetssätt (SKUA) inom Nyanländas lärande har på många skolor även omfattat förskoleklasserna och representanter har deltagit på SKUA-mötena på skolan.

Fritidshem

Fritidshemmets verksamhet har goda förutsättningar att bedriva undervisning utifrån hög andel fritidslärare/fritidspedagoger. Det är 66 procent som har pedagogisk högskoleexamen, i riket är motsvarande siffor betydligt lägre, 38 procent. Personaltätheten är god, 20 elever per lärare jämfört med riket där det är 20,2 elever per heltidsanställd.

De fristående skolornas fritidsverksamhet skiljer sig åt både avseende personaltäthet och personal med behörighet jämfört med de kommunala skolorna. Medan kommunens fritidshem har en personaltäthet på 20 elever per lärare i verksamheten är motsvarande siffra hos fristående skolor på 42,8 elever per lärare. Andelen personal med pedagogisk högskoleexamen är 37 procent.

Grundskolan

Generellt

Uppföljning av resultaten i grundskolan har följt plan under vårterminen. I januari genomfördes resultatdialoger utifrån julbetygen, dialogen utgick från samma frågeställningar som tidigare samtal om resultat under läsåret 2022/2023. De utmaningar som framkom handlar bland annat om fortsatt arbete med att utveckla bedömarkompetensen, bristen på vikarier, brist på behöriga lärare i framför allt matematik och de naturvetenskapliga ämnena samt hur skapa goda lärmiljöer när man tar emot många nya elever.

Under samtalen lyftes även behovet av stöd för att öka förutsättningarna för elevernas lärande. En av de större utmaningar som lyftes på flertalet skolor är elever som kommer under högstadietiden och där elever saknar flertalet ämnen och det är bristfällig information om eleverna. Det blir svårigheter för denna elevgrupp att på kort tid kunna förvärva de kunskaper som behövs och stöd efterfrågas stöd kring denna elevgrupp.

Insatser som gjorts är exempelvis bättre vikariehantering; rekrytering av legitimerade lärare i matematik och naturorienterade ämnen; extra stöd i de naturorienterade ämnena; rekrytering av specialpedagoger och speciallärare med inriktning läs- och skrivutveckling; riktat stöd till de elever som saknar behörighet i engelska, matematik samt svenska/svenska som andraspråk; ökad samverkan mellan skola, region och socialtjänst. Insatserna har varit olika utifrån skolornas olika förutsättningar.

Alla skolenheter har individuella planer för eleverna och avstämningar sker kontinuerligt för att följa upp att åtgärder/aktiviteter ger effekt, annars diskuterar elev och lärare förslag på nya åtgärder/aktiviteter i den individuella planen.

Under vårterminen har ett arbete påbörjats kring anpassade studiegångar, där Gävle, framför allt i årskurs 9, ligger betydligt högre än riket. Skillnaderna mellan skolenheter är också stora, orsakerna till detta behöver analyseras ytterligare och åtgärder sätts in.

Nationella prov årskurs 3

Statistiken för ämnesprovet 2023 i matematik visar på en tydlig förbättring i Gävles kommunala skolor jämfört med läsåret 2021/2022. Andelen elever som uppnått kravnivån i samtliga delprov i matematik ökade från 61 till 68 procent. På nationell nivå är andelen 61,5 procent. Pojkar har

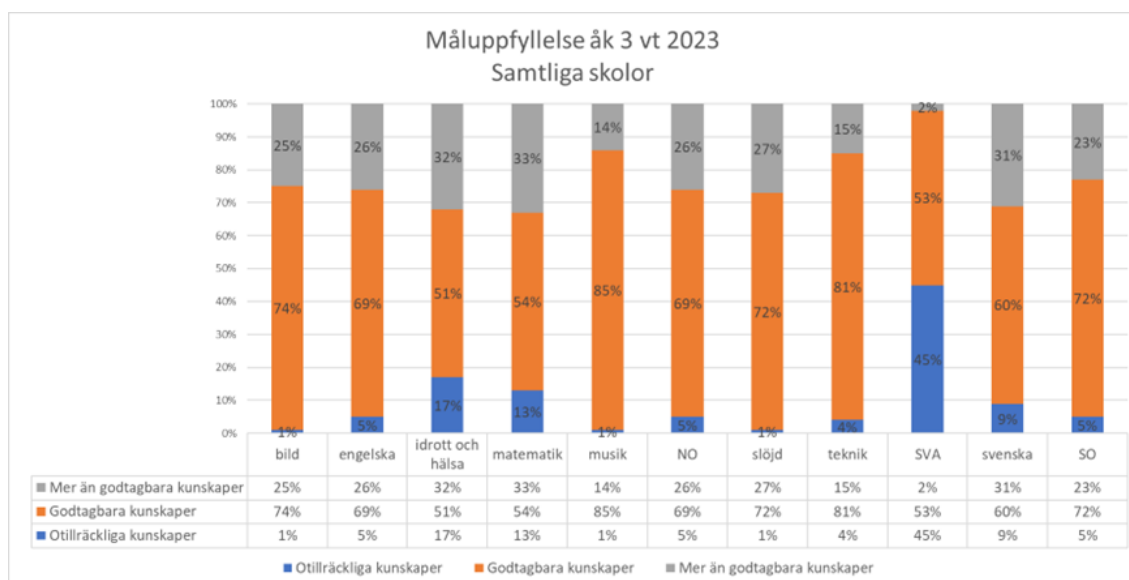
något högre resultat både i Gävle och i riket.

I svenska och svenska som andraspråk sammanslaget uppnådde 71 procent kravnivån i samtliga delprov. Det senaste resultatet för Gävle läsåret 2021/22 låg andelen på 62 procent. Den statistiska sammanställningen visar att det är stora skillnader mellan elever som följer kursplanen för svenska som andraspråk och kursplanen i svenska. I svenska uppnår 77 procent av eleverna kravnivån i samtliga delprov. På nationell nivå är andelen 72,5 procent. Gävles resultat i svenska är bättre än rikets resultat för samtliga åtta delprov. Det är en mycket tydlig förbättring jämfört med föregående år då sju av åtta delprov var lägre än rikets resultat. För elever som följer kursplanen för svenska som andraspråk ligger andelen i Gävle på 31 procent. På nationell nivå är den andelen 39,4 procent. Här har ingen förbättring av resultatet skett jämfört med föregående läsår. Flickor har bättre resultat än pojkar i svenska och svenska som andraspråk. Det gäller både i Gävle och riket.

Måluppfyllelse samtliga ämnen årskurs 3

Samtliga kommunala skolor i Gävle dokumenterar elevernas måluppfyllelse för årskurs 1–5. Nedanstående diagram visar måluppfyllelsen för årskurs 3.

Figur 3. Måluppfyllelse för årskurs 3

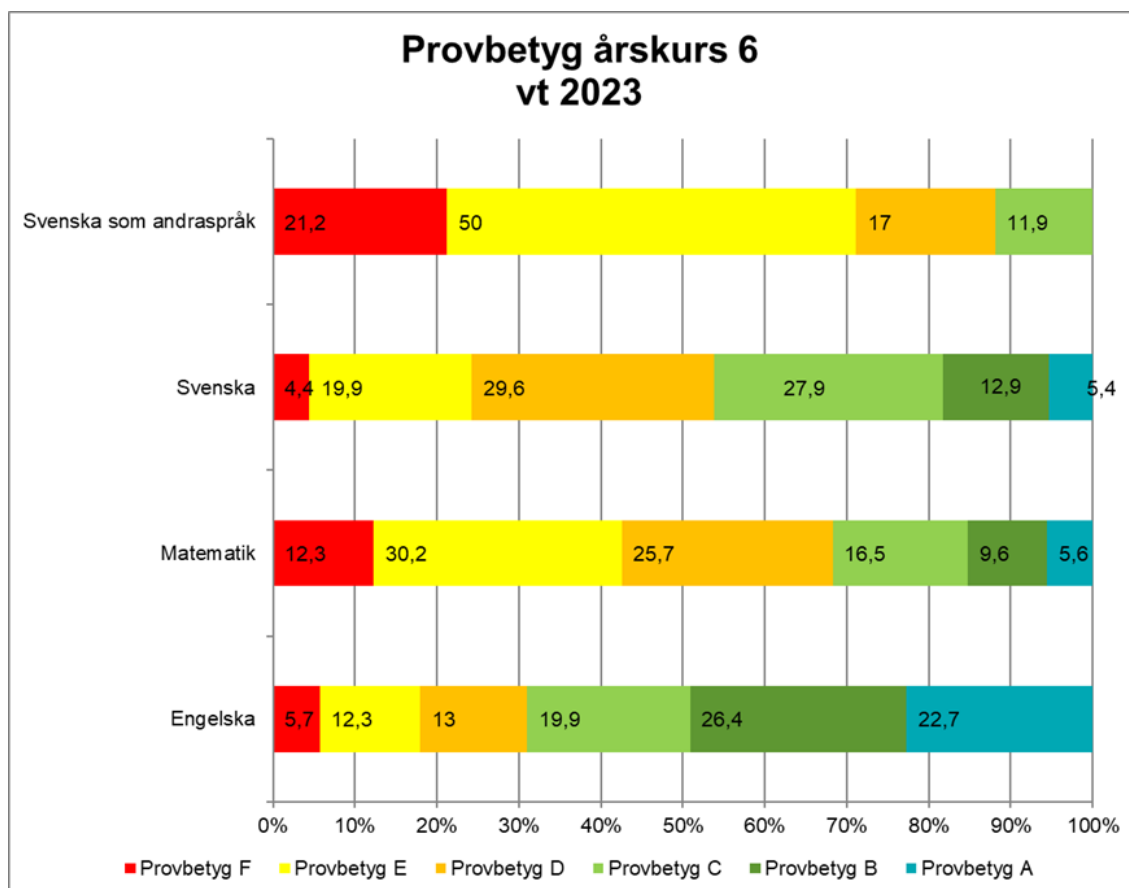
Källa: Power BI/Procapita

Den högsta måluppfyllelsen finns i bild, musik och slöjd. För dessa ämnen når nästan samtliga elever kunskapsmålen. Det ämne med lägst måluppfyllelse är svenska som andraspråk. Här når 55 procent av eleverna kunskapsmålen. Årets resultat i matematik visar att 87 procent av eleverna har uppnått kunskapskraven vilket är fyra procentenheter lägre än föregående läsår. 33 procent av eleverna bedöms ha mer än godtagbara kunskaper. Det är en större andel pojkar som bedöms uppnå mer än godtagbara kunskaper i ämnet. Resultatet ligger lägre jämfört med föregående läsår. Ovanstående diagram visar att andelen elever som bedöms ha mer än godtagbara kunskaper ligger i spannet 2–33 procent beroende på ämne. Under ett antal år har andelen med mer än godtagbara kunskaper ökat. Detta läsår har andelen elever som fått bedömningen mer än godtagbara kunskaper tydligt minskat. För samtliga ämnen utom slöjd har andelen minskat. Fortfarande finns betydande skillnader i bedömning för olika ämnen vid en jämförelse mellan skolorna. På fyra skolor uppnår 100 procent av eleverna kunskapskraven i matematik jämfört med 52 procent på den skola med lägst måluppfyllelse. Skillnaden är ännu större om andelen som har mer än godtagbara kunskaper jämförs. I musik bedömer åtta att inga elever har mer än godtagbara kunskaper jämfört med en skola där 50 procent av eleverna uppges ha mer än godtagbara kunskaper. Skolornas arbete för att utveckla bedömarkompetensen behöver därför fortsätta.

Nationella prov årskurs 6

I diagrammet nedan visas provresultat för årskurs 6 2023 för svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Provresultatet presenteras i andel elever som når kravnivåerna för betygen F–A.

Figur 4. Provbetyg årskurs 6.

Källa: Power BI/Procapita

Sammanställningen visar att det finns en variation i provresultat mellan olika ämnen. En tydlig skillnad är att andelen elever med de högsta provbetygen A och B varierar mellan olika ämnen. I engelska har en hög andel av eleverna uppnått de högsta provbetygen. En jämförelse med föregående års ämnesprov visar att provresultatet är högre i svenska, svenska som andraspråk och engelska. I samtliga tre ämnen har andelen med provbetyg F minskat. I matematik ligger resultatet på samma nivå som föregående år. Jämfört med rikets resultat är provresultatet i svenska och svenska som andraspråk bättre i Gävle. I matematik ligger resultatet något under och för engelska är resultatet lägre än för riket. Årets resultat visar att i engelska har pojkarna ett bättre resultat jämfört med flickorna. På riksnivå finns ingen skillnad mellan könen i engelska. I matematik och svenska som andraspråk är skillnaden i resultat mellan könen liten. I svenska däremot har flickorna betydligt högre resultat, det stämmer väl överens med hur det ser ut i riket. Elever som inte har deltagit på samtliga delprov finns inte med i beräkningsunderlaget för provbetyget. Samtliga elever finns dock med i underlaget för terminsbetyget. Man behöver därför analysera bortfallet för ämnesprovet vid en jämförelse. För samtliga ämnen är provbortfallet större för pojkar jämfört med flickor. Så är fallet även på nationell nivå, men skillnaden mellan könen är större i Gävle. Den största skillnaden mellan könen finns för svenska. Under en längre period, 2015 och framåt har provbortfallet varit högre i Gävle än för riket, men i år ser det mycket bättre ut i svenska och engelska. Där är andelen elever som fått provbetyg i Gävle högre än för riket. Fortfarande är andelen som fått provbetyg klart lägre i Gävle för både matematik och svenska som andraspråk.

Betygsresultat årskurs 6 2023

Nationell statistik för Gävles kommunala skolor i årskurs 6 visar att det är totalt 70,9 procent av eleverna som uppnått godkända betyg (A–E) i samtliga lästa ämnen, 72,8 procent av flickorna och 69,2 procent av pojkarna. Resultatet i Gävle är något högre än för jämförelsegruppen kommunala skolor i riket (70,1 procent). Årets resultat för de kommunala skolorna i Gävle är betydligt högre än för enskilda skolor i Gävle (62,7 procent). Resultatet har förbättrats jämfört med vårterminen 2022. Pojkarnas resultat har utvecklats mer positivt än flickornas resultat. Årets resultat ligger på snittresultatet för perioden 2014–2023.

Variationen i andelen som erhållit godkända betyg i samtliga ämnen är betydande mellan olika skolor (95,1–43,5 procent), även om skillnaderna har minskat något jämfört med föregående år. Variationen är ännu större om enbart flickor jämförs, här skiljer sig andelen mellan 100–20,0 procent mellan den skola som uppvisar högsta respektive lägsta resultat för flickor som har erhållit godkända betyg i alla ämnen.

En ämnesvis jämförelse av den genomsnittliga betygspoängen för Gävles resultat jämfört med rikets resultat visar följande:

1. I svenska, svenska som andraspråk, samhällsvetenskapliga ämnen, bild och hemkunskap har Gävle högre betygspoäng än riket.
2. I engelska, matematik, naturvetenskapliga ämnen och musik har Gävle lägre betygspoäng än riket.
3. Pojkar i Gävle har bättre resultat än pojkar i riket. Flickorna i Gävle har ett lägre resultat i jämförelse med flickorna i riket.

En jämförelse med betygsresultatet från föregående läsår visar på en förbättring i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Andelen elever med minst godkända betyg i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk har ökat från 75,5 till 78,7 procent. Trots förbättringen av årets resultat är värdet lägre än medelvärdet för perioden 2014–2023. I år har pojkarna förbättrat resultatet betydligt mer än flickorna. Andelen flickor med minst godkända betyg är 78,2 procent jämfört med pojkarnas 79,1 procent. För årskurs 6 finns inget betygsvärde som anger gymnasiebehörighet, men ovanstående statistik ger ändå en bra indikation hur eleverna ligger till i årskurs 6.

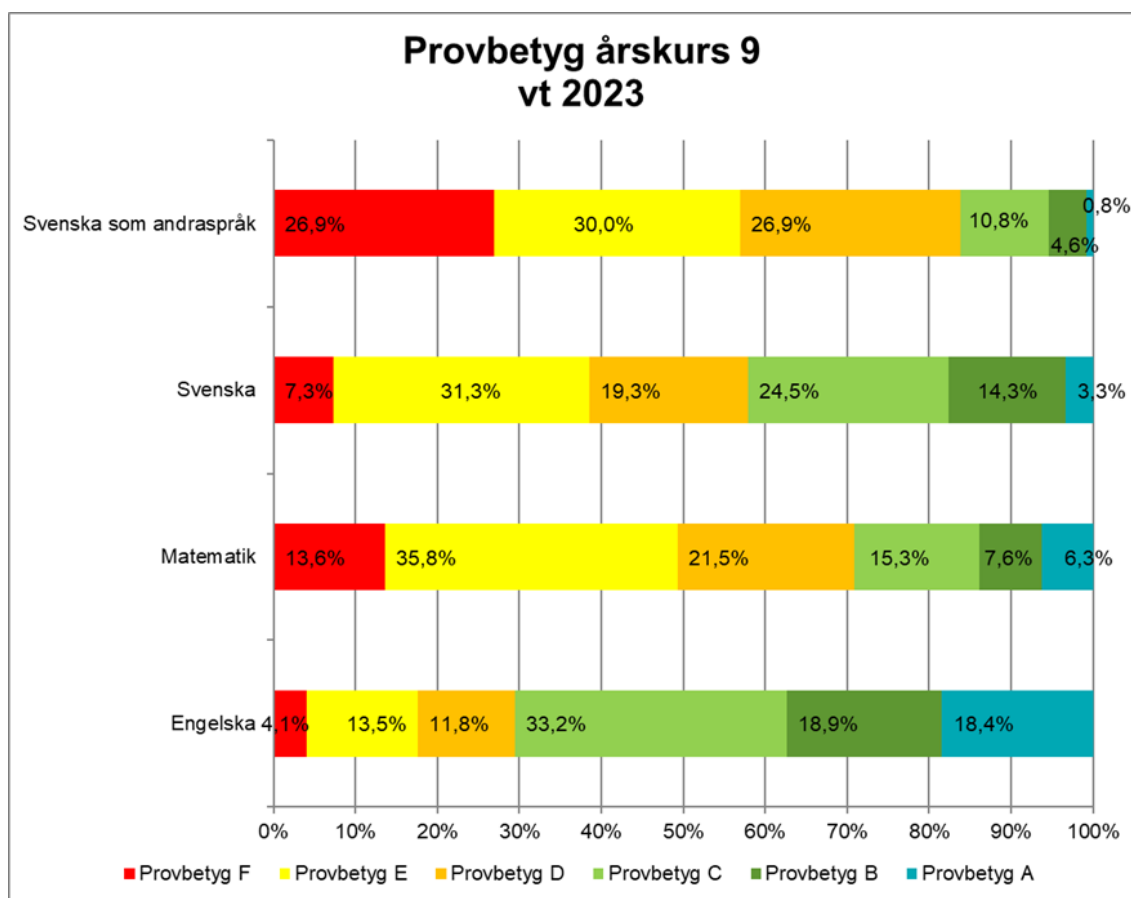
Det totala meritvärdet har ökat från 220,2 till 222,8. I år uppnår pojkarna 90 procent av flickornas resultat när meritvärdena jämförs. I idrott och hälsa har pojkarna något högre resultat. I matematik är det ingen skillnad mellan könen. I övriga ämnen har flickorna bättre betygsresultat. Skillnaden mellan könen är störst i svenska som andraspråk, svenska och bild. Resultatet i Gävle stämmer väl överens med hur det ser ut för riket.

Vid en analys av samtliga satta betyg så har det skett en liten minskning av andelen elever med betyget F samtidigt som andelen elever med betyg A även har minskat något.

Nationella prov årskurs 9

I diagrammet nedan visas provresultat för årskurs 9 2023 för svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Provresultatet presenteras i andel elever som når kravnivåerna för betygen F–A.

Figur 5. Provbetyg årskurs 9.

Källa: Power BI/Procapita

Sammanställningen visar att det finns en variation i provresultat mellan olika ämnen. En tydlig skillnad är att andelen elever med de högsta provbetygen A och B varierar mellan olika ämnen. I engelska har en hög andel av eleverna uppnått de högsta provbetygen. En jämförelse med föregående års ämnesprov visar att provresultatet är lägre i svenska som andraspråk. Andelen elever med provbetyg F har ökat något. I engelska ligger resultatet på samma nivå som föregående år. I svenska och matematik har resultatet förbättrats. För dessa ämnen har andelen elever med provbetyg F minskat. Det är tydligast för matematik där årets andel av F är 13,6 procent jämfört med föregående år då andelen var 21,4 procent. Jämfört med riket är resultatet lägre för ämnesproven i samtliga ämnen. Störst skillnad finns i svenska och matematik. Skillnaden är något mindre i engelska och svenska som andraspråk.

Årets resultat visar att i engelska har flickor och pojkar samma resultat. I matematik har pojkarna ett högre resultat. I svenska har flickorna betydligt högre resultat. Även i svenska som andraspråk har flickorna ett bättre resultat, men här är skillnaden mellan könen inte lika stor som i svenska. Elever som inte har deltagit på samtliga delprov finns inte med i beräkningsunderlaget för provbetyget. Samtliga elever finns dock med i underlaget för slutbetyget. Man behöver därför analysera bortfallet för ämnesprovet vid en jämförelse.

Alla elever på en skola genomför prov i ett av ämnena biologi, fysik och kemi samt prov i något av ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Det är Skolverket som beslutar vilket prov varje skola ska genomföra. Statistiska centralbyrån har på uppdrag av Skolverket arbetat fram en modell för hur fördelningen av de olika provämnena ska gå till för att urvalet ska bli så representativt som möjligt. Det kan ändå bli så att ämnena mellan olika läsårs kan fördelas mycket olika i en kommun. I år var det ingen av de kommunala skolorna som fick ämnesprovet i samhällskunskap. Det innebär att utfallet av provresultaten i naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen är betydligt svårare att analysera för övriga ämnen.

För de naturvetenskapliga ämnena hade två av sju kommunala skolor ett högre resultat än riket. För de samhällsvetenskapliga ämnena var även där två av sju kommunala skolor som hade ett högre resultat än riket. En bedömning som ändå kan göras utifrån de olika skolornas resultat är att utfallet är bättre i de samhällsvetenskapliga ämnena. Det underbyggs av att resultatet i naturvetenskapliga ämnena på några av skolorna ligger mycket lågt i en jämförelse med riket.

Tidigare statistik för ämnesprov visar att provbortfallet i Gävle har varit högre än för riket som helhet. Årets bortfall är betydligt mindre. För svenska och engelska är provdeltagandet högre än för riket, men ligger fortfarande lägre för svenska som andraspråk och matematik.

Betygsresultat årskurs 9

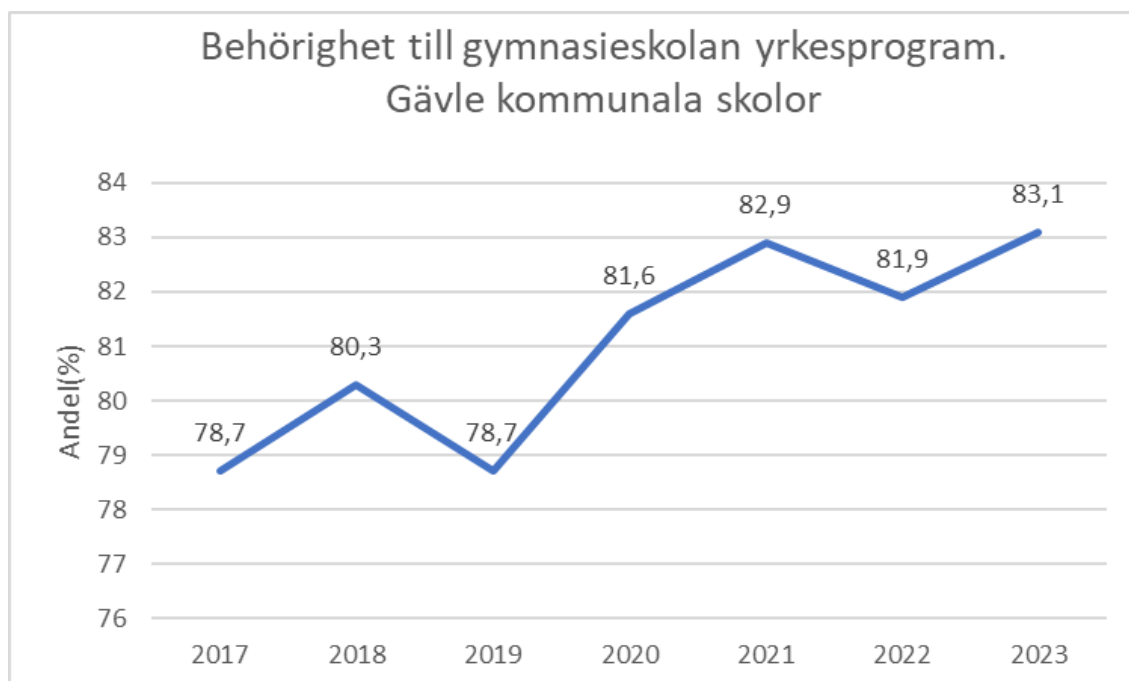
Gymnasiebehörighet var vid terminsslutet 83,1 procent för Gävles kommunala skolor, en siffra som gick upp till 84,4 procent efter sommarskolan. Motsvarande resultat för kommunala skolor i riket var 83,7 procent. Det finns ingen statistik på nationell nivå som redovisar betygsresultatet efter sommarskola.

Meritvärdet har gått upp 212,9 vårterminen 2023 jämfört med 210,2 vårterminen 2022.

På nationell nivå är meritvärdet för kommunala skolor 223,6. På riksnivå har resultatet sjunkit under flera år.

Behörigheten till yrkesprogram på gymnasieskolan har ökat i Gävle kommun de senaste åren, från 78,7 procent 2017 till 83,1 procent 2023. Resultaten från sommarskolan är dock inte medräknade i tabellen, inklusive sommarskolan är siffran 84,4 procent för Gävle kommunala skolor 2023.

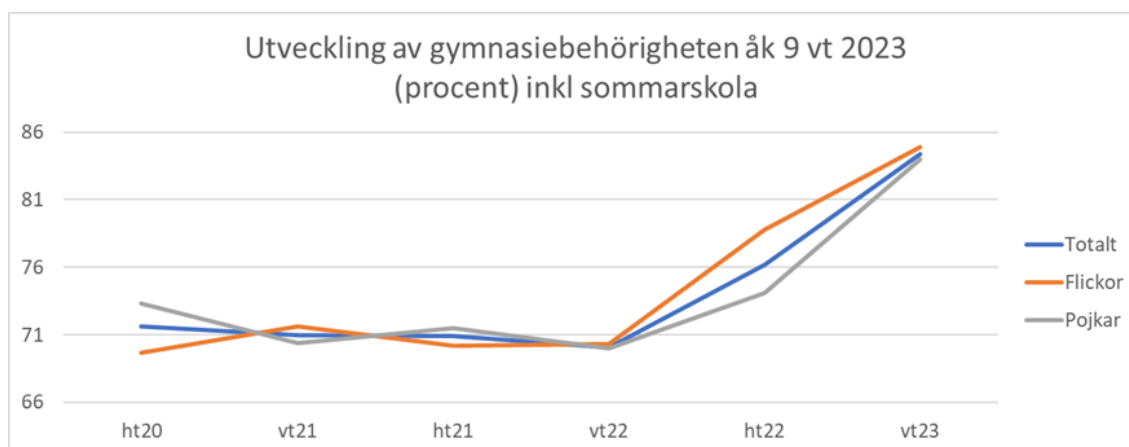
Figur 6. Behörighet till gymnasieskolan yrkesprogram, Gävle kommunala skolor andel % 2017–2023.

Källa: Skolverket

Nedanstående diagram visar hur gymnasiebehörigheten har utvecklats för avgångseleverna i årskurs 9, det är alltså samma elever som har följts från årskurs 7 till årskurs 9. Betygsresultatet har legat på en stabil nivå under årskurs 7 och årskurs 8 därefter har betyg höjts kraftigt under årskurs 9.

Figur 7. Utvecklingen över tid av elevernas gymnasiebehörighet avgångselever 2023.

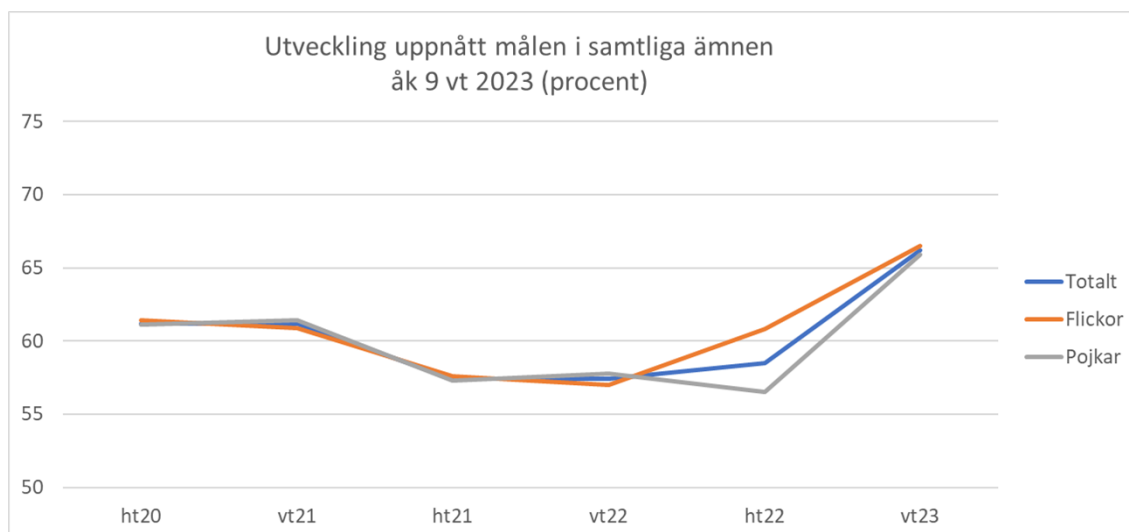
Källa: Power BI/Procapita

Vid höstterminen 2022 var skillnaden mellan könen 4,7 procentenheter. I slutbetyget 2023 hade skillnaden minskat till 2,2 procentenheter. Efter sommarskolan hade skillnaden minskat till 0,9 procentenheter.

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har ökat något och ligger nu på 66,2 procent jämfört med 65,6 procent 2022. Andelen elever med fullständiga betyg ligger detta år på samma nivå som läsåren 2014/15 och 2015/16 samt är lägre än medelvärdet för perioden 2014 - 2023. Resultatet för kommunala skolor i riket ligger betydligt högre än i Gävle. Andelen elever med fullständiga betyg var för det kommunala skolorna i riket 71,1 procent. På nationell nivå har utvecklingen följt samma trend som för meritvärdet. Resultatet har successivt försämrats sedan läsåret 2017/18.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen för årets avgångselever i årskurs 9 i Gävle. Statistiken visar samma elevgrupp. Från höstterminsbetyget i årskurs 7 till vårterminsbetyget i årskurs 9. Skillnaden mellan könen är liten. Flickor har 0,6 procentenheter högre resultat än pojkar. Utvecklingen av resultatet för elevgruppen är inte lika kraftig som utvecklingen av gymnasiebehörigheten.

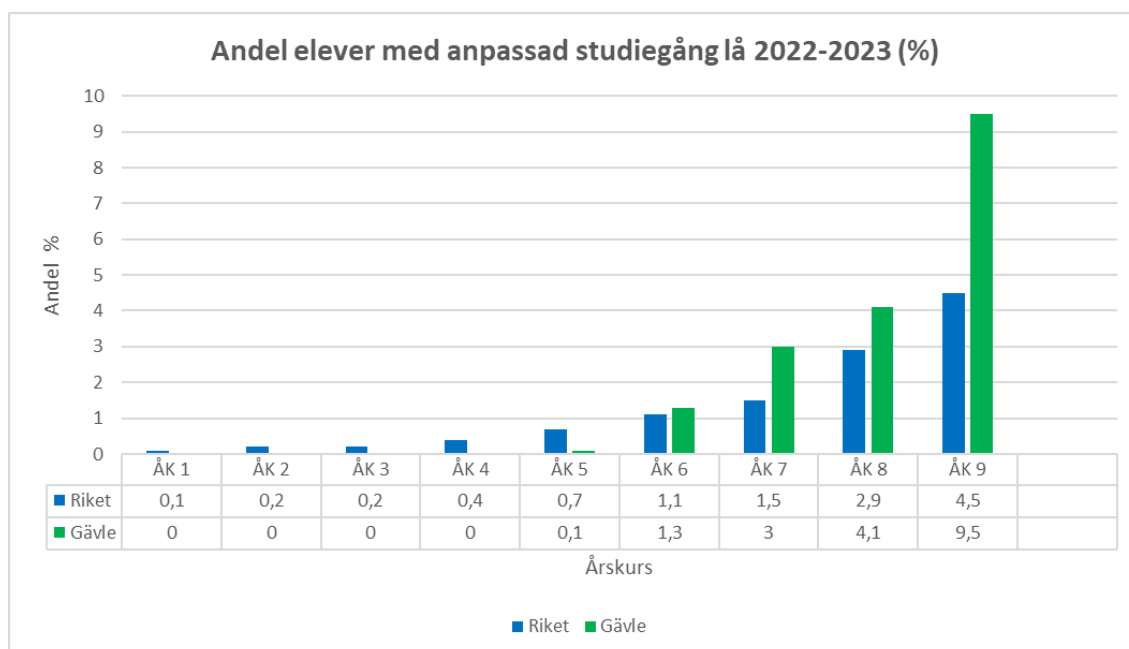
Figur 8. Utvecklingen av andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen. Avgångs elever i årskurs 9 i Gävle.

Källa: Power BI/Procapita

En starkt bidragande orsak till att den låga andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen är den höga andelen elever med anpassad studiegång i Gävle, som ligger på 9,5 procent för läsåret 2022/2023, vilket är dubbelt så högt som andelen elever med anpassad studiegång i riket (4,5 procent). En elev med anpassad studiegång kan i princip inte uppnå kunskapskraven i samtliga ämnen. Andelen elever i Gävle med anpassad studiegång i årskurs 9 har ökat något jämfört med föregående läsår. Andelen elever med anpassad studiegång ökar avsevärt med stigande ålder. Nedanstående diagram visar andelen elever med anpassad studiegång i Gävle och riket som helhet läsåret 2022/2023. Resultat analyseras vidare i huvudmannens resultatdialoger med skolorna. Det som särskilt behöver lyftas fram är om det finns anpassade studiegångar bland de yngre eleverna som inte registreras. Visserligen är andelen låg även på riksnivå, men Gävle sticker ut i statistiken eftersom registreringarna dyker upp först i årskurs 6. Den mycket kraftiga ökningen av andelen elever med anpassad studiegång i årskurs 9 behöver följas upp.

Figur 9. Andelen elever med anpassad studiegång läsåret 2022–2023.

Källa: Procapita

Sommarskola

Grundskolans sommarskola har vänt sig till elever i årskurs 8 och 9. Sommarskolan pågick mellan 13–23 juni och gav elever en möjlighet att utveckla sina förmågor och färdigheter för att nå kunskapskraven. På plats fanns, förutom erfarna lärare, också gymnasieelever som har som sommarjobb att hjälpa till med undervisningen samt elevcoacher från olika skolor. Andelen elever som klarade sina betyg tack vare sommarskolan var i paritet med tidigare år.

Sommarskolan innebär cirka 50 timmars studier vilket motsvarar mycket tid i enskilda ämnen. Efter genomgången sommarskola fick ytterligare elva elever gymnasiebehörighet. Det innebär att andelen elever med gymnasiebehörighet ökade från 83,1 till 84,4. I dagsläget sker ingen rapportering till SCB av betygsresultatet efter genomförd sommarskola. Det resultat som kommer att finnas i den officiella statistiken är den som är inrapporterad direkt vid terminsslutet.

Åtgärdsprogram årskurs 9

Andelen elever med åtgärdsprogram varierar stort mellan årskurserna. Andelen elever med åtgärdsprogram ökar från årskurs 1 till 6. Därefter minskar andelen mellan årskurs 6 och årskurs 7, för att sedan öka igen. Högst andel elever med åtgärdsprogram är det i årskurs 9. Andelen åtgärdsprogram är högre för pojkar än för flickor. Mönstret har varit likartat de senaste åren.

Läsåret 2022/23 var andelen elever med registrerade åtgärdsprogram i årskurs 9 Gävles kommunala skolor 16,7 procent. Det är en ökning av andelen elever jämfört med föregående läsår. När eleverna i särskilda undervisningsgrupper (ASG, SAX) räknas bort finns betydande skillnader mellan olika skolor. Den skola som har den lägsta andelen ligger på 6 procent, den med högst andel 30 procent. Jämfört med den nationella statistiken för läsåret 2022/23 är andelen elever med åtgärdsprogram i årskurs 9 betydligt högre i Gävle. På nationell nivå har 9,3 procent av eleverna i årskurs 9 åtgärdsprogram. Resultatet behöver analyseras vidare.

Bakgrundsfaktors betydelse

Forskningen har visat att den socioekonomiska bakgrunden har en stor betydelse för en elevs skolresultat. Analyserna av socioekonomiska bakgrundsvariabler från register visar att elevernas socioekonomiska bakgrund har fått större betydelse för betygsresultaten i årskurs 9, en ökning som startade någon gång i slutet av 00-talet. Några hypoteser som framlagts är att skolan inte förmår att stödja elever med sämre förutsättningar lika bra som tidigare. Den andra möjliga orsaken är att elevernas förutsättningar, som de har med sig hemifrån, har blivit mer olikartade och gjort det kompensatoriska uppdraget svårare.

För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat, än enbart genom att publicera de faktiska betygsresultat som skolor uppnår, presenterar Skolverket SALSA (Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser). Analysverktyget SALSA presenterar skolors resultat av slutbetygen i årskurs 9 efter att viss hänsyn har tagits till elevsammansättningen.

I SALSA är det föräldrarnas utbildningsnivå och fördelningen pojkar/flickor samt andelen nyinvandrade elever som utgör bakgrundsfaktorerna. Nyinvandrade elever har blivit folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren. I den här kategorin ingår även elever som saknar uppgift om personnummer, det vill säga har okänd bakgrund. Störst betydelse för resultaten i modellen har föräldrars utbildningsnivå.

Fördjupad analys betygsresultat årskurs 9

Fördjupad analys av Gävles betygsresultat för årskurs 9 sker utifrån den nationella statistik som publicerades av Skolverket under oktober 2023. Jämförelse har skett mellan kommunala skolor i Gävle och samtliga kommunala skolor i riket. Jämförelser har skett utifrån kön, föräldrarnas utbildningsnivå samt svensk/utländsk bakgrund.

De kommunala skolorna ligger lägre för samtliga betygsjämförelser i en jämförelse med kommunala skolor i riket. För gymnasiebehörigheten är skillnaden minst. 83,1 i Gävle jämfört med 83,7 procent för samtliga kommunala skolor i riket. Statistiken är redovisad före sommarskola.

Vid en jämförelse av olika undergrupper i statistiken ligger Gävle högre på ett område jämfört med riket. För gruppen elever med utländsk bakgrund, födda utomlands har de kommunala skolorna i Gävle ett högre jämförelsevärde. En grupp där resultatet i en jämförelse med riket ligger lägre är elever med vårdnadshavare som har eftergymnasial utbildning. Jämförelsen gäller andel behöriga elever till yrkesprogram.

Det betygsresultat där avvikelsen är mest negativt är liksom tidigare år andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. För de kommunala skolorna är avvikelsen allra störst för elever med utländsk bakgrund födda i Sverige. Även resultatet för flickor ligger lågt i en jämförelse med motsvarande jämförelsegrupp i riket.

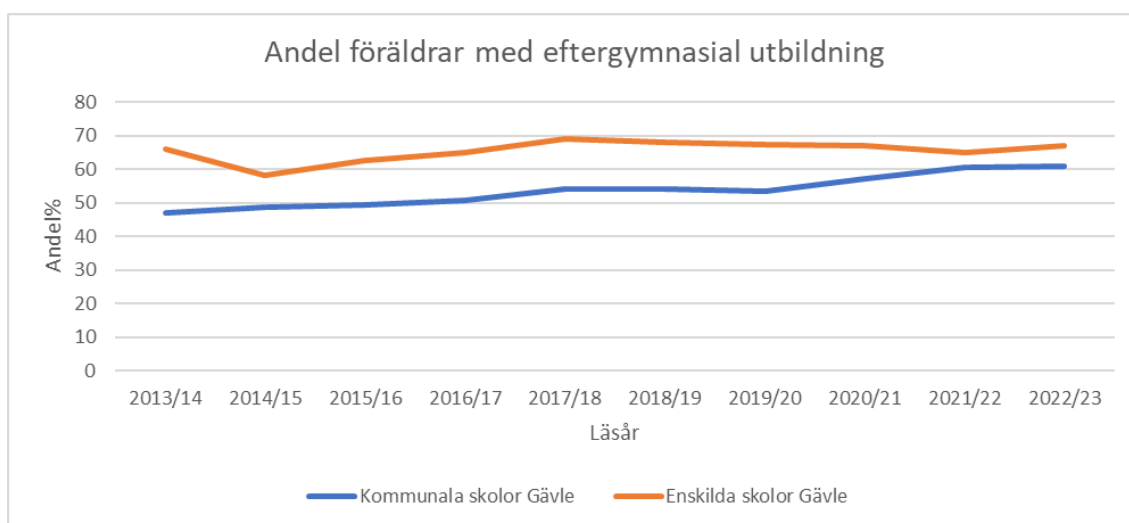
När betygsresultatet 2023 (andel elever med godkända betyg) jämförs ämne för ämne så ligger Gävle lägre i samtliga ämnen utom i svenska som andraspråk och moderna språk. Störst negativ avvikelse finns för idrott och hälsa, fysik, teknik och engelska. Som tidigare beskrivits så finns det över tid en negativ utveckling av betygsresultaten i riket med avseende på andelen elever som uppnår godkända betyg. Det kan variera något mellan olika år med tillfälliga uppgångar för vissa ämnen, men den långsiktiga trenden är att resultatet har försämrats. Vid en analys av Gävle kommunala skolor resultat över en tioårsperiod finns samma mönster. Det finns dock några ämnen som är värda att lyfta fram. Resultatutvecklingen i svenska som andraspråk har varit positiv och resultatet i år är klart bättre än för tio år sedan. Även resultatet i matematik är värt att nämna. Resultatet i Gävle ligger på samma nivå som för tio år sedan samtidigt som

resultatet i riket sjunkit. Det är däremot oroväckande att resultaten i engelska och svenska sjunkit så tydligt under tidsperioden i Gävle. I dag har Gävle tydligt lägre resultat för dessa ämnen. För samhällsvetenskapliga ämnen och naturvetenskapliga ämnen ser utvecklingen olika ut. För de samhällsvetenskapliga ämnena har resultatet i Gävle legat på en stabil nivå under tidsperioden medan för de naturvetenskapliga ämnena försämrats.

Gävles kommuns förutsättningar har förändrats över tid. Läsåret 2014/15 var andelen nyinvandrade elever i Gävle 15 procent. På riksnivå var andelen samma läsår 6,2 procent. Läsåret 2022/23 var andelen i Gävle 2,4 procent och på riksnivå 3,6 procent. Eftersom resultatet är lägre för gruppen nyinvandrade elever så har därför förutsättningarna i Gävle för ett högre resultat förbättrats.

Den viktigaste faktorn för ett högre betygsresultat är föräldrarnas utbildningsnivå. Tidigare har kommunala skolor i Gävle legat något lägre jämfört med kommuner i riket. Den senaste statistiken visar dock att andelen föräldrar med högre utbildning ligger på en något högre nivå för Gävles kommunala skolor jämfört med motsvarande jämförelsegrupp. Generellt stiger föräldrarnas utbildningsnivå för varje läsår i hela riket. Det som kan påverka statistiken för de kommunala skolorna i en kommun är hur stor andel av eleverna som går i enskilda skolor i kommunen. På riksnivå är föräldrarnas utbildningsnivå betydligt högre för de enskilda skolorna (73,8 procent) jämfört med kommunala skolorna (60,5 procent). Motsvarande siffror för Gävle är enskilda skolor (67,1 procent) och kommunala skolor (61 procent). Nedanstående diagram visar att utbildningsnivån mellan grupperna minskat över tid i Gävle.

Figur 10. Utveckling av andel föräldrar med eftergymnasial utbildning 2014–2023.

Källa: Skolverket

Utifrån analysen av bakgrundsfaktorer finns inget som indikerar att eleverna i Gävles kommunala skolor har sämre förutsättningar än riket, fortsatt fokus måste därför vara på förbättring av resultaten för alla elevgrupper. Fokus behöver breddas från gymnasiebehörigheten att även gälla andelen som når kunskapskraven i alla ämnen samt att även förbättra meritvärdet.

De långsiktiga uppföljningarna av klasser som huvudmannen i Gävle har genomfört visar på stora skillnader i klassernas elevomsättning under högstadietiden. Uppföljningarna visar att i de klasser som har stor elevomsättning påverkas studieresultatet negativt. Den tydliga nedgången av andelen elever med åtgärdsprogram i årskurs 7 tyder på brister i samverkan vid övergången mellan stadier och skolor. Det är därför viktigt att fortsätta det utvecklingsarbete som finns kring överlämningar som finns för både kommunala och fristående skolor i kommunen. Särskilt viktigt är att säkra att dokumentationen för elever som har behov av särskilt stöd blir tillgänglig vid byte av skola.

Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023

Enligt Skolverket indikerar den stora skillnaden i särskilt stöd mellan årskurserna att skolorna inte är tillräckligt bra på att tidigt identifiera behov av särskilt stöd och sätta in det stöd som behövs.

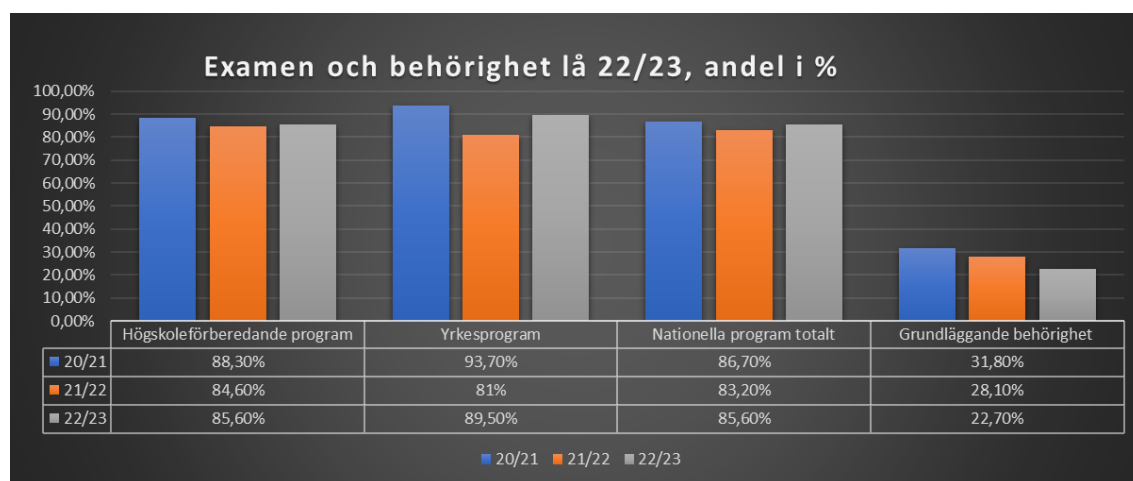
Betygsstatistik visar även den på att stödinsatserna i grundskolan är otillräckliga och inte sker i tid då progressionen är låg i grundskolan för de elever som har ett underkänt betyg. Skolverkets statistik visar att hälften av de elever som erhöll betyget F i matematik i årskurs 6 också erhöll betyget F i årskurs 9. Gävle kommuns egna uppföljningar visar en något bättre progression. Av de elever hade fått betyget F i matematik i årskurs 6 och som gick ut årkurs 9 i år var det 42 procent som fortfarande hade fått betyget F i matematik. Enligt Skolverket är det avgörande att huvudmän och rektorer utvecklar arbetet med att så tidigt som möjligt ge alla elever rätt stöd

Gymnasieskolan

Resultat läsåret 2022/23

Andelen elever med gymnasieexamen ökar till 87,1 procent. På enhetsnivå uppvisar flertalet program en ökning vad gäller andelen elever med gymnasieexamen jämfört med föregående läsåret. Medelbetyg för elever med examen visar en svagt sjunkande trend men skillnaderna är små över tid. Andelen elever på yrkesprogram med grundläggande behörighet till högskola eller universitet minskar. Från läsåret 2023 ska behörighetsgivande kurser ingå i samtliga yrkesprogram, med möjlighet att väljas bort. Insatser behöver göras för att säkerställa att elever är medvetna om möjligheten och konsekvensen vid eventuellt bortval.

Figur 11. Examen och behörighet läsåret 22/23.

Källa: Power BI/Procapita

På enhetsnivå uppvisar flertalet program en ökning vad gäller andelen elever med gymnasieexamen jämfört med föregående läsåret.

Andelen avgångselever med betygen A–E i alla ämnen är något högre än föregående läsåret men lägre än läsåret 2020/21. Över tid är det en förhållandevis hög andel elever som tar examen med F i ett eller flera ämnen. Nationella jämförelser saknas.

Genomströmningen på Introduktionsprogrammen fortsätter öka, vi har en hög anställningsbarhet på våra yrkespaket, av eleverna på språkintrödningsprogram är det 88 procent som lämnar för vidare studier och på IM-gymnasiet har 44 elever blivit behöriga till nationellt program.

Figur 12. Resultat samtliga nationella program läsåret 22/23

	Elever med examen, andel i %		Varav grundläggande behörighet, andel i %	Genomsnittligt betygspoäng för elever med examen	Andel elever A-E alla ämnen, %
	Lå 22/23	Lå 21/22			
Polhemsskolan					
Nationella program totalt	91,2	91,8		14,23	58,2
Högskoleförberedande program totalt	91,6	92,8		15,1	
Teknikprogrammet	91,6	92,1		15,1	75,8
Yrkesprogram totalt	92	88	26,8	13,86	
Barn- och fritidsprogrammet	86,9	75	57,9	14,41	57,9
Bygg- och anläggningsprogrammet	93,3	91,1	14,8	14,27	59
El- och energiprogrammet	97,6	95,7	26,2	13,31	69
Hantverksprogrammet	96,3	100	31	13,85	34,5
Hotell- och turismprogrammet	86,7	88,9	12,5	14,76	56,3
Industritekniska programmet	100	100	9,1	11,98	18,2
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	66,7	95,7	16,7	14,54	44,4
VVS- och fastighetsprogrammet	92,9	100	6,9	11,68	51,7
Vård- och omsorgsprogrammet	97,4	91,7	38,5	14,84	48,7
Borgarskolan					
Nationella program totalt	83,4	75,2		14,23	54,9
Högskoleförberedande program totalt	85,3	86,5		14,31	
Ekonomiprogrammet	85,9	80,1		14,39	61,2
Samhällsvetenskapsprogrammet	83,7	93,4		14,12	44,8
Yrkesprogram totalt	77,6	36,9	3,5	13,95	
Fordons- och transportprogrammet	88,6	29,8	0	14,32	60
Försäljning- och serviceprogrammet	60,9	50	8,7	13,13	34,8
Vasaskolan					
Nationella program totalt	84,6	80,4		15,79	53,8
Högskoleförberedande program totalt	85,2	80,2		15,79	
Estetiska programmet	87,2	77,2		15,94	48,9
Humanistiska programmet	75	94,8		15,54	25
Naturvetenskapsprogrammet	85,1	82,9		16	56,9
Samhällsvetenskapsprogrammet	85,8	77,7		15,62	56,8

Källa: Power BI/Procapita

Könsfördelning

Könsfördelningen mellan de kommunala gymnasieskolorna är ojämn. Borgarskolan, Polhemsskolan och IM-gymnasiet har en större andel pojkar medan 39 procent av de kvinnliga eleverna på kommunala gymnasieskolor går på Vasaskolan, vilket ger en hög andel, 66 procent flickor på Vasaskolan. Det kan tyda på att könstillhörighet är en styrande faktor i elevernas gymnasieval, vilket riskerar förhindra ett medvetet val utifrån kunskap om arbetsmarknadens behov.

Pojkarnas genomsnittliga betygspoäng är lägre än flickornas på samtliga skolor, både på yrkesprogram och på högskoleförberedande program. Vad gäller andel elever som uppnår examen är fördelningen omvänd på högskoleförberedande program. 88,2 procent av pojkarna uppnår gymnasieexamen mot 85,2 procent av flickorna. På yrkesprogram är det en något större andel av de kvinnliga eleverna som uppnår yrkesexamen, 89,2 procent mot pojkarnas 88,9 procent. Pojkar uppnår alltså examen i högre grad men med sämre genomsnittlig betygspoäng än flickor, vilket riskerar att försvåra pojkarnas möjligheter till högre studier.

Under läsåret har 4,3 procent av eleverna avbrutit sina studier eller flyttat till en annan skola. Fördelningen mellan könen och skolor med nationella program är jämn. På IM-gymnasiet är andelen högre, vilket är rimligt utifrån att elever där siktar mot vidare studier i annan skolform.

Lägst betyget E i matematik 1

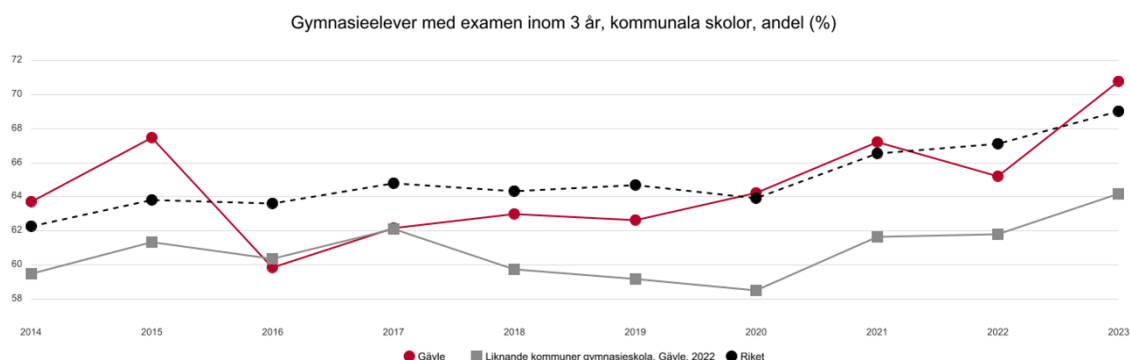
Resultaten i matematik fortsätter att vara en utmaning. Andelen elever som når minst E i matematik 1 är drygt 85 procent, vilket är oförändrat från föregående läsår. Indelat på kurser är andelen som når minst E 95 procent i Ma1c, 86 procent i Ma 1b och 79 procent i Ma 1a.

Andelen pojkar som når minst E i betyg är två procentenheter högre än andelen flickor. Skillnaden är störst i Ma 1a där det skiljer 7 procentenheter. I Ma 1c är skillnaden 4 procentenheter och i Ma1b skiljer knappt 2 procentenheter. Den grupp som presterar på lägst nivå är flickor i Ma1a, där drygt 75 procent av eleverna uppnår minst E i betyg.

Nationella jämförelser

Andelen gymnasieelever som uppnår gymnasieexamen inom 3 år, inkl. IM är för 2023 något högre än riket och 6,6 procentenheter högre än med Gävle liknande kommuner. Över tid de senaste sju åren har andelen ökat med 11 procentenheter.

Figur 13. Gymnasieelever med examen inom tre år, kommunala skolor, andel (%)

Källa: Skolverket

Genomsnittlig betygspoäng för elever med examen har de senaste sex åren legat stadigt mellan 14,7 och 14,9 för att 2023 vara 14,8, vilket är 0,6 procentenheter högre än liknande kommuner och 0,1 procentenhet lägre än riket.

Verksamhetsåret 2021 var 81,5% av de elever som slutfört sin gymnasieutbildning på någon av Utbildning Gävles kommunala gymnasieskolor etablerade på arbetsmarknaden eller i studier. Motsvarande siffra för riket var 84,3 procent.

2022 hade 89,9 procent av Utbildning Gävles lärare (årsarbetare) lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket var drygt 2 procentenheter högre än riket och motsvarande kommuner.

Anpassad skola

Anpassad grundskola

Antalet elever i anpassad grundskola har stadigt ökat de fyra senaste åren, från 154 inskrivna elever 2019 till 203 inskrivna elever 2022. 2023 är prognosen 207 elever. Gävle som hemkommun ligger i det övre skiktet av andel inskrivna elever i riket. I jämförelse med medelvärdet av kommuner i liknande storlek har skillnaden också ökat över de senaste fyra åren. Det är i dagsläget inte klart vad skillnaden beror på.

Resultat

I anpassad grundskola sätts betyg endast om vårdnadshavarna begär det. Lärarna dokumenterar sina bedömningar i Unikum som implementerats inom anpassad skola under höstterminen 2022. Inom ämnesområden estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter samt verklighetsuppfattning befinner sig samtliga elever på minst godtagbar nivå. 20–30 procent av eleverna bedöms ha mer än godtagbara, eller fördjupade kunskaper. Inom ämnen har 73–100 procent av eleverna godtagbara eller mer än godtagbara kunskaper.

Anpassad gymnasieskola

Antalet elever i anpassad gymnasieskola ligger tämligen oförändrat de senaste fyra åren. Andelen elever på nationella program ökar något medan andelen på individuella program minskar.

Resultat

Samtliga elever i åk 4 har fått gymnasiesärskolebevis och 66 procent på nationella programmen har blivit anställningsbara vilket är en höjning jämfört med föregående år och högre än genomsnittet i landet. Av våra elever på individuella programmet går 63 procent vidare mot daglig verksamhet. Genomsnittlig betygspoäng för elever i anpassad gymnasieskola åk 4 är 12,7. Det är en sänkning från föregående läsår då genomsnittligt betygspoäng var 13,8.

Nyckelkvalifikationer

Anpassad gymnasieskola har ett övergripande fokus på att förbereda eleven för dag ett år 5. Alltså att bli anställningsbar. Under läsåret 23/24 har verksamheten parallellt med att utveckla elevernas nyckelkvalifikationer och specifika yrkesfärdigheter (anpassade till den yrkesutgång de tänkt sig) arbetat med att utveckla de särskilda kompetenser som hänger samman med själva jobbsökandet. Även att upplysa, informera och träna eleverna i att ta tillvara på de rättigheter och stöd som står till buds för elever i målgruppen. Inför kommande läsår siktas mot att genomföra integrerade kunskapsprojekt av typen "Jobbjakten – ett tema som handlar om livskunskap" med konkreta mätbara kunskapsmål, lärandeobjekt och faktiska uppgifter.

Särskilt begåvade elever

Skolinspektionen granskade 2018 gymnasieskolors naturvetenskapliga program för att undersöka förekomsten av stöd och stimulans för högpresterande elever. Ytterligare en granskning genomfördes 2022 med fokus på undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling i årskurs 4. Båda granskningarna konstaterade att majoriteten av de granskade skolorna behövde utveckla sin undervisning för högpresterande elever.

I Gävle kommun har arbetet med att erbjuda ledning och stimulans för särskilt begåvade och högpresterande elever utgått från Skolverkets stödmaterial *Särskilt begåvade elever*. Under vårterminen 2023 har en handlingsplan för särskilt begåvade elever färdigställts. I handlingsplanen presenteras aktiviteter med syfte att öka kunskap i organisationen om särskilt begåvade elever. I handlingsplanen ingår också aktiviteter med syfte att initiera ett utvecklingsarbete med fokus på att möta behovet av extra utmaningar hos särskilt begåvade elever inom ramen för differentierad undervisning. Ett ökat fokus på differentierad undervisning förväntas också inverka positivt på måluppfyllelsen för elever med utmaningar att nå målen och öka måluppfyllelsen. Implementeringen av aktiviteterna påbörjades den 8 januari med en föreläsning av Caroline Sims, forskare med en nyligen framlagd avhandling om särskilt begåvade elever i det svenska skolväsendet. Föreläsningen gavs för samtliga lärare inom grund- och gymnasieskolorna samt skolledare och elevhälsans personal..

Främja närvaro

Lsåret 2022/2023 startade projektet Främja ungas närvaro (FUN). Projektet är ett ESF+ finansierat projekt som leds av en skolpsykolog från den Centrala elevhälsan. Ett skolområde, Lillhagen rektorsområde, deltar under tre år i projektet, som är i uppstart. Mer om detta finns beskrivet nedan punkt 3.2.

Systematiskt kvalitetsarbete

Under läsåret 23/24 pågår ett arbete med att utveckla dokumentationen av verksamheternas systematiska kvalitetsarbete i Stratsys. Ett byte kommer att genomföras från Edtech till Stratsys egna verktyg systematiskt kvalitetsarbete för skolan. Syftet är att skapa goda förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete i hela styrkedjan, där fokus ligger på analys och uppföljning. Det övergripande målet är att öka användandet av Stratsys som ett verktyg för det systematiska kvalitetsarbetet. Det nya verktyget tas fram i nära samarbete med verksamheterna och kommer att vara färdigt för implementering i maj 2024.

Förskolan har under höstterminen 2023 påbörjat ett användande av modulen systematiskt kvalitetsarbete i Unikum, USK.

Analys av indikatorerna

Antal barn per heltidstjänster med förskollärläggning, kommunal regi. Utfallet är bättre i Gävle kommun än i riket.

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik. Utfallet bättre än föregående läsår. En högre andel pojkar klarar samtliga delprov. Målvärdet uppnås.

Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik. Resultatet har förbättrats jämfört med föregående år. Resultatet är något högre för pojkar jämfört med flickor. Målvärdet uppnås.

Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik. Utfallet inkluderar elever som uppnått godkänt betyg i matematik efter deltagande i sommarskolan. Målvärdet uppnås inte.

Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9. Flickor har högre betygspoäng än pojkar. 9,9 för flickorna jämfört med 8,9 för pojkarna. Målvärdet uppnås inte.

Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor. Andelen elever med lägst betyget E i matematik 1 i gymnasieskolan har gått upp jämfört med föregående år, från 86,3 procent 2022 till 88,2 procent 2023. Målvärdet uppnås inte.

Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Resultatet är lägre än föregående år. Elever som deltagit i sommarskolan är inkluderade, men påverkar inte resultatet från terminsslutet. Målvärdet uppnås inte.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram. Utfallet inkluderar elever som uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram efter deltagande i sommarskolan. Resultatet är något lägre, då värdet var 85,2 procent. Målvärdet uppnås inte.

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år. Utfallet är högre än förra året, då 71 procent av eleverna hade examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor. Målvärdet uppnås.

Figur 14. Indikatorer kopplade till målet kraftigt förbättrade resultat i Utbildning Gävles skolor

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Antal barn per heltidstjänster med förskollärlärolegitimation, kommunal regi	10,5		10,4	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor,	71 %		66 %	
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	85,3 %		84 %	
Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	88 %		89 %	
Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor	9,4		9,8	
Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor,	88,2 %		97,8 %	
Elever i åk 9 som uppnått	66 %		67 %	

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor				
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor (inklusive sommarskola)	84,4 %		86 %	
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor	76,3 %		73 %	

3.2 En trygg och förebyggande förskola och skola

Pedagogisk omsorg

Utbildning Gävle genomför årligen en föräldraenkät. Resultatet från 2023 visar att vårdnadshavare med barn i pedagogisk omsorg generellt är mycket nöjda med verksamheten.

På frågan om vi tryggt kan lämna vårt barn har vårdnadshavare med barn inom den pedagogiska omsorgen skattat ett högt resultat. Sammanställningen visar ett medelvärde på 9,4 för barn i åldersgruppen 1–3 år och 9,7 för barn i åldersgruppen 4–5 år där 10,0 är maximalt resultat. För vårdnadshavare till flickor är medelvärdet 9,8 och för pojkar 9,2.

Förskola

Som indikator för målområdet används ett indexvärde från föräldraenkäten som vänder sig till vårdnadshavare i förskolan. Indexvärdet ligger något högre jämfört med föregående år. Avrundat till en decimal blir årets värde bättre än förra året. Den fråga i index med sämst resultat lyder "*Jag upplever att mitt barns känslomässiga behov (som t.ex. behov av tröst, närhet och bekräftelse) tillgodoses på förskolan*"

På frågan "*jag upplever att det är tydligt att kränkande behandling inte accepteras på förskolan*" instämmer 80 procent av vårdnadshavarna helt och hållet eller ganska bra. Det är en förbättring jämfört med föregående år. Nästan 16 procent av vårdnadshavarna uppger att de inte vet. Det är en lägre andel jämfört med föregående år, men det är fortfarande viktigt att tydligt informera om förskolans rutiner kring arbetet med att förbygga och utreda kränkande behandling.

Förskoleklass och fritidshem

Nedanstående diagram visar några frågor från den senaste kartläggningen i Gävlemodellens enkät. Sammanställningen visar ett bättre resultat för flickor på frågor om trivsel, omsorg och lärande. På frågan om studiero har resultatet förbättrats jämfört med föregående mätningar, men ligger fortfarande betydligt lägre än övriga frågor.

Figur 15. Resultat från Gävlemodellens enkät oktober 2023. Elever i förskoleklass.

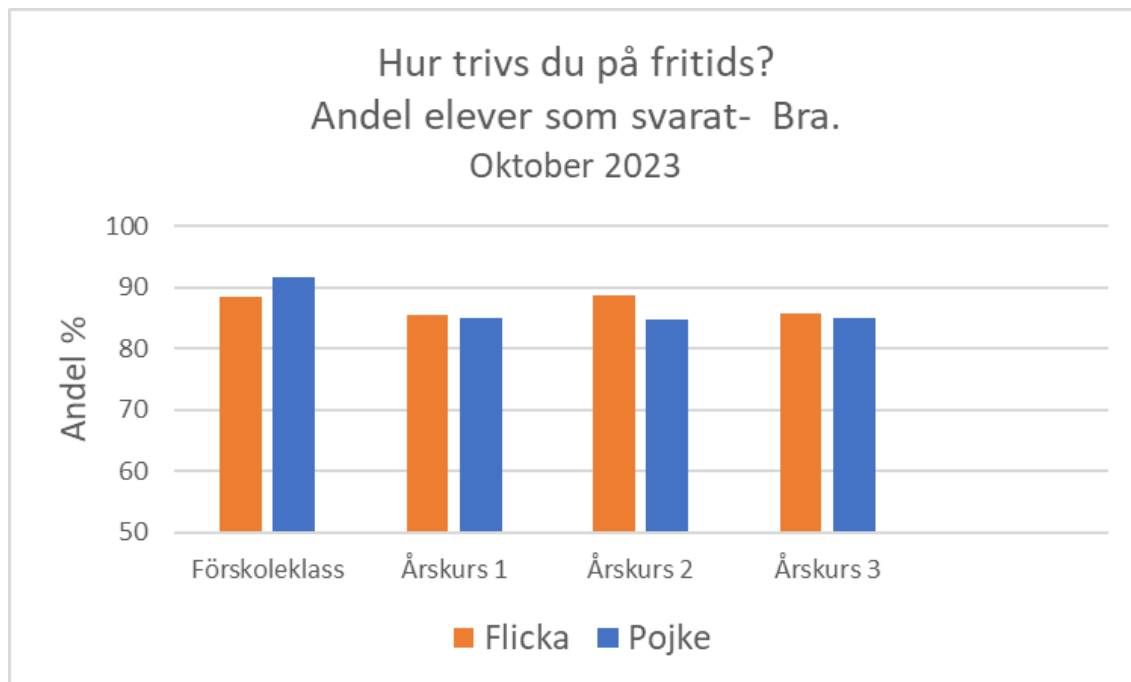

Källa: Questback

Fritidshemmet har inget separat resultat i Gävlemodellen, resultatet hanteras på klass- och skolnivå. Försöksklass och fritidshem har representanter i trygghetsteamerna, där tas främjande, förebyggande och åtgärdande aktiviteter upp.

En stor andel av alla elever i förskoleklassen och årskurserna 1–3 är idag inskrivna i fritidshemmet. Nedanstående diagram visar den fråga som handlar om trivsel på fritidshemmet. Statistiken kommer från den senaste kartläggningen i Gävlemodellens enkät. Det senaste resultatet stämmer väl överens med tidigare mätningar. Skillnaden mellan könen är liten.

Figur 16. Resultat från Gävlemodellens enkät oktober 2023. Elever på fritidshem.

Källa: Questback

Gävlemodellen

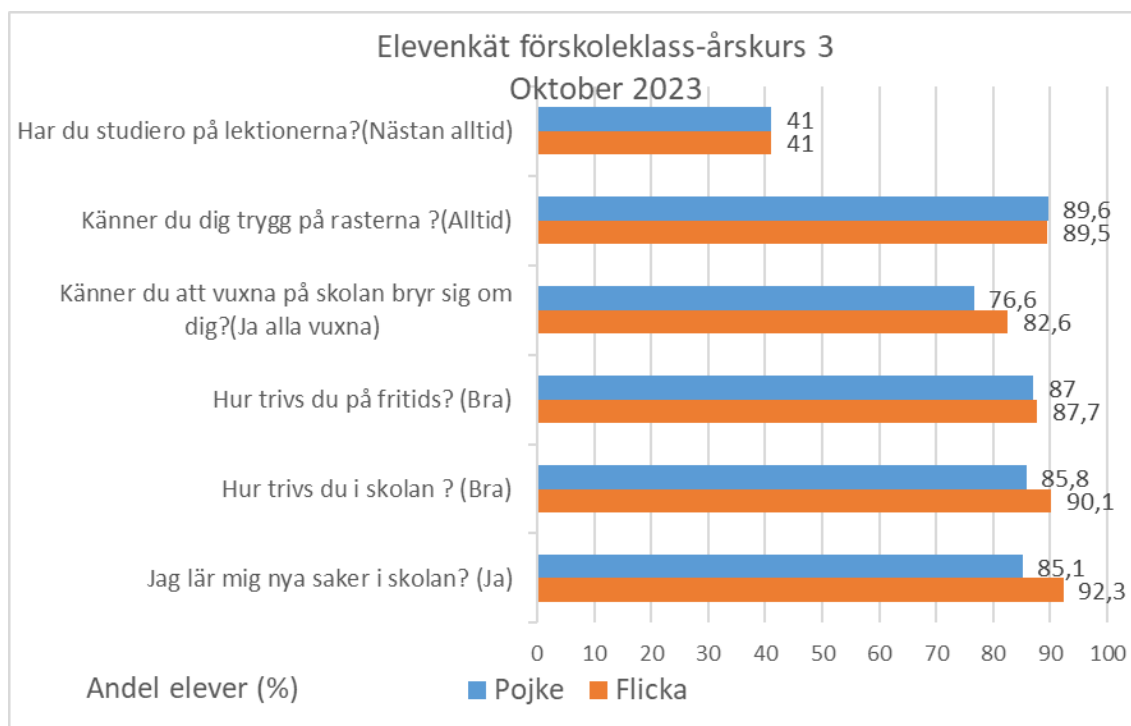
Grundskola

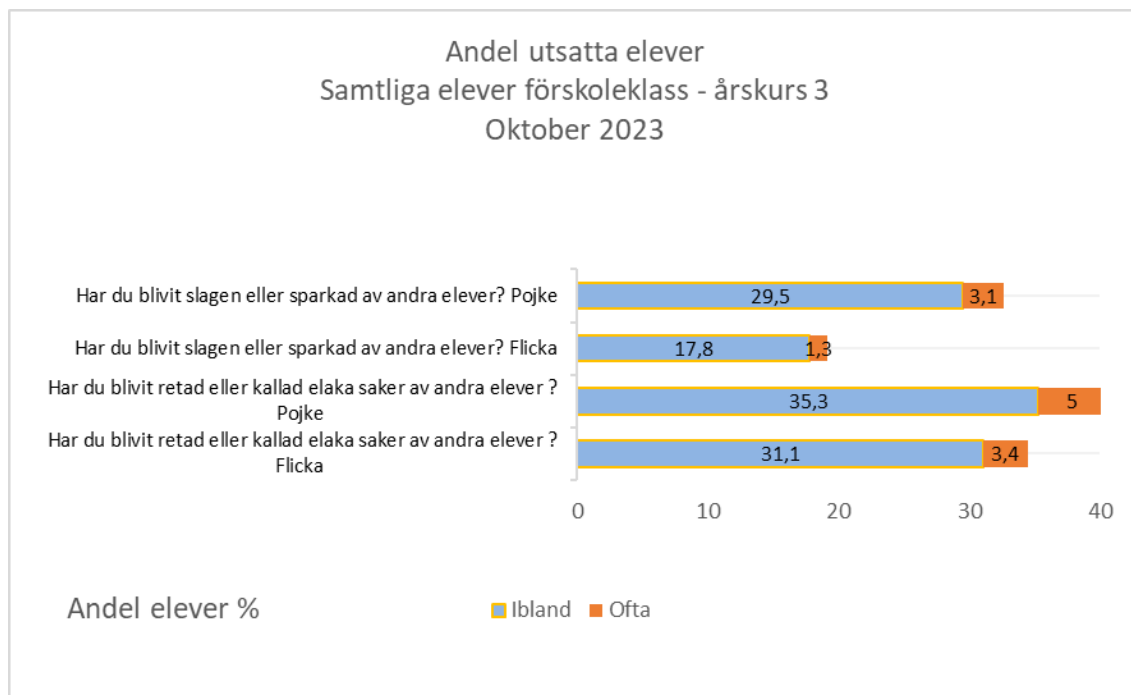
Gävlemodellen är en strategi med syfte att på systematisk basis kunna arbeta långsiktigt med trygghetsfrågor, studiero och kvalitetsarbete. Det är betydelsefullt att påpeka att det inte är en metod eller manual utan erbjuder några centrala komponenter och förhållningssätt som gång på gång har visat sig vara effektiva men som behöver anpassas till varje skolkontext. Skolorna i Gävle arbetar inom ramen för Gävlemodellen, men insatserna utgår från respektive skolas specifika förutsättningar och aktuella behov.

För de yngsta eleverna i förskoleklass till årskurs 3 genomförs en förenklad enkät som innehåller 15 frågor. Frågorna kompletteras med bildstöd. Samma enkät används även för elever i anpassad skola. Svarsfrekvensen för åldersgruppen är mycket hög. Den har legat på 90–95 procent under de senaste åren. I höstens kartläggning låg svarsfrekvensen på 92,3 procent. Det innebär att samtliga klasser (med något undantag) har en egen klassrapport att analysera för att sedan hitta utvecklingsområden.

När årets resultat sammanställs visar statistiken att det finns vissa skillnader i resultat mellan könen. I de nedanstående diagrammen finns sammanställningar av ett urval av frågorna från enkäten.

Figur 17–18. Resultat från Gävlemodellens enkät oktober 2023. Elever i förskoleklass–årskurs 3.

Källa: Questback

Sammanställningen visar att flickorna har ett bättre resultat jämfört med pojkar utom för frågorna om studiero och tryggheten på rasterna där resultatet ligger på samma nivå. Skillnaden mellan könen har minskat något jämfört med tidigare mätningar.

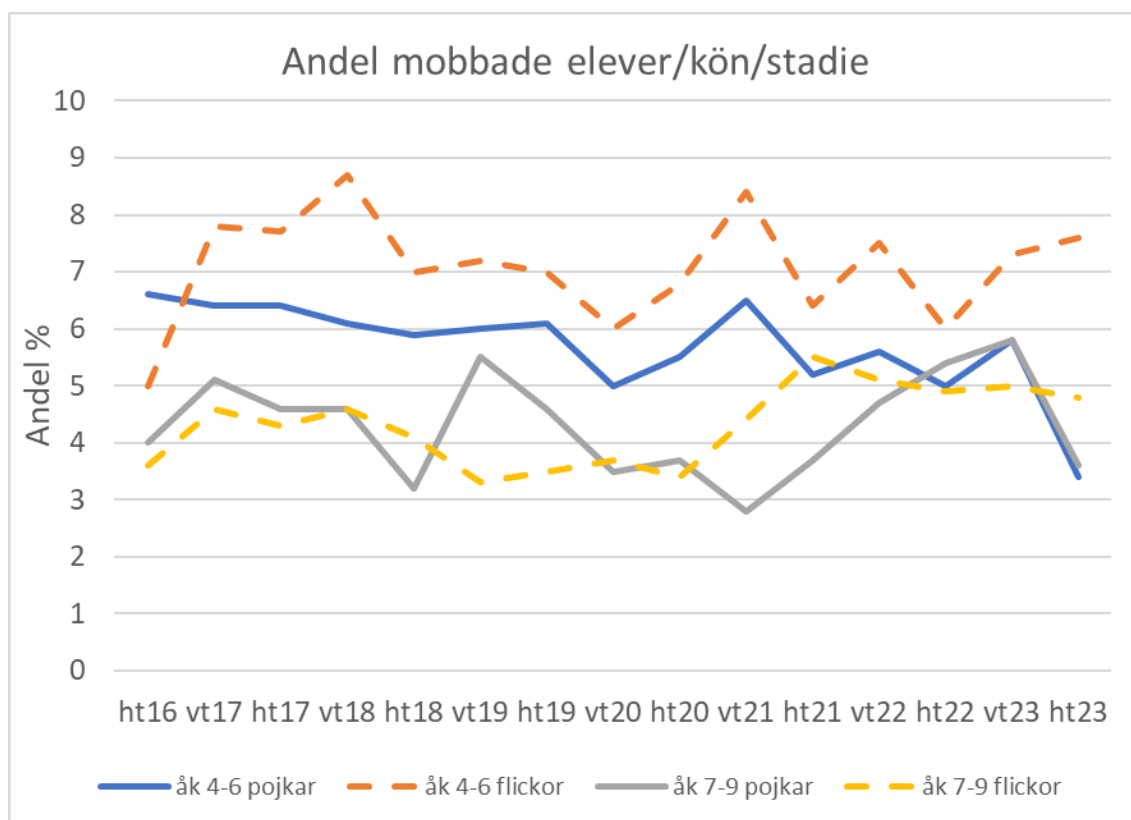
Pojkar uppger i högre grad att de är utsatta av andra elever på olika sätt. En analys av höstens resultat med avseende på fysisk utsatthet visar att pojkarna är betydligt mer utsatta än flickor. Även när det gäller verbal utsatthet är utsattheten för pojkar högre än för flickor.

Samtliga skolor och klasser får även sitt resultat redovisat i två indexvärden.

Det ena kallas skolklimatindex och det andra index kränkningar. Värdet kan presenteras som ett värde som är maximalt 10 alternativt maximalt 100. På övergripande nivå är resultatet i oktober för skolklimatindex på samma nivå som mätningen i höstas (87,6 jämfört med 87,6). För index kränkningar är resultatet något lägre jämfört med mätningen i våras (82,7 jämfört med 83,5).

Skolverkets nationella undersökning (353) visade att 8,1 procent av eleverna på mellan- och högstadiet är mobbade. I Gävle är motsvarande siffra 5,3 procent i oktober 2023. Värdet för mobbning är i höst 1,2 procentenheter lägre än värdet i mars och på samma nivå som hösten 2022. Höstens mätning visar att andelen mobbade pojkar minskat för både årskurs 4–6 och årskurs 7–9.

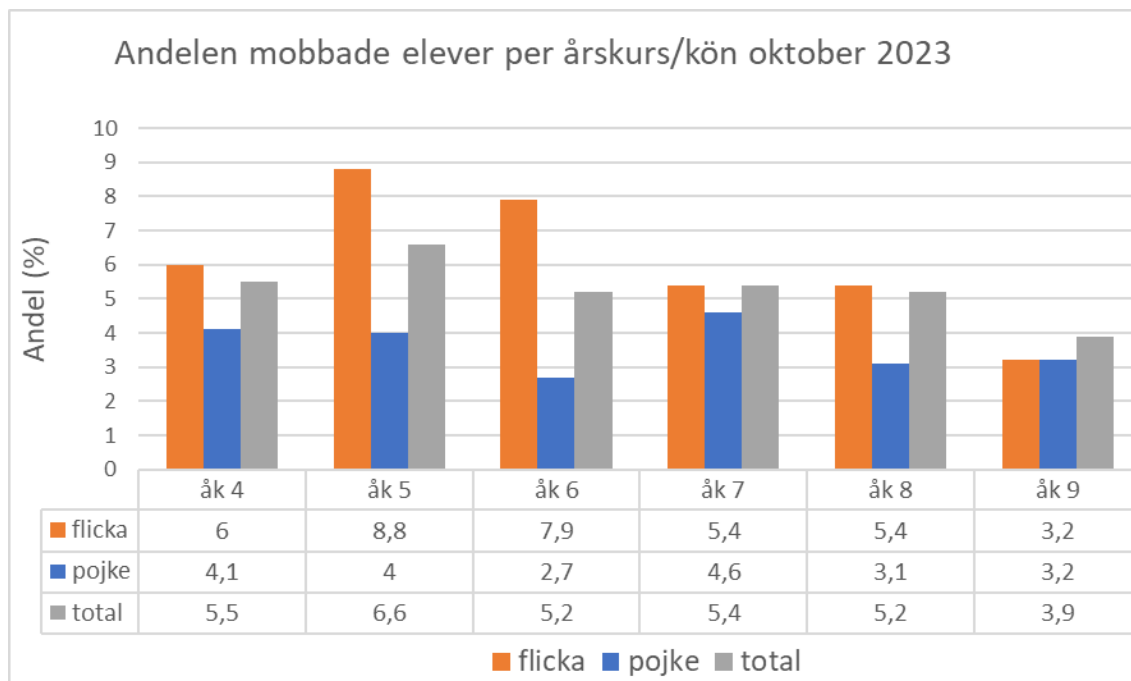
Figur 19. Andel mobbade elever under perioden 2016–2023.

Källa: Utbildning Gävle

Höstens kartläggning visar att andelen mobbade flickor är högst i årskurs 5. Andelen mobbade pojkar är högst i årskurs 7. I kartläggningen har eleverna möjlighet att svara med annat alternativ än flicka/pojke. Skolverkets lägesbedömning för 2023 anger att unga transpersoner och icke-binära upplever en större otrygghet och skolan upplevs vara en otrygg plats där risken är stor att utsättas för hat, hot, mobbning och våld. Kartläggningen visar att i den gruppen är andelen mobbade betydligt högre än de som svarat flicka eller pojke. I nedanstående statistik ingår svaren från dessa elever i totalresultatet.

Figur 20. Andel mobbade elever oktober 2023.

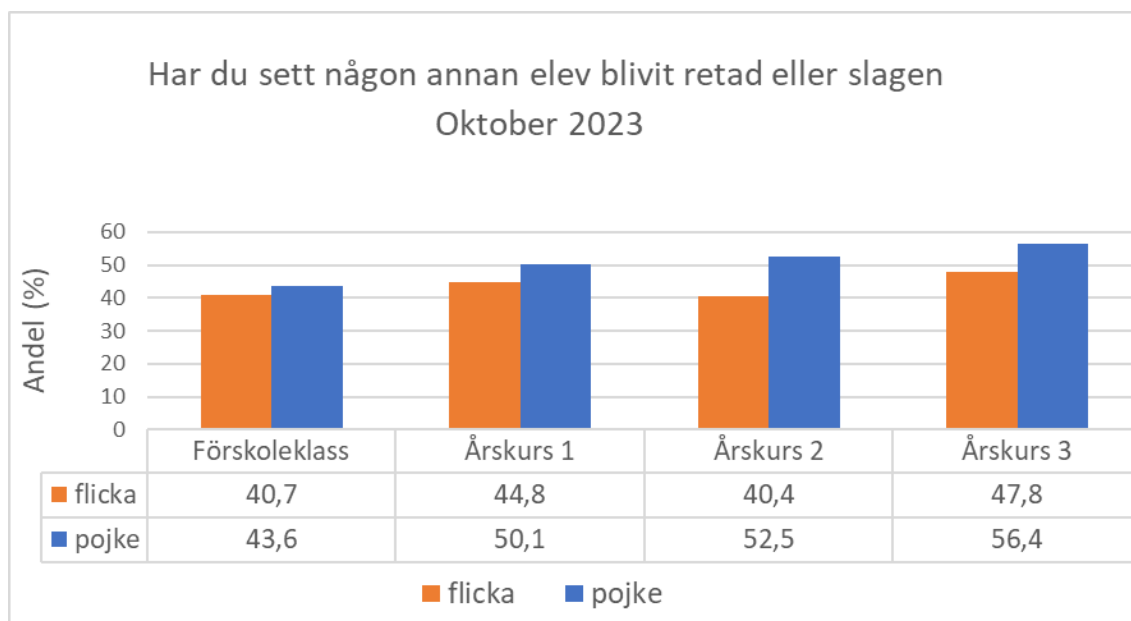

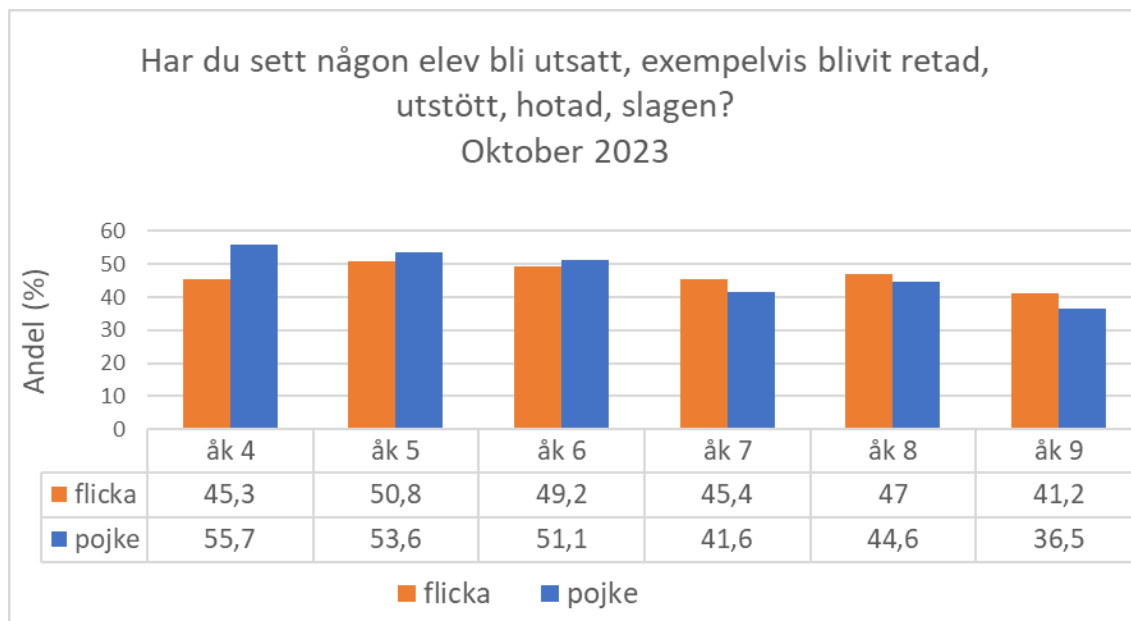
Källa: Utbildning Gävle

Kamratobservationer

Den senaste kartläggningen visar att elever i förskoleklass till årskurs 6 har en högre andel av pojkarna jämfört med flickorna observerat att andra elever blivit utsatta. I årskurs 7 till årskurs 9 är det en högre andel av flickorna som observerat att andra elever blivit utsatta.

Figur 21–22. Kamratobservationer oktober 2023.

Källa: Utbildning Gävle

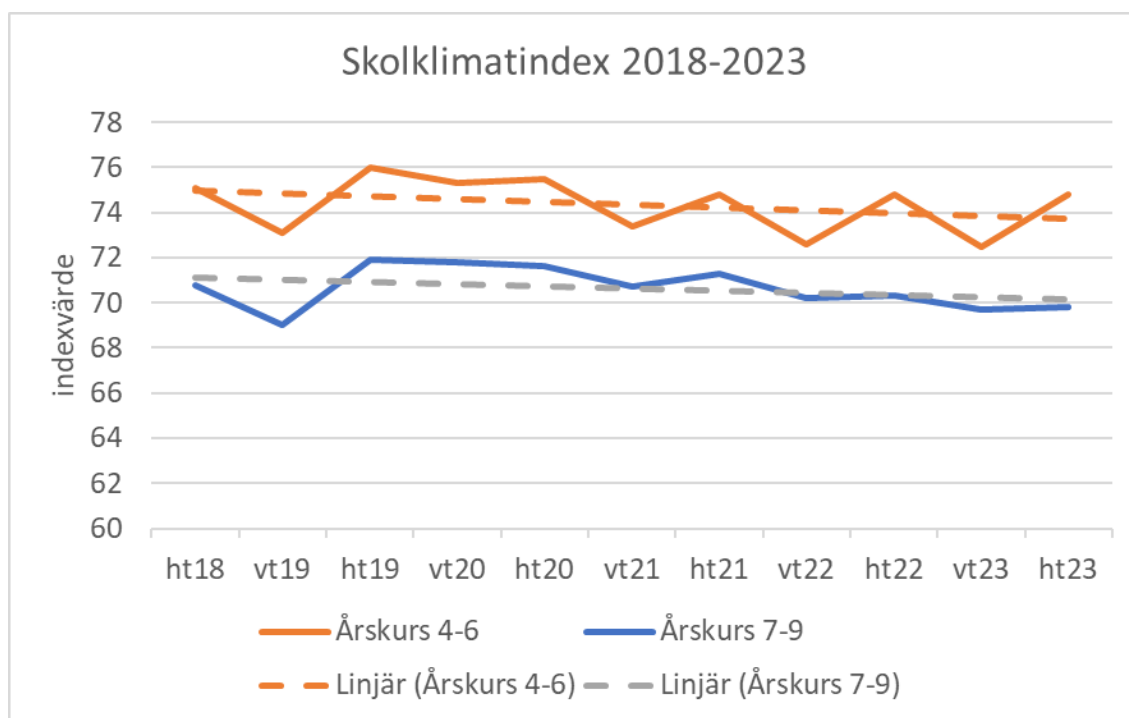
Ett skolklimatindex beräknas även för skolor med klasser i årskurs 4 till 9. Indexvärdet baseras på 14 frågor i enkäten. Värdet kan presenteras som ett värde som är maximalt 10 alternativt maximalt 100. Värdet på skolklimatindex sjunker med stigande ålder (årskurser). Resultat är bättre för pojkar åk 4–6 på 13 av 14 frågor. För pojkar åk 7–9 är resultatet bättre på samtliga frågor jämfört med flickor.

Störst skillnad mellan könen finns för åk 4–6 på frågan – Jag förstår oftast varför klasskamrater betar sig som de gör.

Störst skillnad mellan könen finns för åk 7–9 på frågan – Jag kan prata med lärare eller annan personal på skolan och känner att de verkligen förstår mig.

Skolklimatindex för grundskolan utgör även en indikator för målområdet trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen. Höstens kartläggning visar att värdet på skolklimatindexvärdet har förbättrats något. Resultatet är bättre i årskurs 4–6 jämfört med 7–9. Trenden över tid är svagt nedåtgående för båda åldersgrupperna.

Figur 23. Utveckling av skolklimatindex 2018–2023.

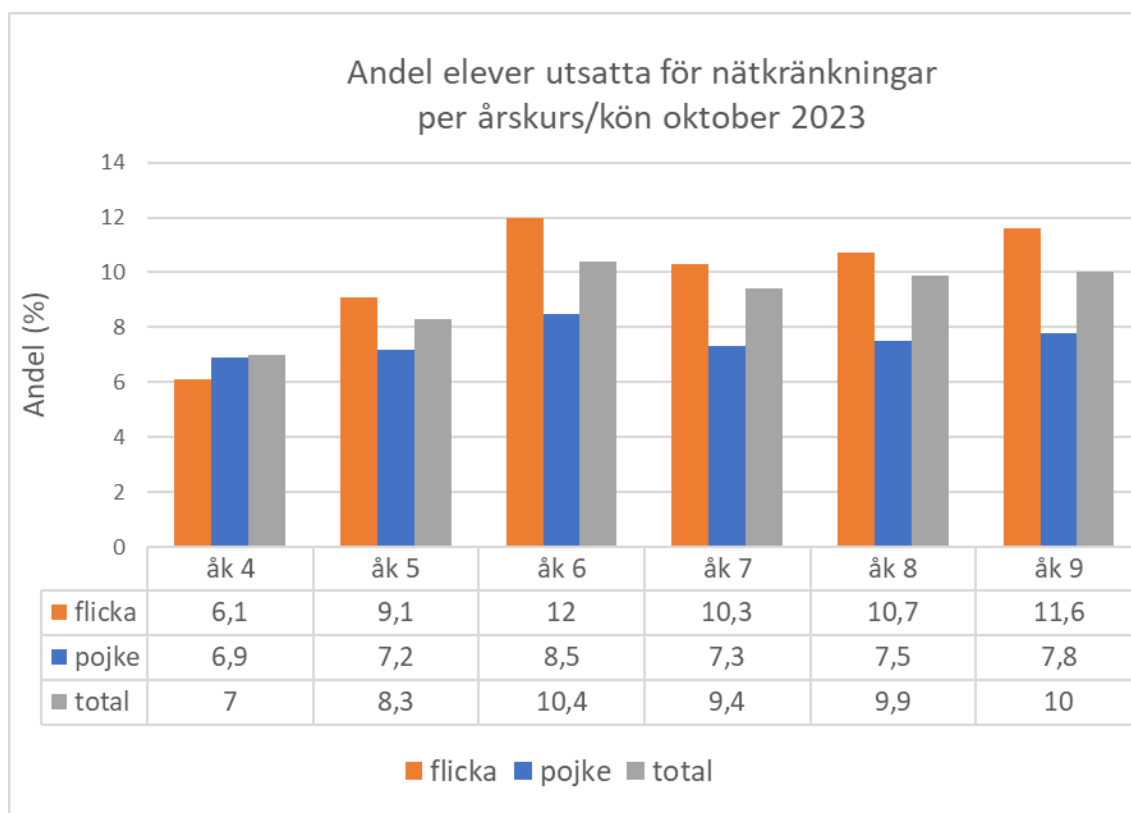
Källa: Utbildning Gävle

Nätkränkningar

Färskas uppgifter från Skolverket (augusti 2023) visar att flickor i större omfattning än pojkar blir utsatta för kränkningar av andra elever i skolan och på nätet. De blir även mer utsatta för sexuella trakasserier av andra elever. Flickor känner sig mindre trygga i skolan, känner sig oftare ensamma och är mer oroliga för att bli illa behandlade eller kränkta. För flickor i årskurs 3–6 har situationen på nätet påtagligt försämrats över tid. Nätkränkning är ett omfattande problem även bland äldre elever, men här tycks trenden gå åt rätt håll och färre blir utsatta.

Höstens kartläggning i Gävle visade att andelen elever som blivit utsatta på nätet ligger kvar på ungefär samma nivå som kartläggningen som gjordes i våras. Flickor i årskurs 6 och årskurs 9 är de som är mest utsatta. För årskurs 8 är värdet det högsta sedan mätningarna i Gävle startade.

Figur 24. Andel elever utsatta för nätkränkningar. Oktober 2023.

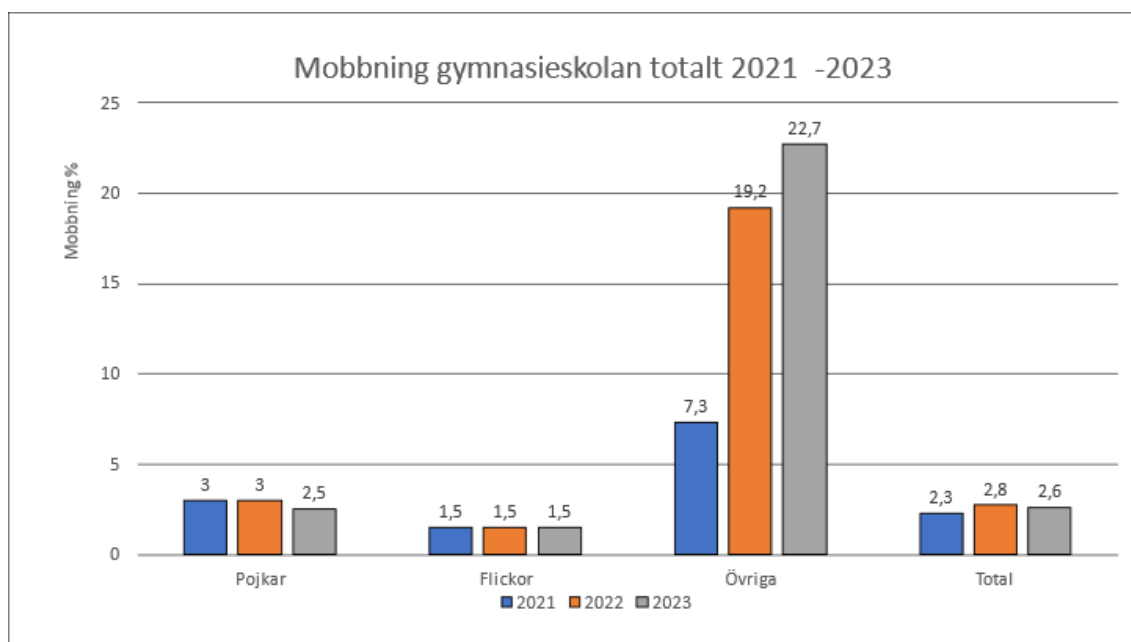
Källa: Utbildning Gävle

Gymnasieskola

Enkäten genomförs årligen på höstterminen på samtliga gymnasieskolor samt anpassad gymnasieskola. Svarefrekvensen höstterminen 2023 var totalt för gymnasieskolan 69 procent, för 2022 var svarefrekvensen 75 procent och för 2021 64 procent. Som jämförelse är svarefrekvensen för grundskolan åk 4–9 86 procent.

Höstens kartläggning visar att andelen mobbade totalt ligger på 2,6 procent, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter från 2022. Gruppen pojkar minskar medan gruppen flickor ligger still på en låg nivå. Däremot uppvisar gruppen övriga en markant ökning över de två senaste åren, från 7,3 procent 2021 till årets 22,7 procent. I gruppen övriga samlas de elever som på frågan om kön angett "annat alternativ", "osäker" eller "vill ej svara". Det finns anledning att anta att flertalet elever i den gruppen identifierar sig som HBTQI-personer.

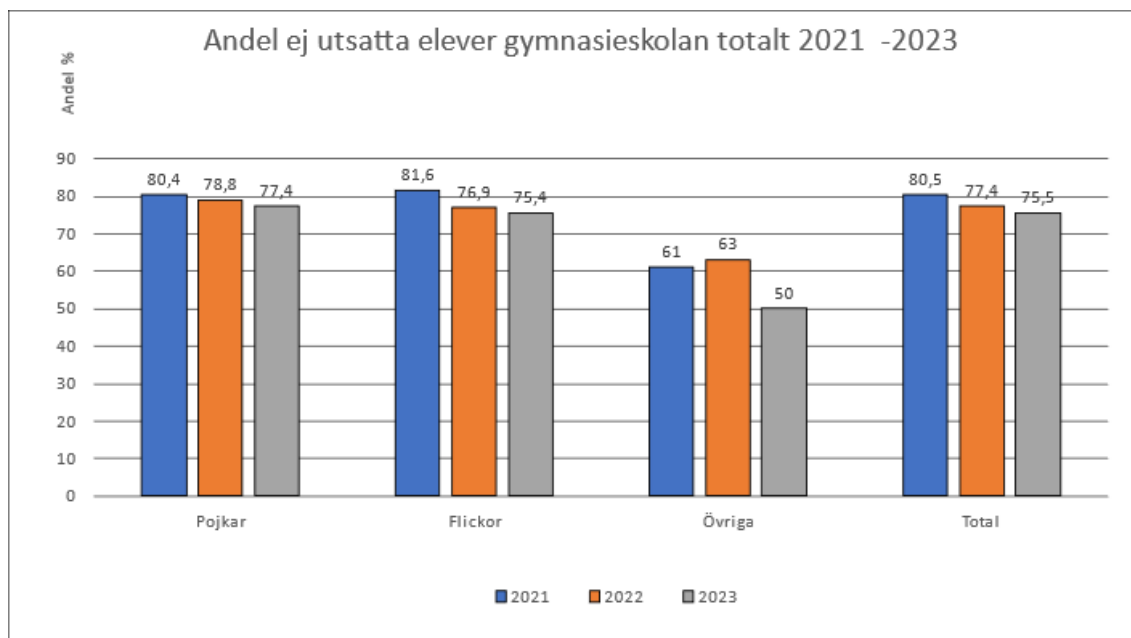
Figur 25. Andel mobbade elever gymnasieskolan 2021–2023

Källa: Utbildning Gävle

Andelen ej utsatta elever minskar i samtliga grupper och minskningen är störst hos gruppen övriga som uppvisar en markant minskning med 13 procentenheter från 2022. 2023 är det endast hälften av eleverna i gruppen övriga som anger att de aldrig är utsatta för mobbning eller kränkande behandling.

Figur 26. Andel ej utsatta elever gymnasieskolan 2021–2023

Källa: Utbildning Gävle

På frågan "min skola är bra på att förhindra att elever blir utsatta" ligger resultatet på en bättre nivå jämfört med föregående värde. Andelen som svarat ja på den frågan är i år 61,6 procent jämfört med 59,6 procent 2022.

Det indikatorvärde som används i UG:s verksamhetsplan för målområdet *trygghet*,

sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen är skolklimatindex.

Indikatorvärdet 2023 för gymnasieskolan ligger på 69. Det är på samma nivå jämfört med resultatet från hösten 2022.

En utmaning för gymnasieskolan är att få eleverna att berätta om sin utsatthet för skolans personal. Kartläggningen visar att endast 16,2 procent av eleverna som blivit utsatta angett att de berättat för skolans personal. Värdet är klart lägre än vid föregående kartläggning. Höstens kartläggning visar även att 17,3 procent av eleverna inte vet eller är osäkra vem de ska prata med på skolan om de själva eller någon annan elev blivit orättvist behandlad av vuxna på skolan. Jämfört med föregående kartläggning har andelen som inte vet eller är osäkra minskat något.

En annan fortsatt utmaning är att få eleverna att känna sig delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler. 34,2 procent av eleverna är osäkra på vem som bestämt dessa regler. Här har andelen osäkra ökat jämfört med föregående kartläggning.

Gruppen övriga – HBTQI

Gruppen övriga avviker kraftigt från grupperna pojkar och flickor i samtliga värden. Gruppen är mer utsatt av både vuxna och andra elever samt har lägre tillit till vuxna på skolan än övriga elever. Fördelat per skola är andelen ej utsatta elever i gruppen som lägst 21,4 procent och andel mobbade elever som högst 42,8 procent. Att jämföra med, för grupperna pojke / flicka, andel ej utsatta elever som lägst 72,1 procent och andel mobbade elever som högst 3,4 procent.

Under vårterminen 2023 genomfördes en enkätundersökning med samtlig personal inom gymnasieskolan i syfte att undersöka personalens medvetenhet om och bemötande av elever inom HBTQI-området. Vid en analys av enkätsvaren framkom ett behov av kompetensutveckling kring normmedveten undervisning. Inför höstterminen planerades utbildning tillsammans med BIG för samtliga kommunala gymnasieskolor. Utbildningen har än så länge genomförts för personalen på en gymnasieskola. Som analysen ovan visar har detta inte påverkat den upplevda tryggheten hos gruppen "övriga", inte heller på den skola som genomfört utbildningen. Detta borde föranleda ytterligare insatser under de kommande åren i syfte att öka tryggheten hos gruppen.

Anpassad gymnasieskola

Svarsfrekvensen höstterminen 2023 var för anpassad gymnasieskola 76 procent vilket är en kraftig ökning från 2022 då endast 30 procent av eleverna svarade och ingen sammanställning kunde genomföras på grund av den låga svarsfrekvensen.

Andelen mobbade elever var 11 procent och andelen ej utsatta elever 52,4 procent. Vad gäller mobbade elever är könsskillnaden stor med 31 procent flickor och 0 procent pojkar som angett att de är mobbade. Ingen elev på anpassad gymnasieskola har angett "övriga" som alternativ på frågan om kön. 52,4 procent ej utsatta elever är att betrakta som en låg andel. Motsvarande siffra för gymnasieskolan är 75,5 procent. Det finns anledning att undersöka orsaken både till den låga nivån samt till den hög andel flickor som upplever sig mobbade.

Figur 27. Andel mobbade och ej utsatta elever anpassad gymnasieskola 2023

<i>Andel mobbade elever</i>	flicka	pojke	övriga	tot
	31%	0	-	11,9 %
<i>Andel ej utsatta elever</i>	flicka	pojke	övriga	tot
	52,4	55%	-	52,4%

Källa: Utbildning Gävle

Det indikatorvärde som används i UG,s verksamhetsplan för målområdet *trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen* är skolklimateindex.

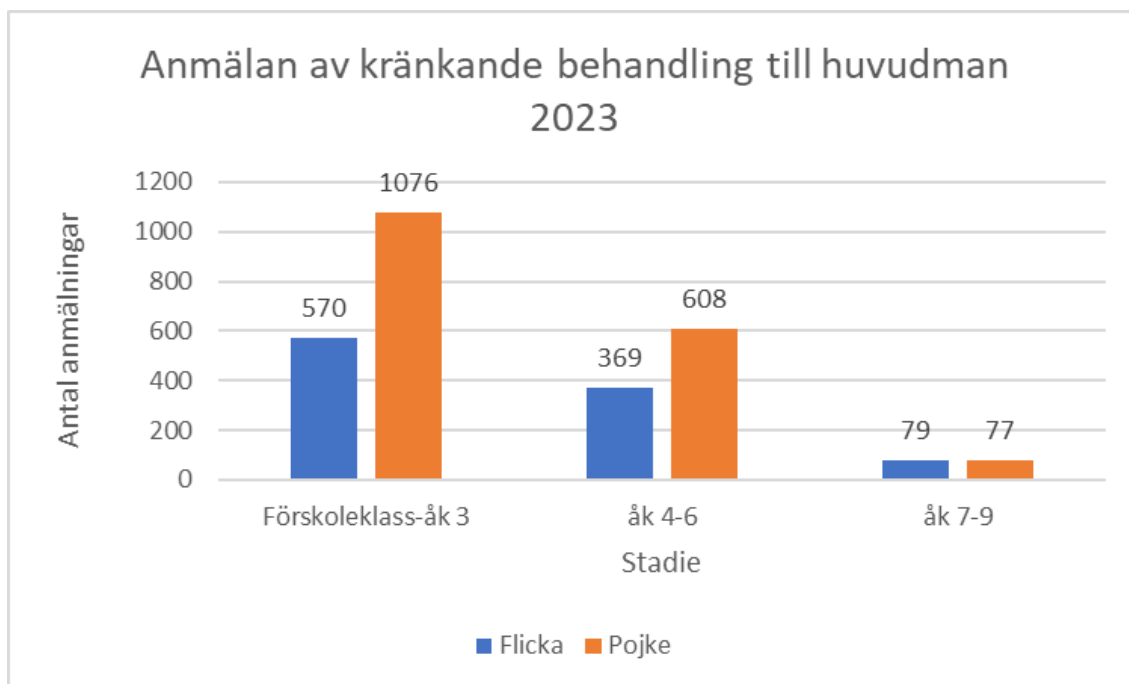
Indikatorvärdet 2023 för anpassad gymnasieskola ligger på 56. Värdet är betydligt lägre än för gymnasieskolan. Det som påverkar indikatorvärdet negativt är att andelen elever som inte är utsatta alls är betydligt lägre för anpassad gymnasieskola. Indikatorvärdet ligger på samma nivå som 2021–2022.

Anmälan om kränkande behandling

Förskollärare, lärare och annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska anmäla det till rektorn. Rektorn ska i sin tur anmäla händelsen vidare till huvudmannen.

Den sammanställda statistiken över anmälningar i grundskolan för 2018–2021 visar på att det sker betydligt fler anmälningar för pojkar. I förskoleklass–årskurs 6 var fördelningen anmälningar 35 procent för flickor och 65 procent för pojkar. För de äldre eleverna i årskurs 7–9 var skillnaden något lägre, 42 procent för flickor och 58 procent för pojkar. En ny sammanställning för helåret 2023 visar att mönstret är den samma för de yngre eleverna det vill säga samma fördelning mellan flickor och pojkar som tidigare. För de äldre eleverna har statistiken förändrats så att skillnaden mellan könen är liten. Den nya statistiken visar att anmälningarna är fördelade 51 procent för flickor och 49 procent för pojkar.

Figur 28. Antal anmälningar som rapporterats till huvudman under 2023

Källa: Utbildning Gävle

Statistiken visar att antalen anmälningar minskar kraftigt med stigande ålder. Det finns en betydande variation mellan skolor i antalet anmälningar, även sedan antalet anmälningar korrigerats mot elevantal som finns på skolan.

Forskning

Viktiga grundstenar i Gävlemodellen är att arbetet ska utgå från aktuell forskning och den lagstiftning som gäller. Arbetet ska även utgå från en aktuell nulägesanalys. Samarbetet med Högskolan i Gävle har fördjupats. Styrgruppen för Gävlemodellen har regelbundna träffar med forskare från Högskolan. På träffarna tas frågor om verksamhetsutveckling och praktisk forskning upp. Arbetet ska leda till fördjupade kunskaper för att ta fram bättre åtgärder/insatser. Vetenskapsrådet har gjort det möjligt att fördjupa kunskaper om Gävlemodellens långsiktiga och systematiska arbete mot mobbning och annan kränkande behandling. Detta genom ett treårigt forskningsprojekt i samarbete med Gävle kommun, Högskolan i Gävle och Linköpings universitet. Intervjuer är i gång på några utvalda skolor.

Syftet med studien är att undersöka hur skolklimat, klassrumsklimat, klassklimat, lärar-elevrelationer samt förekomst av och utsatthet för kränkningar hänger samman med varandra och med elevers studieengagemang över tid. Fokuset i detta projekt ligger således på betydelsen som de sociala relationerna och det sociala klimatet på olika nivåer i skolan har för elevers studieengagemang.

Utifrån Gävlemodellens arbete mot mobbning har Högskolan i Gävle undersökt varför flickor i grundskolan upplever sig själva som offer för mobbning och att identifiera strategier för att komma till rätta med denna fråga. Denna studie syftar till att undersöka hur skolpersonal identifierar fenomenet nätmobbning bland elever i olika könsgrepp (flickor och pojkar) och vilka strategier de tillämpar för att minimera förekomsten av nätmobbning bland elever i grundskolan. Den empiriska studien genomfördes genom semistrukturerad intervju i tre grundskolor (årskurs 4–6) i Gävle kommun. En ekologisk modell för nätmobbning, tillsammans med en kritisk analys av intervjuer, användes för att fördjupa sig i hur skolpersonal förhåller sig till fenomenet nätmobbning och hur de förebygger och hanterar nätmobbning. Studien visar skillnaden i elevers och lärares digitala kompetens, vilket innebär potentiella utmaningar när det gäller att effektivt hantera och navigera nätmobbning. Därför är det absolut nödvändigt att

utveckla skolans personal och elevers cyberkompetens, eftersom det väsentligt bidrar till deras förmåga att identifiera och hantera nätmobbning.

Elevhälsa

Elevhälsa har identifierats som ett viktigt område för att nå Gävle kommuns prioriterade mål om Kraftigt förbättrade resultat. En elevhälsoplan har arbetats fram i syfte att bidra till likvärdighet mellan kommunens skolor. Planen är ett stöd för skolledning, pedagogisk personal och elevhälsopersonal inom skolan, men kan också ge stöd och vägledning till vårdnadshavare om skolans elevhälsoarbete.

Elevhälsoarbetet på alla skolor ska innefatta de tre delarna hälsofrämjande arbete, förebyggande arbete och åtgärdande arbete. Hälsofrämjande arbete sker i organisation och i grupp och kan handla om lärmiljöer, förutsättningar som gynnar hälsa och ledning och stimulans. Förebyggande arbete sker i organisation och grupp och syftar till att undanröja risker och möjliga hinder för inlärning och hälsa. Åtgärdande arbete sker mot individer och i grupper och syftar exempelvis till att ge särskilt stöd och utreda kränkningar.

Utvecklings-EHT

Sedan 2020/21 har verksamheterna haft tillgång till Utvecklings-EHT (elevhälsoteam), som är en gemensam modell för ett mer samlat och kvalitativt elevhälsofrämjande och förebyggande arbete. Syftet med Utvecklings-EHT är att skapa större likvärdighet i kommunens verksamheter genom att använda elevhälsan och den pedagogiska kompetensen i ett gemensamt systematiskt hälsofrämjande och förebyggande arbete på organisations-, grupp- och individnivå.

Arbetet med Utvecklings-EHT har generellt lett till en positiv utveckling av skolenheternas arbete med främjande och förebyggande processer. Vid vissa skolenheter börjar fokus under utvecklings-EHT förflyttats så att förebyggande och främjande processer och diskussioner kring dessa väger tyngre än åtgärdande arbete, vilket är avsikten. Elevhälsans professioner deltar i större utsträckning i det förebyggande och främjande arbetet. Det finns dock fortsatt behov av att utveckla det hälsofrämjande arbetet ytterligare. Förutsättningarna för elevhälsoarbete i stort och utvecklings-EHT varierar mellan skolenheterna.

Centrala elevhälsan

Elevhälsan har en central organisation med medarbetare som arbetar både centralt och vid enskilda skolenheter. Centrala elevhälsan har en nära samverkan med skolledare och det lokala elevhälsoarbetet som sker på de enskilda skolenheterna.

Skolskötorskorna och kuratorerna deltar regelbundet på elevhälsoteam; på grundskolan och anpassad skola, i trygghetsteamet och på gymnasiet i arbetet med Gävlemodellen. Arbetsmaterial kring livsstilsvanor är upprättat och används i undervisning både på individ- och gruppnivå. Bland annat arbetar skolskötorskorna och skolläkarna aktivt för att främja psykisk och fysisk hälsa genom hälsosamtal, gruppundervisning kring livsstilsfrågor och genom att delta på elevhälsomöten och möten med vårdnadshavare och elever. Skolkuratorerna arbetar på olika nivåer, individ, grupp och organisation. De är ofta nyckelpersoner i olika mötesformer och i samverkansfrågor. De har ofta en centralroll i frånvaroutredningar, skolsociala kartläggningar samt trygghetsarbetet på skolan.

Skolpsykologerna har under de senaste åren fått allt fler ansökningar och under läsåret 22/23 inkom 180 ansökningar, vilket går att jämföra med året innan där det var det 152. Utifrån ansökningarna bidrar skolpsykologerna med handledning, konsultation samt fortbildning. Samtliga insatser är riktade emot skolpersonal.

Specialpedagogerna bidrar med sin kompetens i olika bedömningar i exempelvis språkförskolor, specialförskolor, anpassad skola och autismgrupper. De deltar även i olika samverkansgrupper med exempelvis barn- och ungdomspsykiatri (BUP), habiliteringen (HAB) och logopedmottagningen likaväl som att de samordnar nätverk gällande läs- och skrivproblematik, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), syn - och hörselnedsättningar. Även specialpedagogerna har handledningar, konsultation, fortbildning av personal samt arbete med Lotsen. Lotsen är en insats för barn och elever i åldrarna 4–8 som

har svårigheter inom två eller flera områden när det gäller uppmärksamhet, aktivitetsnivå, impulsivitet, motorik, socialt samspel eller kommunikation där extra bedömningar görs för att kunna ge barnet/eleven adekvat stöd och eventuella anpassningar.

Inom Utbildning Gävle har vi åtta medarbetare som är utbildade instruktörer i Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA) och som kommer fortbilda medarbetare inom detta. Det är en satsning från regionen för att möta upp behovet av ökad kunskap kring psykisk ohälsa och hur man kan bemöta och hjälpa elever genom att känna igen tecken på psykisk ohälsa.

Samverkan med externa aktörer

Centrala elevhälsan har samverkan med verksamheter inom Region Gävleborg och inom Socialnämndens ansvarsområde. Samverkan sker löpande mellan chefer och medarbetare på strategisk nivå och kring enskilda elever. Den medicinska delen samverkar med andra vårdgivare vid behov. Ett gemensamt dokument avseende arbets- och ansvarsfördelning för barn och ungdomars psykiska hälsa inom/mellan kommuner och Region Gävleborg är centralt för samverkan. Samverkan mellan Utbildning Gävle och Valfärd Gävle arbetades fram under 2022, bland annat med fokus på att främja skolnärvaro. Utbildning Gävle deltar även i arbetet kring God och nära vård inom Region Gävleborg, under hösten har bland annat ett antal workshops genomförts.

Länsledning är en strategisk samverkansledning avseende socialtjänst, omsorg/omvårdnad, utbildning inom kommunerna samt inom Region Gävleborg. Denna samverkansledning har på en övergripande nivå ansvar för att identifiera, initiera, leda och utvärdera samt utveckla gemensamma samverkansfrågor i Gävleborgs län. Inom samverkan finns även operativa välfärdgruppen, som har utökats med representanter från alla skolformer samt de fristående skolorna för att få ett närmare samarbete och en ökad operativ effekt.

Elevhälsan har en omfattande samverkan och är drivande i det brottsförebyggande arbetet inom BIG. I ett antal samverkansforum inom Gävle kommun såsom våldspreventivt arbete, förebyggande av våld i nära relationer och tryggare Gävle är elevhälsan en del. En av enhetscheferna vid elevhälsan är även delaktig i Sektor Styrning och stöds arbete med uppdraget ifrån kommunstyrelsen avseende ett aktivt våldspreventivt arbete och hur kommunens långsiktiga drog- och brottsförebyggande arbete kan organiseras. Utbildning Gävle och elevhälsan har under våren 2023 deltagit aktivt i arbetet med ökad samverkan och trygghetssatsningar i Gävle. För Utbildning Gävle är det störst fokus på långsiktiga förebyggande arbetet, samverkan med andra aktörer är i det arbetet en avgörande del.

Frånvaro och närvarofrämjande arbete

Bekämpa skolfrånvaron

Under vårterminen har ett Centralt närvaroteam skapats, teamet består av fem medarbetare. Teamet kommer att arbeta såväl strategiskt som operativt mot både grund -och gymnasieskola. I det strategiska uppdraget ingår att stötta skolor och skolledare i arbetet med problematisk frånvaro. I det operativa uppdraget ingår ansvar för enskilda elever där skolorna inte lyckats bryta frånvaron hos eleverna. Det centrala närvaroteamet kommer också att bemanna en särskild undervisningsgrupp som erbjuder individanpassad undervisning för elever med stora utmaningar.

Under vårterminen har ett arbete utförts under ledning av kvalitetsutvecklare mot grund -och gymnasieskolorna samt anpassad skola med att kartlägga samtliga rektorsområdets rutiner angående arbetet med problematisk frånvaro. I kartläggningen framkom grund- och gymnasieskolornas uppfattning om olika orsaker till elevfrånvaro. Det var bland annat psykisk ohälsa, prestationskrav, jobb, motivationsbrist, drogbruk- och försäljning, vårdnadshavarstöd frånvaro, familjehemsplacering och spelberoende.

Samtliga rektorsområden genomför ett stort utbud av åtgärder i syfte att förebygga frånvaro. Trots att flera insatser genomförs upplever flertalet rektorsområden brister i möjligheten att analysera utredningar och utifrån övergripande analys initiera närvarofrämjande insatser.

Det som efterfrågas för att underlätta arbetet var bland annat tydliga rutiner, ett tydligt sammanhängande systemstöd från att frånvaro uppmärksammas (via kartläggning) anmälan till huvudman samt utredning med åtgärder och uppföljning. Ytterligare efterfrågades också övergripande analys från huvudman samt en utvecklad samverkan med externa aktörer.

För att möta de identifierade behoven har Utbildning Gävles arbetsgång vid frånvaro uppdaterats. Syftet med den uppdaterade arbetsgången är att öka fokus på analys av elevfrånvaro samt att utifrån analys identifiera och initiera närvarofrämjande insatser. Arbetsgången samt uppdaterade mallar för utredning av problematisk frånvaro implementeras under hösten 2023. Anmälda ärenden och övergripande analys följs upp vid resultatdialoger och i resultatanalyser, på enhets- och huvudmannanivå.

Arbetsgången följs upp löpande under läsåret och utvärderas vid läsårets slut.

Främja ungas närvaro FUN

Främja ungas närvaro (FUN) är ett projekt finansierat av Europeiska socialfonden (ESF+) i samarbete mellan en grundskola (Lillhagsskolan 7–9) och personal från centrala elevhälsan. Målet med FUN är att fler elever ser kopplingen mellan sin skolgång och sina val och hur det påverkar framtiden och möjligheter till val vad gäller utbildning, arbete och fritid.

Projektet pågår i 3 år och har inspirerats av Framtidsvalet, en beprövad metod inom Utbildning Gävle som bygger på tre delar; arbetsliv och utbildning, självkännedom och målsättning. I arbetet med FUN har även en fjärde del lagts till som handlar om hälsa.

Elevfrånvaro i grundskola och gymnasium

Den rapporteringsgrad som finns på skolorna påverkar sammanställningarna av frånvarostatistiken. Den totala frånvaron för Gävles elever, oavsett skolform var under perioden 24 augusti 2022 till den 2 juni 2023 12,2 procent. För höstterminen 2023 var den totala frånvaron 11 procent. En svag förbättring av närvaron men än så länge går det inte att dra slutsatser om korrelationen till den nya arbetsgången.

Figur 29. Fördelning mellan skolformerna

	Frånvaro i procent 22/23	Frånvaro i procent HT 23
Grundskola	11,2	9,4
Anpassad grundskola	15,2	13,5
Gymnasieskolan, nationella program	13,1	13,3
IM-gymnasiet	32,8	30,2
Anpassad gymnasieskola	14	13

Frånvaron på enskilda skolor, undantaget IM-gymnasiet spänner från 7,0 till 15,7 procent. Den höga frånvaron på IM-gymnasiet förklaras till en viss del av att flertalet elever som går på introduktionsprogram har en långvarig utmaning med närvaro. I programmets uppdrag ingår att arbeta aktivt med skolnärmande aktiviteter. Frånvaron i samtliga skolformer är fortsatt att betrakta som hög.

Som en åtgärd för att bekämpa skolfrånvaron har arbetsgång och rutiner utvärderats och uppdaterats, som beskrivits ovan. Under höstterminen har arbetsgången implementerats i grundskolan, gymnasieskolan och anpassad skola. Under implementeringen har frågor väckts i samverkansforum om arbetsgångens påverkan på arbetsbelastningen för mentorer. I tabellen nedan synliggörs antal beslutade insatser, vilket hanteras av mentorer samt antal påbörjade utredningar, vilket hanteras av biträdande rektorer. Synpunkter om arbetsbelastning ingår som en del av underlaget i den kommande utvärderingen av arbetsgången.

Figur 30. Antal anmälda insatser

Skolform	Anmälda beslutade insatser - antal	Anmäld frånvaro till huvudman - antal	Anmälda beslutade insatser – andel av totalt antal elever	Anmäld frånvaro till huvudman – andel av total antal elever
Grundskola	335	31	3,50%	0,30%
Anpassad grundskola	28	1	13,70%	0,50%
Gymnasieskola	129	27	3,90%	0,80%
Anpassad gymnasieskola	15	1	16,80%	1,10%

Skolornas trygghet och säkerhet

Utbildning Gävle har under 2023 gjort en satsning och anställt en trygghet- och säkerhetsutvecklare. Denne har under våren 2023 genomfört besök, gjort observationer samt semistrukturerade intervjuer på några av våra gymnasie- och grundskolor i syfte att kartlägga trygghet och säkerhet. I en rapport konstateras att samverkan mellan skola, socialtjänst på olika nivåer samt polisen redan är initierad i Gävle kommun. Därför är förslaget att börja arbeta enligt en modell Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid (SSPF). Denna modell kan anpassas till lokala förutsättningar vilket innebär att målgruppen skiljer sig mellan olika kommuner. SSPF-modellen riktar sig emot arbetet med ungdomar som riskerar att dras in i kriminalitet eller som uppvisar annat avvikande beteende. Syftet med arbetet utifrån modellen är att skapa individanpassade åtgärder för elever i riskzon och då från samtliga aktörer. I klartext avser man minimera riskfaktorer kring den unge och förstärka skyddsfaktorer. Det skulle för skolans del exempelvis kunna bestå av arbetet att stärka skolnärvaro samt att ge elever stöd i syfte att förbättra skolresultaten.

Drogfri skola

Drogfri skola är en aktör som arbetat aktivt med elevsamtal och genomfört drogtester av ungdomar under flera års tid. Läsåret 22/23 har sammanställts utifrån hur många samtal med oro som initierats från skolor och socialtjänsten. Det genomfördes 70 samtal i de kommunala grundskolorna respektive 105 i gymnasieskolorna. Ytterligare orossamtal kom från fristående skolor som hade 76 samtal samt socialtjänsten som hade 27.

Utifrån orossamtalen har Drogfri skola genomfört samtal och drogtester. Det var 69 procent av eleverna som antingen hade ett positivt test alternativt erkände droganvändande. Sammantaget har drogfri skola varit aktör i 278 ärenden, vilket är högre än tidigare. Ökningen är ca 50 fler ärenden än hur det tidigare har varit och det har framför allt varit högstadieskolorna som stått för att det är fler ärenden. Den vanligaste drogen är fortfarande Cannabis.

Drogfri skola har samverkat med skolorna under året och detta år har även en större inventering genomförts i två avgångsklasser. Personalen från Drogfri skola träffade samtliga eleverna i klasserna och hade enskilda samtal med eleverna om narkotika och eleverna drogtestades. Vårdnadshavarna informerades om inventeringen innan den genomfördes. Det har genomförts flertalet olika insatser i samverkan med olika aktörer, så som skola, polis, svenska kyrkan samt med olika aktörer inom socialtjänsten. Drogfri skola har även varit med att arrangerat ungdomskonferensen "Jag brinner".

Analys av indikatorerna

Trygghetsindex föräldrar förskola: Vårdnadshavare till flickor är mer positiva i sina svar än vårdnadshavare till pojkar. Målvärdet uppnås.

Trygghet och studiero förskoleklass: Skolinspektionens enkäter genomförs vart annat år, nästa gång är 2024, därmed inget utfall för 2023.

Skolklimatindex grundskola: Indexvärdet är högre för elever i åk 4–6 jämfört med elever i åk 7–9. Målvärdet uppnås inte.

Skolklimatindex anpassad grundskola: Resultatet har gått ned något jämfört med 2022, men sett över tid är resultatet högre än genomsnittet sedan mätningarna startade. Målvärdet uppnås.

Skolklimatindex för gymnasieskola: Resultatet ligger på samma nivå som för 2022. Målvärdet uppnås inte.

Skolklimatindex för anpassad gymnasieskola: Resultatet har gått ned något jämfört med 2022 då utfallet var 57, och ligger lägre än de senaste årens genomsnitt. Målvärdet uppnås inte.

Närvaro Grundskolan: Närvaron har gått upp från 87,7 procent 2022. Målvärdet uppnås.

Närvaro Anpassad grundskola: Närvaron har gått upp från 83,2 procent 2022.. Målvärdet uppnås inte.

Närvaro Gymnasieskola: Närvaron har gått upp från 86 procent 2022. Målvärdet uppnås inte.

Närvaro Anpassad gymnasieskola: Närvaron i anpassad gymnasieskola har gått upp från 83,5 procent 2022. Målvärdet uppnås.

Elevhälsa (index) årskurs 8: Skolinspektionens enkäter genomförs vart annat år, nästa gång är 2024, därmed inget utfall för 2023. Enkäten är ny sedan 2022, tidigare värden är inte jämförbara.

Elevhälsa (index) årskurs 2 gymnasieskola: Skolinspektionens enkäter genomförs vart annat år, nästa gång är 2024, därmed inget utfall för 2023. Enkäten är ny sedan 2022, tidigare värden är inte jämförbara.

Figur 31. Indikatorer kopplade till målet en trygg och förebyggande förskola och skola

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Trygghetsindex föräldrar förskola	8,6		8,7	
Trygghet och studiero, föräldrar förskoleklass			7,9	Ok
Skolklimatindex grundskola	72,1		73	
Skolklimatindex anpassad grundskola	88,9		90	
Skolklimatindex gymnasieskola	69		70	
Skolklimatindex anpassad gymnasieskola	56		58	
Närvaro grundskolan	90,2 %		88,5 %	
Närvaro anpassad grundskola	84,6 %		85 %	
Närvaro gymnasieskola	87,5 %		88 %	
Närvaro anpassad gymnasieskola	86,2 %		85 %	
Elevhälsa årskurs 8 (index)			6,5	Ok
Elevhälsa årskurs 2 gymnasieskolan			6,9	Ok

3.3 En förskola och skola som ger förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv

Studie- och yrkesvägledning

I och med dimensioneringen av gymnasieskolan kommer vikten av studie- och yrkesvägledning att öka, såväl på individuell som på generell nivå. I underlag för dimensioneringen av gymnasieskolan synliggörs behovet av att redan i tidiga årskurser tydliggöra olika utbildningsvägars koppling till arbetslivet. Målet med vägledningen ska vara att eleven erhåller valkompetens för att kunna göra medvetna val utifrån individuella förutsättningar och arbetslivets kompetensförsörjningsbehov samt motverka val som baseras på könstillhörighet, social bakgrund, kulturell bakgrund eller funktionsnedsättning.

Enligt gällande styrdokument ska studie- och yrkesvägledningen följas upp och utgöra en del i det systematiska kvalitetsarbetet, såväl på skol- som på huvudmannanivå. Detta är ett utvecklingsområde, både inom Utbildning Gävle och nationellt.

För att tydliggöra huvudmannens mål med och riktlinjer för studie- och yrkesvägledningen i alla skolformer har ett arbete skett under höstterminen 2023 med att formulera en ny huvudmannaplan för vägledningsarbetet. Planen är färdig för implementering under vårterminen 2024. Ökat fokus har lagts på den generella vägledningen, alltså vägledning som genomsyrar hela verksamheten och involverar fler professioner än enbart studie- och yrkesvägledare. Samtliga skolor kommer att skapa lokala handlingsplaner för studie- och yrkesvägledningen som kommer att följas upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Samverkan utbildning arbete

Branschprao

Ett utvecklingsarbete pågår med att undersöka möjligheterna att ersätta den traditionella PRAO med branschprao. På sikt är målet att alla elever ska få tillgång att söka till 17 olika branschprao. De 17 branscherna är kopplade till samtliga gymnasieprogram. Praon kommer fortsatt att fördelas med en vecka på höstterminen och en vecka på vårterminen i årskurs 8.

Syftet med branschprao kopplade till gymnasieprogram är att ge elever en tydligare bild av hur gymnasieprogrammen förbereder för kommande arbetsliv. Målet är, i linje med den kommande dimensioneringen av gymnasieskolan, att elever ska välja gymnasieprogram utifrån en medvetenhet om arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning.

Uppföljning av tidigare genomförda branschprao tyder på att antalet sökande till berörda gymnasieprogram ökar och att antalet felval tenderar att minska. Att samla fler prao-elever under samma vecka skapar också större möjligheter för berörda företag att erbjuda en meningsfull praoperiod.

Det kommer att vara en utmaning att skapa branschprao för samtliga grundskoleelever. I dagsläget är det få kommunala verksamheter som tar emot prao-elever. Det försvårar möjligheten att erbjuda prao-veckor kopplade till samtliga gymnasieprogram

Ung företagsamhet

Från läsåret 2023/2024 erbjuds samtliga elever inom gymnasieskolan möjlighet att läsa kursen entreprenörskap, antingen som fördjupningskurs eller inom det individuella valet. Totalt 266 elever av 1851 (åk 2 och 3) har valt att läsa kursen under läsåret. Såväl grundskolan som gymnasieskolan använder sig av undervisningsmaterial från Ung företagsamhet. Inom ramen för Ung företagsamhet drivs 94 företag vårterminen 24 på Utbildning Gävles gymnasieskolor. I de 94 företagen ingår totalt 297 elever från åk 3.

Trossen

Trossen startade läsåret 2011/2012 och är ett samarbetsprojekt mellan skolan och näringslivet.

Ett företag knyts till en skolklass för ett samarbete i klass 7–9. Upplägget består av ett lektionsbesök under höstterminen med presentation av företaget samt ett företagsbesök under vårterminen. Inför läsåret 2023/2024 finns företag till alla blivande årskurs 8 men inte till årskurs 9 och 7. Projektet pausas därför för årskurs 7 under läsåret med möjlighet till nystart till läsåret 24/25.

Gymnasiet

Samverkansområde Gästrikland

Samverkansområde Gästrikland skrevs under våren 2023. Avtalet innebär att gymnasieskolan blir gemensam för elever i Hofors, Gävle, Sandviken, Ockelbo och Älvkarleby med ett gymnasieutbud som består av 17 nationella program, 38 nationella inriktningar, två introduktionsprogram och sju idrottssatsningar inom nationell idrott.

Bakgrunden till avtalet är propositionen 2021/22:159, "Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning" som innebär att staten ska stödja och styra skolhuvudmännen mer när det gäller planering och dimensionering av vilka utbildningar som ska erbjudas. Syftet är att elevernas val ska vara vägledande för samarbetet mellan parterna och behovet av gemensam kompetensförsörjning ska vara vägledande för planering och dimensionering av utbildningsutbudet. Tillsammans erbjuder kommunerna som ingår i samverkansavtalet ett allsidigt utbud av gymnasieutbildningar med god kvalitet.

Samverkansområde Gästrikland innebär att:

- Alla elever blir förstahandssökande oavsett till vilken kommunal gymnasieskola man har sökt.
- Eleverna ska erbjudas ett allsidigt utbud av gymnasieutbildningar som är av god kvalitet.
- Elevers val och behovet av kompetensförsörjning ska vara vägledande vid planering och dimensionering av utbildningsutbudet.

Parterna inom samverkansområde Gästrikland kommer se över utbudet kontinuerligt varje läsår och respektive utbildningsnämnd kommer sedan fatta beslut om utbudet inför kommande läsår. Ett gemensamt antagningsutskott införs, gemensam marknadsföring, gemensamma programråd på våra yrkesprogram och branschprao på grundskolan samt anpassad grundskola.

Arbetet med lagändringar gällande planering och dimensionering av gymnasial utbildning och Skolverkets stöd beräknas pågå mellan 2023–2025. Eleverna beräknas göra sina gymnasieval och antas till läsåret 2025.

Visita

Som ett led i arbetet med att höja status på yrkesprogrammen har hotell- och turismprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet på Polhemsskolan ansökt om att bli certifierade som kvalitetssäkrade utbildningar inom besöksnäringens branschorgan Visita.

Ansökningsförfarandet har pågått sedan vårterminen 2022 och i maj 2023 fattade Visitas certifieringsnämnd beslut om att godkänna båda programmen som certifierade utbildningar. I samband med certifieringsprocessen har kontakterna med branschföreträdare utvecklats och stärkts.

Vård- och omsorgscollage

Sedan flera år har vård- och omsorgsprogrammet på Polhemsskolan varit certifierade som kvalitetssäkrad utbildning inom Vård- och omsorgscollage. Inom Vård- och omsorgscollage sker en formaliserad samverkan mellan utbildning och arbetsgivare, med syfte att skapa en hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg. Under vårterminen 2024 inleds en process med att återcertifiera utbildningen, vilket sker maj 2024. I maj 2023 blev också yrkespaket vårdbiträde på introduktionsprogrammet, yrkesintroduktion, certifierat som kvalitetssäkrad utbildning inom Vård- och omsorgscollage.

I och med vårens certifieringar är nu följande program certifierade som kvalitetssäkrade

utbildningar:

Teknikcollage

- El- och energiprogrammet
- Industritekniska programmet
- Teknikprogrammet

Vård- och omsorgscollage

- Vård- och omsorgsprogrammet
- Vårdbiträde yrkespaket på introduktionsprogrammet

Visita

- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
 - Bager och konditori
 - Kök och servering
- Hotell- och turismprogrammet

Förutom samverkan i branschorgan sker samverkan med arbetslivet i första hand på yrkesprogram genom programråd och arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Analys av indikatorerna

Tillit till elevens förmåga, grundskola. Skolinspektionens enkät genomfördes i Gävle kommun 2022. Nästa enkät kommer att genomföras 2024 och redovisas då.

Tillit till elevens förmåga, gymnasieskola. Skolinspektionens enkät genomfördes i Gävle kommun 2022. Nästa enkät kommer att genomföras 2024 och redovisas då.

Byte föregående år från IM till nationellt program, andel av nybörjare i huvudmannens skolor. Utfallet har minskat från 2022, då andelen elever som bytte till nationellt program från IM var 34 procent. Målvärdet uppnås inte.

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter fullföljd gymnasieutbildning. Utfallet har ökat från 2022, då andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter fullföljd gymnasieutbildning var 78,3 procent. Målvärdet uppnås.

Figur 32. Indikatorer kopplade till målet en förskola och skola som ger förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Tillit till egen förmåga, grundskola		—	5,9	Ok
Tillit till egen förmåga, gymnasieskola		—	6	Ok
Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, kommunala skolor	23 %	■	35 %	
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	81,5 %	●	79 %	

3.4 En attraktiv och likvärdig förskola och skola

Ökad likvärdighet med avseende på betygsresultat mellan skolor och klasser i Gävle

På nationell nivå har skillnaden i resultat mellan olika skolor ökat. År 2000 var skillnaden i meritvärde mellan de högst respektive lägst presterande skolorna drygt 40 poäng. Den skillnaden har sedan ökat kontinuerligt och var år 2016 cirka 65 poäng.

Figur 33. Utvecklingen i Gävle 2014–2023 avseende skillnader i meritvärde mellan den skola som har högst meritvärde respektive den med lägst meritvärde.

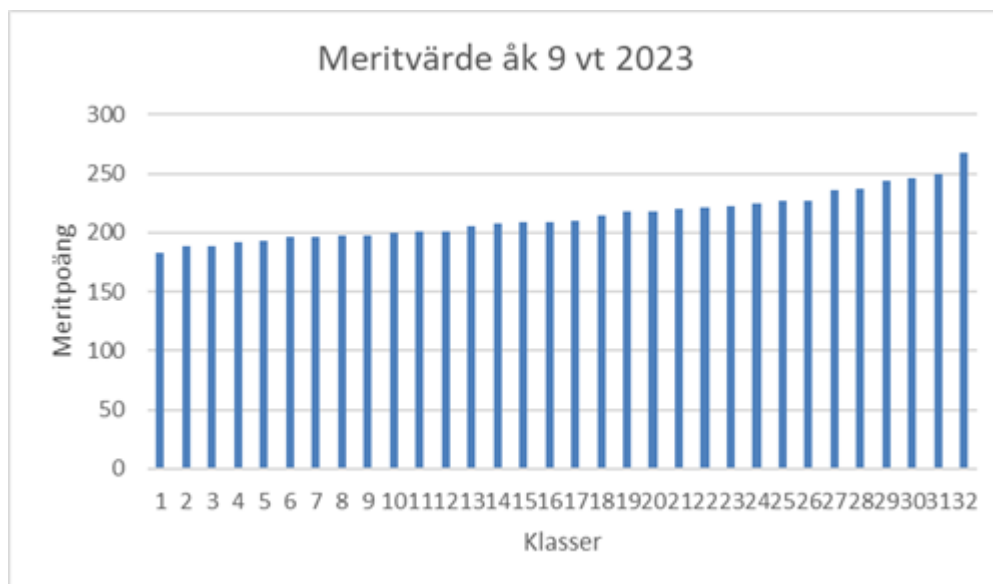

Källa: Power BI

Över tid har skillnaden i Gävle mellan olika skolor minskat. Under tidsperioden har rektorsområdenas upptagningsområden förändrats för att motverka skolegregationen. Skolverkets analyser visar även att resultatskillnaden mellan olika klasser har ökat under tidsperioden 2004–2016. För Gävles kommunala skolor finns fortfarande en relativt stor skillnad mellan olika klasser i betygsresultat. I år är skillnaden i resultat 84 meritvärdespoäng mellan klassen med högsta respektive lägsta resultat. Skillnaden är 24 meritvärdespoäng lägre än vad skillnaden var föregående läsår. Det tyder på att likvärdigheten har ökat mellan olika klasser i den kommunala skolan i Gävle. Standardavvikelsen visar ett lägre värde 2023 jämfört med 2022. Det är ytterligare en indikator på ett mer homogent betygsresultat för kommunens avgångsklasser.

Nedanstående diagram visar spridningen i meritvärdet för samtliga 32 avgångsklasser i årskurs 9 våren 2023. Resultatet för elever i särskilda undervisningsgrupper finns inte med i presentationen.

Figur 33. Spridning i meritvärde för samtliga 32 avgångsklasser i årskurs 9, Gävle kommunala skolor, 2023.

Källa: PowerBI.

Nationella prov – provresultat jämfört med betyg

Enligt Skolverket (2018) är det vanligare i grundskolan att få ett högre ämnesbetyg än provbetyg jämfört med ett lägre ämnesbetyg än provbetyg, undantaget engelska. Flickor får i något högre grad än pojkar ett högre ämnesbetyg än provbetyg. I Gävle uppvisar vi ett liknande mönster där det är vanligare med ett högre ämnesbetyg snarare än ett lägre jämfört med provbetyget. Engelskan följer även den samma mönster som riket och är ett undantag där fler elever får lägre betyg jämfört med provbetyg snarare än högre. Vad gäller könsskillnader får flickor i högre utsträckning än pojkar högre betyg än provbetyg i svenska, medan det är tvärt om i matematiken och marginella skillnader i engelska. I matematiken går det dock att se att flickorna i högre utsträckning får lägre betyg än provresultatet jämfört med pojkarna.

För årskurs 9 på nationell nivå är det tydligaste mönstret att i matematik har gruppen elever som erhåller ett högre betyg jämfört med provbetyg minskat medan det fortfarande är otroligt få elever som får ett lägre betyg jämfört med provbetyg i matematikämnet. Anmärkningsvärt är att senaste provet i svenska hade fler elever med högre betyg jämfört med provbetyg än matematiken, vilket inte har hänt de senaste åren. Trenden för nationella proven är densamma i Gävle som för riket. Könsskillnaderna är stora och generellt sett får större andel flickor högre betyg än deras provresultat på nationella proven jämfört med pojkarna. Skillnaderna som fanns i åk 6 har ändrat mönster för ämnena matematik och engelska och blivit ännu större i svenskan. I åk 9 är det tydligt att flickor är överrepresenterade när det handlar om att få högre betyg än deras prestation på nationella proven.

Generellt uppvisar kommunala gymnasieskolor i Gävle kommun en större avvikelse vad gäller högre kursbetyg än provbetyg än snittet för riket. Det kurser som avviker mest i jämförelse med riket är En 5, Sv 3, Ma 2b och Ma 3b. Vad gäller SVA 1 uppvisar kvinnor en stor avvikelse i Gävle för kvinnor och i riket för män.

I Skolinspektionens rapport "Rektors arbete för likvärdig betygsättning" görs en bedömning att rektor behöver bli mer aktiv i arbetet med att skapa förutsättningar för en likvärdig betygsättning. Ett arbete har påbörjats på utbildning Gävles gymnasieskolor med att, utifrån rapportens rekommendationer, skapa tydliga riktlinjer för sambedömning och betygsättning för samtliga kurser, med fokus på att analysera avvikelser i betygsättningen i jämförelse med de nationella proven. Riktlinjerna kommer även att innefatta ämnen där nationella prov inte genomförs. Som ett första steg har samtliga ämneslag fått i uppdrag att beskriva sin gemensamma bedömnings- och betygsättningspraktik. Ämneslagens beskrivningar kommer att analyseras utifrån

styrdokument och allmänna råd. Syftet är att rektor genom att skapa inblick i bedömningspraktiken ska kunna bli mer aktiv i likvärdighetsarbetet.

Modersmålsundervisning och svenska som andraspråk

I grundskolornas åk 1–9 var det 930 elever av 8153 som läser modersmål per den 15 oktober 2022. Det är drygt 11 procent av eleverna i grundskolan, fördelat på 376 elever i årskurserna 1–3, 312 elever i årskurserna 4–6 och 242 elever i årskurserna 7–9. Det är stora skillnader mellan stadierna i antalet elever som läser modersmål och det är 18 språk som är representerade. 21,8 procent av eleverna har utländsk bakgrund, vilket innebär att det är cirka hälften av dessa elever som har modersmålsundervisning.

Andel elever som läser svenska som andraspråk 3 på gymnasiet är ojämnt fördelad mellan skolorna; 5 procent på Borgarskolan, 10 procent på Polhemsskolan och 16 procent på Vasaskolan. Andelen elever som läser svenska som andraspråk har minskat på Polhemsskolan de senaste åren, ökat på Vasaskolan och varit i stort oförändrad på Borgarskolan.

Även andelen elever som läser modersmål, alla årskurser, skiljer sig från 42 procent på IM-gymnasiet till 33 procent på Vasaskolan och 15 procent vardera på Borgarskolan och Polhemsskolan.

Lokaler

Nybyggnationen på Vasaskolan går planenligt och undervisning i de nya lokalerna påbörjades vecka 45. Renovering av huvudbyggnad pågår enligt plan och beräknas vara avslutad 2025.

Hemlingborgs skola har startat sin verksamhet hösten 2023, eleverna kommer från Andersbergs mellanstadium och Hemlingby skola. Fridhemsskolan har stängts för rivning och ombyggnation hösten 2023, eleverna evakueras under den tiden till Hemlingborgs skola.

En stor utmaning är den minskning av barn och elever som sker enligt befolkningsprognoserna. Minskningen är allra störst i förskolan, vilket innebär att förskolan behöver göra anpassningar (lokaler och medarbetare) i förhållande till färre antal barn, för att upprätthålla verksamheten på motsvarande nivå som i dag. I ett kort perspektiv minskar behovet av platser kraftigt, för att i slutet på planeringsperioden öka något – dock utan att komma upp till dagens platsantal. Utbildning Gävle har tillsammans med GFAB startat ett dimensioneringsarbete för att anpassa behovet av lokaler på kort och lång sikt. Planen är att i möjligaste mån lämna externa lokaler och tidigare tillfälliga lösningar (paviljonger) samtidigt som redan planerade ombyggnationer skjuts framåt i tiden. Dock kommer planerad utökning i exempelvis Nordöstra förskoleområdet att genomföras, eftersom det där finns ett långsiktigt behov av platser.

Volymförändringarna kommer att påverka grundskolan inom kort. Redan idag finns en överkapacitet inom förskoleklass till årkurs 6. För högstadiet är det under en kort period trångt i de centrala delarna av Gävle, men minskningen av elever kommer därefter att märkas även där. För att möta elevminskningen har under hösten 2023 en strukturerad översyn av lokaler och organisation inom grundskolan inletts.

I gymnasieåldern är elevantalet stabilt och utbyggnationen av Vasaskolan kommer att hantera behovet av platser inom överskådlig tid.

Digitalisering

Systemförvaltningsorganisationen har kommit igång och de första systemförvaltningsplanerna har tagits fram för Utbildning Gävles större system som Edlevo (elevregistersystem), Skola24 (närvarosystem), och Unikum (lärplattform).

Arbetet med att förbereda organisationen på digitala nationella prov, som kommer att börja användas under höstterminen 2024, pågår. IT- och utvecklingsavdelningen är delaktiga i arbetet med att säkerställa fungerande inloggning och överföring av användardata mellan kommunens elevregister och Skolverkets provplattform.

Utbildning Gävle har varit pilot i kommunen kring systematiskt informationssäkerhetsarbete. I samarbete med kommunens dataskydds- och informationssäkerhetsombud har system och processer kartlagts samt en riskanalys genomförts. Detta har mynnat ut i en plan för hur

Utbildning Gävle systematiskt ska arbeta med informationssäkerheten. Under våren har utbildningsinsatser med olika personalgrupper genomförts.

Inom förskolorna har en centraliserad hantering av lärplattorna påbörjats, med Brynäs förskoleområde som pilot. Detta är en viktig process för att säkra upp att ingen data om barnen i förskolan laddas upp i molnet. Dessutom ger en centraliserad hantering möjlighet att tillhandahålla ett likvärdigt och pedagogiskt utbud av appar i verksamheten. Förskolan digitaliseringsutvecklare deltar i arbetet.

Grundskolan och anpassad grundskola arbetar från och med höstterminens start i lärplattformen Unikum. I den första mätningen av aktivitet i Unikum kan konstateras att alla skolor arbetar i Unikum. Förskolan implementerade Unikum under hösten 2022 och samtlig personal är utbildad. Unikum blir också ny lärplattform på gymnasiet alla utbildningar, med start hösten 2023. Det innebär att Utbildning Gävle nu har en gemensam plattform i alla skolformer vilket förenklar övergångar mellan skolor, stadier och skolformer. Plattformen har även funktioner för elevhälsa vilket kommer att bidra till att tillgängliggöra de stöd- och anpassningsåtgärder som elever kan behöva.

Resultatdialoger

Under vårterminen har ett arbete med att utveckla resultatdialogerna genomförts. Inför analys av resultat av läsåret 2022/2023 har ett antal nyckeltal förts in i Stratsys. Enheternas dokumenterade analys av nyckeltalen ligger till grund för resultatdialogerna under läsåret 2023/2024. Syftet är att skapa underlag för likvärdiga dialoger och analyser och utifrån analyser initiera insatser i syfte att öka måluppfyllelsen.

Under våren 2023 och tidig höst 2023 har verksamhetschefer för grundskolan, gymnasieskolan och anpassad skola genomfört resultatuppföljningar tillsammans med skolornas ledningsgrupper. Under resultatuppföljningen går skolornas ledningsgrupper tillsammans med verksamhetscheferna igenom åtgärder på grupp- och individnivå för att verka för att fler elever når måluppfyllelse. Utifrån uppföljningarna initieras även stöd från huvudmannen i syfte att öka andelen elever som når måluppfyllelse.

Uppdrag och insatser naturvetenskap och teknik

Syfte och mål: att öka intresset för naturvetenskap och teknik, kompetensutveckling för pedagoger/lärare, höjda kvalitetsmål för verksamheten i alla skolformer och kraftigt förbättra resultaten

Pågående NT-projekt

Projektet *För ökad kvalitet i naturvetenskap och teknikundervisningen, del 5* syftar till att utveckla undervisningen i förskolan i ett ämnesövergripande perspektiv och tar sin utgångspunkt i en förstudie som gjordes i Gävle 2020. Projektets mål är att få kontinuitet och progression inom ämnesområdet från förskolan till förskoleklass och årskurs 1–3 och skapa en likvärdig, kvalitativ och relevant naturvetenskap- och teknikundervisning, öka självförtroende och intresse för naturvetenskap, teknik, hållbar utveckling och samt bidra till ökad måluppfyllelse. Effekter som kan ses är att rektorer och biträdande rektorer har god kännedom och är delaktiga i NT-projektet genom regelbundna avstämningsmöten med central processledare. Utvecklingsprocesser är i gång i alla förskoleområden genom tematiskt arbetssätt och stark ämnesintegrering inom naturvetenskap, teknik, matematik, språkutveckling och hållbar utveckling. Fokusområden för verksamhetsutveckling utgår från analys av nuläge och ser olika ut för respektive förskoleområde.

Under höstterminen 2023 beviljades ytterligare ett projekt av Ljungbergsfonden, *Ökad motivation i lärandet genom differentierad undervisning*. Det är ett treårigt projekt där Gävle kommuns Handlingsplan för särskilt begåvande och högpresterande elever genom undervisning för alla har en adekvat roll tillsammans med särskild fokus på ämnena/ämnesområdena matematik, naturvetenskap och teknik. Det är en grundskola, ett rektorsområde samt två gymnasieskolor som är med i projektet, Vasaskolan, Polhemsskolan, Vallbacksskolan och Sofiedals rektorsområde.

NTA (Naturvetenskap och teknik för alla)

NTA är ett skolutvecklingsprogram inom naturvetenskap, teknik och matematik. Programmet vänder sig till skolans huvudmän och erbjuder teman som utgår från kursplanerna i ett eller fler av ämnena biologi, fysik, kemi, teknik och matematik. Varje tema omfattar en utbildning, en lärarhandledning och material för ett frågebaserat, laborativt arbetssätt. Utbildningen, och arbetet med teman tillsammans med förskolebarn och grundskoleelever, är ett led i lärares/pedagogers kompetensutveckling och ett stöd i barnens och elevernas lärande. Ungefär 180 kommuner och friskolor deltar, Gävle kommun har varit med från 2003.

Det finns ett fortsatt stort intresse för NTA-verksamheten i förskolan och i grundskolan. Alla förskolor och grundskolor F-6 i Gävle kommun använder NTA i undervisningen. Effekter som lyfts fram är att pedagoger i förskolan känner en större inspiration, säkerhet och trygghet att undervisa i naturvetenskap och teknik samt pedagoger får nya idéer och tankesätt genom att arbeta med NTA i undervisningen.

NTA strävar också efter samverkan med högre utbildning och lokalt näringsliv för att stimulera lokalt utvecklingsarbete och fördjupad kompetensutveckling. Samverkan sker bland annat med Högskolan i Gävle kring elevernas undervisning i fysik och teknik samt genom att forskare från Högskolan i Gävle har besökt skolor för att berätta om deras forskning och för att väcka intresse för högre studier och olika yrkesval. Ett annat samarbete med näringsliv är med Gästrikre återvinnare i samband med undervisning i naturvetenskap inom området energi och hållbar utveckling.

Gävle är en relativt stor kommun som lockar en hög andel tjejer till teknikprogrammet, 27 procent jämfört med 19 procent för riket i stort. Gävle kommun har med anledning av detta lyfts fram av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som i februari 2023 presenterade en rapport kring hur intresset för gymnasieskolans teknik- och naturvetenskapsprogram ser ut i olika kommuner och hur det förändrats sedan läsåret 2013/14 samt vilka kommuner som utmärker sig och varför.

Gävle har under perioden fått tilldelade medel genom Teknikerjakten som är ett samarbete med högskolan i Gävle, Älvkarleby kommun och Ljungbergsfonden. Teknikerjakten vill väcka intresse för naturvetenskap och teknik från förskola till gymnasium. Förskolor och skolor kan söka medel till ett flertal aktiviteter som har som mål att bidra till inspiration, utveckla mening och relevans i undervisning samt entreprenörskap.

Analys av indikatorerna

Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, avvikelse från modellberäknat värde. Utfallet har förbättrats sedan 2022. Målvärdet uppnås inte.

Gymnasieelever med examen inom 3 år, avvikelser från modellberäknat värde. Utfall publiceras under vårterminen 2024.

Figur 34. Indikatorer kopplade till målet en attraktiv och likvärdig förskola och skola

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor	-4,5 %		-2,5 %	
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, avvikelse från modellberäknat värde			3,5 %	Ok

3.5 Lärande för hållbar utveckling i förskolor och skolor

Målet med lärande för hållbar utveckling är att ge barn och elever handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling. Handlingskompetens definieras som *en förmåga, baserad på kritiskt tänkande, att tillsammans med andra människor ta ansvar och agera för en bättre värld* (Schnack, 1994). Utbildning Gävle genomför sedan 2018 en enkätundersökning som syftar till att fånga elevernas hållbara beteenden genom ett antal frågor. Enkäten har dock omarbetats gällande bland annat formulering av frågor samt tillägg av nya frågor, detta innebär att utfall 2023 inte är jämförbart med tidigare år. Enkäten riktar sig till elever i grundskolans årskurs 5 och 9 samt gymnasieskolans årskurs 2.

Enkäten skickades år 2023 ut till sammantaget 2643 elever i de aktuella årskurserna. Svarefrekvensen var låg, sammantaget 32 procent (854 elever), högst antal svarande finns i årskurs 5 (knappt hälften av de svarande). Mot bakgrund av att ett antal av eleverna i årskurs 5 i fritextsvar uppger att frågorna i enkäten var svåra att förstå bör resultatet för årskurs 5 tolkas med viss försiktighet.

Vad gäller utfall av enkäten för grundskolan var indexvärde av elevernas självskattade beteenden som påvisar elevernas handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling 58 procent för årskurs 5 samt 48 procent för årskurs 9 (sammantaget 54 procent för grundskolan). För gymnasieskolan årskurs 2 var utfallet 46 procent. Värt att notera är att på frågan *jag har svårt att göra bra saker för en hållbar utveckling på grund av att...* uppger över hälften av eleverna i aktuella årskurser att de inte är intresserade av att göra bra saker för en hållbar utveckling. Lägst utfall på frågorna kring bristande intresse har årskurs 5 i grundskolan (51 procent) och högst utfall (56 procent) har årskurs 2 i gymnasieskolan. Vad gäller pojkar och flickor svarar flickorna i de aktuella årskurserna relativt lika, omkring 50 procent uppger bristande intresse. Sett till pojkarna ökar ointresset från årskurs 5 (drygt 50 procent) till årskurs 2 i gymnasiet (65 procent). Svartalernativet *jag prioriterar annat* har skattats högst av både pojkar (76 procent) samt flickor (61 procent) i årskurs 2 gymnasieskolan. Det samma mönster gäller för övriga aktuella årskurser. Vidare uppgav omkring 50 procent av årskurs 5 att de inte vet hur de ska göra för att agera för en hållbar utveckling för att i årskurs 2 i gymnasieskolan sjunka till 36 procent. Det sammantagna utfallet indikerar på att det finns en stor utvecklingspotential för att få eleverna engagerade för en hållbar samhällsutveckling.

Fritidspedagoger och lärare från Gävle kommun har deltagit i kompetensutveckling om att använda programmering Minecraft i fritidshem och grundskola utifrån ämnesintegrering och lärande för hållbar utveckling (NTA i samverkan med Kodcentrum).

Gävle kommun har för tredje året i rad utsetts till bästa kommun när det gäller utmärkelsen Håll Sverige rent. Det är framför allt förskolorna och skolornas hållbarhetsarbete som bidragit till placeringen. Förutom det har deras arbete också starkt bidragit till att Gävle kommun erhöll en 10 plats som miljöbästa kommun 2023.

Inom utbildning Gävle finns ett etablerat arbete inom Håll Sverige Rents Grön Flagg (GF), som även är en certifiering, samt med arbete enligt skolverkets utmärkelse Skola för hållbar utveckling (SFHU). Båda dessa syftar till att stödja och vara en inspirationskälla i det pedagogiska arbetet med hållbar utveckling och internt miljöarbete. Vidare syftar de till att underlätta processen att göra lärande för hållbar utveckling (LHU) till en självklar del av det dagliga arbetet på förskolan/skolan.

Figur 35. Fördelning Grön Flagg/Skola för hållbar utveckling förskolor och skolor.

Antal	Inte startat	Handlingsplan	Startat GF/SFHU	Hissat flaggan	Antal fsk/skolor
Förskolor	0	0	0	69	69
Grundskolor	0	7	9	21	37
Gymnasieskolor, anpassad skola och IM	0	0	3	2	5

Sammantaget har 83 procent av förskolorna samt skolorna hissats flaggan, varav samtliga av de kommunala förskolorna har gjort så. Utbildning Gävles arbete bidrar i hög utsträckning till det faktum att Gävle kommun 2022 blev bästa Håll Sverige Rent kommun, för tredje året i rad.

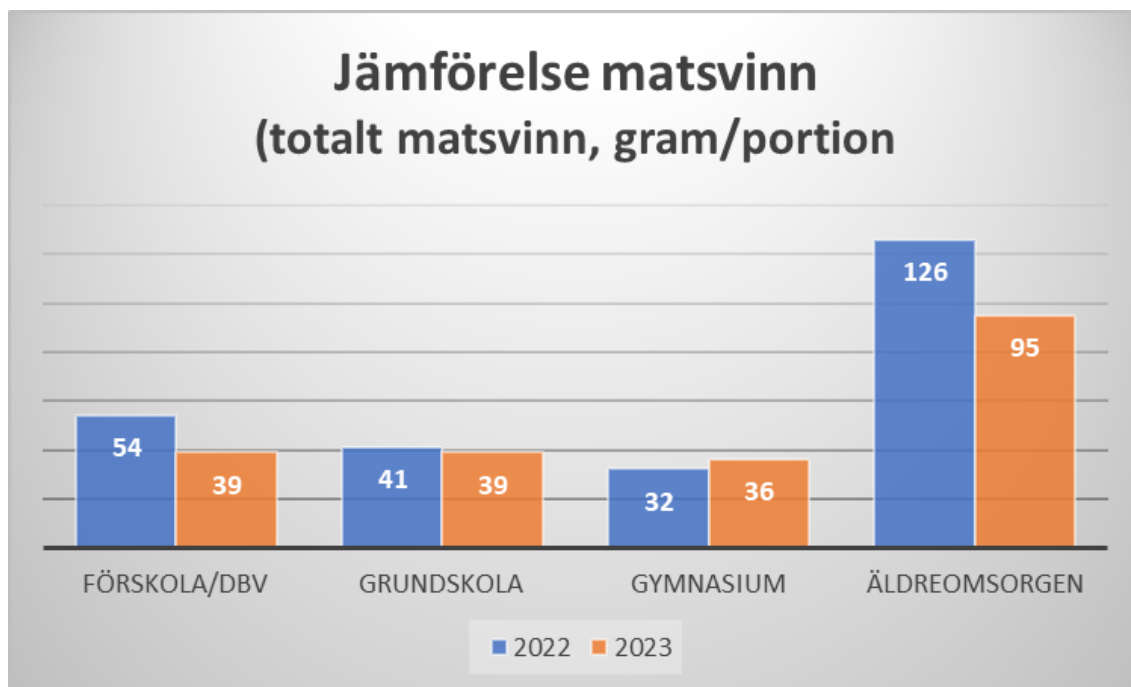
Det pågår även exempelvis arbete rörande ett pilotprojekt kring fleråriga ätbara växter där växter planteras på förskole- och skolgårdarna. Detta görs i samarbete med externa aktörer. Över 90 procent av de kommunala förskolorna och skolorna har någon form av skolträdgård, alltifrån pallkragar till växthus, större odlingar och kompostering.

Hållbar och klimatsmart mat

Gävle kommuns miljöstrategiska program är ett strategiskt dokument med skarpa miljö- och klimatmål. Inom ramen för programmet målsätts bland annat hållbar- och klimatsmart mat där alla nämnder är ålagda att bidra. Utbildningsnämndens verksamheter står för en betydande del av kommunens inköp och förbrukning av livsmedel vilket innebär att nämnden har påverkan på kommunens sammantagna utfall. Utfall för utbildningsnämndens verksamhet har tagits fram och analyserats för perioden 1 januari till och med 30 juni 2023. Sammantaget kan konstateras att utbildningsnämnden inte når upp till de uppsatta målvärdena för kommunen 2025. Vid analys framkommer att detta i huvudsak beror på kravställan i nuvarande avtal som finns med leverantörer inom verksamheterna. Avtalen tecknades innan målen i det miljöstrategiska programmet beslutades. Det är i framtida upphandlingar viktigt att tydliga krav ställs med hänsyn till uppsatta målsättningar för att möjliggöra positiva utfall. Dock finns risk att kostnader i form av exempelvis högre portionspriser kan komma att öka vid en annan kravställan. Värt att notera är att förskolor med egen matlagning under perioden uppnår eller överträffar de uppsatta målvärdena för kommunen 2025, med ett undantag (inköp av svenskproducerade livsmedel).

I arbetet med att nå de skarpa miljö- och klimatmålen arbetar verksamheterna även med att minska matsvinnet. De upphandlade måltidsleverantörerna arbetar aktivt med frågan och matsvinnet har minskat avsevärt inom vissa verksamheter. De som har egen matlagning har lägre matsvinn jämfört med övriga. Minskningen av matsvinnet innebär bland annat att 1,2 ton mindre mat kastades under 2023 jämfört med 2022, vilket är en minskning av koldioxidutsläpp med 2,0.

Figur 36. Jämförelse matsvinn mellan åren 2022–2023 i förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och äldreomsorgen.

Analys av indikatorerna

Indikatorernas målvärden utgår från och har en progression mot målen i det miljöstrategiska programmet.

Andelen verksamheter som hissat Grön Flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Utfall vid delårsuppföljning 2 var 83 procent av verksamheterna som hissat Grön flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Målsättningen fram till 2025 i enlighet med det miljöstrategiska programmet är att 100 procent av verksamheterna ska hissa flaggan eller certifieras 2025. Bedömningen är att Utbildning Gävle är på god väg att nå den målsättningen.

Andel elever i grundskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling. Resultatet för grundskolan var 54 procent. Enkäten påvisar delar av elevernas (i årskurs 5 och 9 grundskolan samt årkurs 2 i gymnasieskolan) egenupplevda handlingskompetens. Utfallet avviker i hög utsträckning till det uppsatta målvärdet om 65 procent.

Andel elever i gymnasieskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling. Resultatet för gymnasieskolan var 46 procent. Enkäten påvisar delar av elevernas (i årskurs 5 och 9 grundskolan samt årkurs 2 i gymnasieskolan) egenupplevda handlingskompetens. Utfallet avviker i hög utsträckning till det uppsatta målvärdet om 65 procent.

Figur 37. Indikatorer kopplade till målet lärande för hållbar utveckling i förskolor och skolor

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Andel verksamheter som hissat Grön Flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling	83 %	◆	85 %	
Andel elever i grundskolan med	54 %	■	65 %	

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling			
Andel elever i gymnasieskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling	46 %	 65 %	

4 Uppföljning av politiska uppdrag

Syftet med uppföljningen av de politiska uppdragen är att styrande politiker ska kunna följa hur uppdragen går, det avser de politiska uppdrag som gäller för 2023. Alla nämnder uppdras att arbeta med redan givna uppdrag i så stor utsträckning som möjligt.

En beskrivning följer kring vad som gjorts som stödjer de specifika uppdragen samt vilka eventuella hinder som finns för att genomföra uppdragen.

4.1 Utbildningsnämnden ska säkerställa att skolor åk F–3 i ska behållas i våra ytterområden.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget ska genomföras. Beslut fattas i samband med att nämnden beslutar om lokalförsörjningsplanen i april 2023.

Uppföljning uppdrag

Utbildningsnämnden har i 2023 års lokalförsörjningsplan fattat beslut om att nuvarande organisation för skolorna med förskoleklass till årskurs 3 ska bibehållas.

Elevantalet i de lägre åldrarna ökar något 2023 och 2024, därefter minskar elevantalet enligt befolkningsprognoserna och ligger under dagens nivåer hela prognosperioden (till 2034).

Över tid kan uppdraget bli utmanande att hantera inom utbildningsnämndens ram.

4.2 Utbildningsnämnden ska säkerställa att fler insatser sker för elever med hög skolfrånvaro och där eleverna riskerar att inte nå målen.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget är en fortsättning på tidigare uppdrag och en del av Utbildning Gävles kärnuppdrag.

Uppföljning uppdrag

Frånvaro, oavsett anledning, är i sig en riskfaktor för ytterligare frånvaro. Att reagera på tidigt frånvaro är ett ansvar som alla inom skolan delar.

Utbildning Gävle har under våren 2023 infört nya rutiner för att motverka hög elevfrånvaro. Rutinerna är gemensamma för alla verksamheter i Utbildning Gävle och tar sikte på att tidigt uppmärksamma och efter behov utreda frånvaro. Det övergripande syftet är att förbygga frånvaro, analysera orsaker till frånvaro och initiera närvarofrämjande åtgärder. Arbetet involverar:

- Mentor som kontaktar och följer upp med elev/vårdnadshavare.

- Biträdande rektor och Elevhälsoteamets (EHT) personal som anmäler till huvudman, utreder och följer upp med åtgärder.
- Rektor och Centrala närvaroteamet som arbetar med fortsatta insatser, utökad utredning och uppföljning.

Verksamhetscheferna för skolformerna har följt upp implementeringen av den nya frånvarorutinen under höstterminens gång, både med skolledare på respektive ledningsmöte samt central samverkan. Även det centrala närvaroteamet har samverkat med rektorsområdenas elevhälsoteam i frågan. Samverkan sker även med Region Gävleborg.

Det Centrala närvaroteamet har tagits fram under våren 2023 och omfattar hela grundskolan, gymnasiet och anpassad gymnasieskola. Centrala närvaroteamet har i uppdrag att stötta biträdande rektor, arbetslaget och EHT i arbetet med att göra en fördjupad kartläggning och analysera en elevs frånvaro efter att tidigare insatser i det närvarofrämjande arbetet inte gett önskat resultat. Centrala närvaroteamet kan även genomföra tidsbestämda insatser under pågående ärende samt föreslå insatser utifrån analys och i samråd med skolan och hemmet hjälpa till med upprättandet av en skolnärmandeplan. Centrala närvaroteamet kan hjälpa till med att samordna insatserna men det är alltid rektor/biträdande rektor som har huvudansvaret för elevärendet.

I förskolan har en handlingsplan för att hantera oanmäld frånvaro tagits fram. Handlingsplanen implementeras i verksamheten tillsammans med de aktiviteter som ska genomföras i samband med barns oanmälda frånvaro. Förskolans insatser för att främja närvaron hos barnen lyfts fram i överlämningen till skolorna vid övergången till förskoleklass.

På Lillhagsskolan 7–9 pågår projektet Främja ungas närvaro (FUN), ett projekt utifrån den beviljade ansökan från Europeiska socialfonden ESF+ (se också Delår 2, 3.2). I projektet arbetar skolan systematiskt för att stärka eleverna handlingskompetens och framtidstro i syfte att öka motivationen till skolarbete, vilket i förlängningen förebygger skolfrånvaro. Projektet har inspirerats av "Framtidsvalet", en tidigare beprövad metod i Gävle där elevhälsan systematiskt kombinerar trygghetsarbete med studie- och yrkesvägledningsfrågor.

4.3 Utbildningsnämnden uppdras att utöka läxhjälp och lovskola till stöd för fler elever. Utökning ska i ske med goda arbetsförutsättningar för lärarna, för att de ska ha rätt återhämtning under läsåret.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget är en fortsättning på tidigare uppdrag och även en del av Utbildning Gävles kärnuppdrag.

Uppföljning uppdrag

Obligatorisk lovskola för årskurs 8 och 9 regleras i skollagen. Sedan höstterminen 2022 regleras även att alla elever i årskurs 4–9 i grundskolan ska erbjudas två timmars utökad studietid varje vecka, den tiden används bland annat till extra stöd och läxhjälp. Frivilligt anordnad lovskola finns inom alla rektorsområden på grundskolan och på gymnasieskolan. Utökning av lovskola och läxhjälp (anpassad grundskola) sker utifrån elevernas och skolornas behov.

Grundskolans sommarskola har vänt sig till elever i årskurs 8 och 9 och pågick mellan 13–23 juni. Syftet var att ge elever möjlighet att utveckla sina förmågor och färdigheter för att nå kunskapskraven där det saknades efter skolavslutningen. Efter genomgången sommarskola fick ytterligare 11 elever gymnasiebehörighet. Det innebär att andelen elever med gymnasiebehörighet ökade till 84,4 procent.

Villkor för ersättning till lärare som arbetar i lovskolan finns reglerat i HÖK21.

4.4 Utbildningsnämnden uppdras att tillse till att alla barn- och unga ska ha god tillgång till elevhälsan. Vi vill stärka och utveckla en modern och mer förebyggande elevhälsa med fler kompetenser och ökad tillgänglighet.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget är en fortsättning på tidigare uppdrag och en del av Utbildning Gävles kärnuppdrag.

Uppföljning uppdrag

Elevhälsa (se även 3.2) har identifierats som ett viktigt område för att nå Gävle kommuns prioriterade mål om Kraftigt förbättrade resultat. En elevhälsoplan har arbetats fram i syfte att bidra till likvärdighet mellan kommunens skolor. Planen är ett stöd för skollledning, pedagogisk personal och elevhälsopersonal inom skolan, men kan också ge stöd och vägledning till vårdnadshavare om skolans elevhälsoarbete.

Elevhälsoarbetet på alla skolor ska innefatta de tre delarna hälsofrämjande arbete, förebyggande arbete och åtgärdande arbete. Hälsofrämjande arbete sker i organisation och i grupp och kan handla om lärmiljöer, förutsättningar som gynnar hälsa och ledning och stimulans. Förebyggande arbete sker i organisation och grupp och syftar till att undanröja risker och möjliga hinder för inlärning och hälsa. Åtgärdande arbete sker mot individer och i grupper och syftar exempelvis till att ge särskilt stöd och utreda kränkningar.

Sedan 2020/21 har verksamheterna haft tillgång till Utvecklings-EHT (elevhälsoteam), som är en gemensam modell för ett mer samlat och kvalitativt elevhälsofrämjande och förebyggande arbete. Syftet med Utvecklings-EHT är att skapa större likvärdighet i kommunens verksamheter genom att använda elevhälsan och den pedagogiska kompetensen i ett gemensamt systematiskt hälsofrämjande och förebyggande arbete på organisations-, grupp- och individnivå.

Arbetet med Utvecklings-EHT har generellt lett till en positiv utveckling av skolenheternas arbete med främjande och förebyggande processer. Vid vissa skolenheter börjar fokus under utvecklings-EHT förflyttats så att förebyggande och främjande processer och diskussioner kring dessa väger tyngre än åtgärdande arbete, vilket är avsikten. Elevhälsans professioner deltar i större utsträckning i det förebyggande och främjande arbetet. Det finns dock fortsatt behov av att utveckla det hälsofrämjande arbetet ytterligare. Förutsättningarna för elevhälsoarbete i stort och utvecklings-EHT varierar mellan skolenheterna.

Centrala elevhälsan

Elevhälsan har en central organisation med medarbetare som arbetar både centralt och vid enskilda skolenheter. Centrala elevhälsan har en nära samverkan med skolledare och det lokala elevhälsoarbetet som sker på de enskilda skolenheterna.

Skolsköterskorna och kuratorerna deltar regelbundet på elevhälsoteam; på grundskolan i trygghetsteamet och på gymnasiet i arbetet med Gävlemodellen. Arbetsmaterial kring livsstilsvanor är upprättat och används i undervisning både på individ- och gruppnivå. Bland annat arbetar skolsköterskorna och skolläkarna aktivt för att främja psykisk och fysisk hälsa genom hälsosamtal, gruppundervisning kring livsstilsfrågor och genom att delta på elevhälsomöten och möten med vårdnadshavare och elever. Skolsköterskorna arbetar utifrån nationellt vaccinationsprogram.

Skolpsykologerna har under de senaste åren fått allt fler ansökningar och under läsåret 22/23

inikom 180 ansökningar, vilket går att jämföra med året innan där det var det 152. Utifrån ansökningarna bidrar skolpsykologerna med handledning, konsultation samt fortbildning. Samtliga insatser är riktade emot skolpersonal.

Skolkuratorerna har ett arbetar på olika nivåer, individ, grupp och organisation. De är ofta nyckelpersoner i olika mötesformer och i samverkansfrågor. De har ofta en central roll i frånvaroutredningar, skolsociala kartläggningar samt trygghetsarbetet på skolan.

Specialpedagogerna bidrar med sin kompetens i olika bedömningar i exempelvis språkförskolor, specialförskolor, anpassad skola och autismgrupper. De deltar även i olika samverkansgrupper med exempelvis BUP, HAB och logopedmottagningen likaväl som att de samordnar nätverk gällande läs- och skrivproblematik, NPF, syn - och hörselnedsättningar. Även specialpedagogerna har handledningar, konsultation, fortbildning av personal samt arbete med Lotsen. Lotsen är en insats för barn och elever i åldrarna 4–8 som har svårigheter inom två eller flera områden när det gäller uppmärksamhet, aktivitetsnivå, impulsivitet, motorik, socialt samspel eller kommunikation där extra bedömningar görs för att kunna ge barnet/eleven adekvat stöd och eventuella anpassningar.

4.5 Utbildningsnämnden ska säkerställa att elever på alla gymnasieprogram ska kunna starta företag inom Ung Företagssamhet.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget ska genomföras. Förutsättningar införs i kursplanerna inför läsåret 2023–2023.

Uppföljning uppdrag

Förutsättningarna för att genomföra uppdraget finns för elever i de kommunala gymnasieskolorna . Alla elever i de kommunala gymnasieskolorna har möjlighet att läsa läsa kursen Entreprenörskap, antingen som valbar kurs eller som individuellt val. Eleverna som väljer att starta ett företag inom ramarna för Ung Företagssamhet har då möjlighet att dra nytta av det arbetet i sin undervisning i den kursen. En muntlig redovisning av upplägget för kursen Entreprenörskap delgavs kontaktpolitikerna under höstterminen 2023.

Lsåret 2022/23 drev 331 elever UF-företag på någon av de kommunala skolorna i Gävle. Av dem var det 297 elever som fick ett intyg i UF-företagande efter året med Ung Företagssamhet. Effekterna av projektet på andel elever som når examen kommer att följas upp efter läsåret 2023/24.

4.6 Utbildningsnämnden uppdras att genomföra en genomlysning för att säkerställa att utbudet av annan pedagogisk omsorg möter föräldrars behov, att informationen är tydlig att annan omsorgsmöjlighet finns, att det är lätt och tydligt hur man väljer och hur man startar nya familjedaghem och hur kommunen kan arbeta för att rekrytera nya dagbarnvårdare om behovet finns.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget ska genomföras utifrån gällande lagstiftning. Redan idag går en betydligt högre andel barn i pedagogisk omsorg i Gävle än i övriga riket.

Uppföljning uppdrag

Genomlysning av informationen på gavle.se är genomförd och förtydligad, gäller både kommunal och fristående pedagogisk omsorg. Klickbara länkar finns som underlättar sökning av information. Detsamma gäller informationen kring tillvägagångssättet för nya fristående verksamheter som önskar etablera sin verksamhet i Gävle kommun.

Rekryteringsbehovet av dagbarnvårdare har setts över, och för närvarande finns inget behov då efterfrågan av pedagogisk personal i såväl kommunal som privat regi har minskat. Om rekryteringsbehov av dagbarnvårdare ändå skulle uppstå finns uppdaterade rutiner, men vi har också sett att intresset för att arbeta inom denna befattning har varit lågt.

4.7 Utbildningsnämnden uppdras att säkerställa att de pedagogiska luncherna i förskolan återinförs. De är en viktig del av barnens lärande.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget ska genomföras, en utredning av konsekvenserna görs under våren 2023.

Uppföljning uppdrag

Utbildningsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att säkerställa att de pedagogiska luncherna i förskolan återinförs.

Ett förtydligande av vad pedagogisk lunch innebär har gjorts och hänsyn har därmed tagits till de arbetsmiljökrav som gäller utifrån definitionen av pedagogiska luncher.

Återinförandet av pedagogiska luncher i förskolan skedde 16 oktober 2023 vilket har inneburit en ökad måltidskostnad i förskola.

Kostnaden för pedagogiska luncher i förskolan beräknas till cirka 4 miljoner kronor per år.

4.8 Utbildningsnämnden ska utifrån säkerställt behov, anställa fler lärare, speciallärare och specialpedagoger och växla upp arbetet med breddad rekrytering och till exempel fler lärarassistenter för att frigöra tid för lärarna till undervisningen.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget är en fortsättning på tidigare uppdrag och även en del av Utbildning Gävles kärnuppdrag. Legitimationskraven regleras i skollagen.

Uppföljning uppdrag

Rekrytering av lärare är ett ständigt pågående arbete inom Utbildning Gävle, skollagen reglerar legitimationskraven och därmed anställningsformerna för lärare. Utmaningen som delas med övriga riket är tillgången till legitimerade lärare, särskilt speciallärare och specialpedagoger. Utbildning Gävle har under 2022 tagit fram en kompetensförsörjningsplan. Syftet med denna är att kartlägga nuläget i sektorn och identifiera kommande kompetensbehov, samt visa på åtgärder och arbetssätt för att möta kompetensbehovet på kort och lång sikt. Kompetensförsörjningsplanen är ett levande dokument och revideras årligen.

Uppdraget kring breddad rekrytering är pågående och görs i samarbete med sektor Styrning och stöd. Det är av stor vikt att legitimerade förskollärare och lärare får ägna större del av sin arbetstid till undervisning. Detta kan ske genom att anställa lärarassistenter och andra kompletterande kompetenser. Utbildningsnämnden har avsatt medel under tre år (2022–2024) för att kunna säkerställa en långsiktighet i arbetet med kompletterande kompetenser, vilket kommer att ge verksamheterna bättre, mer långsiktiga förutsättningar i arbetet framåt.

Förskolan har tagit fram en bemanningshandbok som beskriver ramar och rutiner för personalplanering, schemaläggning och bemanning i förskolan. Handboken tydliggör förskolans gemensamma bemanningsprocess vilka befattningar och roller som finns i förskolan och hur ansvarsfördelningen mellan dessa ser ut. Handboken innehåller också riktlinjer för schemaläggning och planering så vi använder kompetensen på rätt sätt i förskolan

Arbete med kompletterande tjänster pågår och en del utvärdering kommer ske till vt-24:s slut.

4.9 Utbildningsnämnden ska säkerställa att alla barn möts av svensktalande personal och de medarbetare som behöver ska ges tillgång till utökad språkutbildning.

Beskrivning uppdrag

Uppdraget gäller främst vikarier och hanteras tillsammans med sektor Styrning och stöd.

Uppföljning uppdrag

Uppdraget gäller främst vikarier och hanteras tillsammans med sektor Styrning och stöd fram tills en ny hantering för korttidsbemanning implementerats.

4.10 Utbildningsnämnden uppdras att införa en rutin för hur arbetskläder löpande ska tillhandahållas medarbetare inom förskola och förskoleklass.

Beskrivning uppdrag

Ett förtydligande av uppdraget är att det gäller personal i förskola och fritidshem.

Uppföljning uppdrag

Uppdraget gäller medarbetare inom förskola och fritidshem. En rutin för hur arbetskläder löpande ska tillhandahållas medarbetare inom förskola och fritidshem har tagits fram. Rutinen innebär att arbetskläder köps in successivt och en anpassning har skett till rådande ekonomiskt läge.

Rutinen är inte fastställd ännu men beräknas vara färdigställd inför hösten 2024

5 Uppföljning av privata utförare

Inom utbildningsnämnden finns externa utförare enbart i form av fritidsklubbar på entreprenad. Enligt avtal 31 december 2023 fanns följande entreprenader:

Fritidsgården Brynjan, Brynäs rektorsområde, 43 st

FK Treffan/Diamanten, Sättra rektorsområde, 14 st

Andersbergs klubb, Solängens rektorsområde, har under hösten blivit en fristående fritidsklubb..

Fritidsklubbarna på entreprenad har ett gällande avtal. Rektor ansvarar enligt skollagen för att följa upp att utbildningen på fritidsklubben håller god kvalitet och genomförs i enlighet med de lagar och regler som gäller för verksamheten.

6 Resultat och investeringar

6.1 Resultat

Figur 38. Resultaträkning utbildningsnämnden 2023

(mnkr)	Utfall 2023-12-31	Utfall 2022-12-31	Ursprunglig budget 2023	Reviderad budget 2023
Verksamhetens intäkter	402,2	389,8	369,9	369,9
Personalkostnader	-1852,4	-1722,7	-1819,6	-1838,3
Övriga kostnader	-1314,4	-1216,8	-1282,2	-1310,1
Avskrivningar/nedskrivningar	-19,7	-17,7	-20,7	-21,7
Internränta	-0,8	-0,5	-0,6	-0,7
Resultat före kommunbidrag	-2785,1	-2567,9	-2753,2	-2800,9
Kommunbidrag	2803,3	2613,2	2753,2	2800,9
Resultat efter kommunbidrag	18,2	45,3	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	18,2	45,3	0,0	0,0
Investeringar	29,8	26,5	34,8	34,8
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0

6.1.1 Resultatanalys

Resultat

Årets resultat för utbildningsnämnden landande på +18,2 mnkr.

Intäkterna avviker med +32,3 mnkr. Vilket kan härledas till driftsbidrag och statsbidrag. Ett statsbidrag till förskolan, Kvalitetshöjande åtgärder, har verksamheten blivit tilldelad en högre ram än beräknat. Statsbidraget, Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden, har grundskolan blivit ytterligare medel för höstterminen. Inköp av vissa läromedel är ett nytt statsbidrag riktat till grundskolan. Lärhjälplåga är ytterligare ett nytt bidrag. Totalt sett har vi fått 21 mnkr mer än vad verksamheten räknat med för dessa fyra statsbidrag.

Kostnaderna avviker med -14,1 mnkr. Personalkostnaderna avviker med -14,2 mnkr, det är främst inom förskolan och grundskolan som de negativa avvikelserna finns. I båda skolformerna så är en bidragande orsak att det tilldelats mer statsbidrag. Under våren hade förskolan också

ett ökat barnantal, vilket gjorde att verksamheten tog in mer personal för att hantera ökningen. Köp av verksamhet avviker positivt med 15,2 mnkr, det är främst köp av skolplats av annan huvudman som är lägre än budgeterat. Förskolan och anpassad grundskola avviker negativt. Medan övriga skolformer har positiva avvikelser. En annan kostnadspost som avviker negativt med 6,5 mnkr är undervisningsmaterial vilket går att härleda till statsbidraget.

Förskolan

Förskolans resultat landade på -2,7 mnkr. Elevpeng och strukturbidrag visar en negativ avvikelse, -6,0 mnkr. Nästan alla områden har haft färre barn än budgeterat, totalt ca 60 barn i snitt på helår. Statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder innebar 7,0 mnkr mer i intäkt. Även övriga bidrag och ersättningar avviker positivt med 3,0 milj. Detta är pga att flera av de bidragen inte budgeteras (bl a högriskskydd, VFU, Erasmusprojekt, lärling mm). Personalkostnader, nästan 7,0 mnkr högre än budgeterat, där budgetreglering i Sättra och Brynäs-Nynäs under vårterminen påverkar, samt höga vikariekostnader under våren. Månaderna, augusti och september, gick personalkostnaderna ner med ca 5 mnkr per månad dock har personalkostnaderna stigit mot slutet av året igen då sjukfrånvaron ökade.

Grundskola

Resultatet för grundskolan är -3,2 mnkr. Intäkterna avviker med +22,2 mnkr. Elevpengen och statsbidrag är dom två posterna som sticker ut. Verksamheten har blivit beviljade mer statsbidrag än budgeterat. Inköp av vissa läromedel 5,2 mnkr, läxhjälp lågstadium 2,3 mnkr och statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomisk utsatta områden +5,6 mnkr. Kommunala grundskolan har tagit emot ca 70 elever fler än budgeterade 9300 eleverna. Det är två områden som dock tappat elever och det är Sättra och Vallback. På kostnadssidan är det personalkostnader, förbrukningsmaterial och läromedel som avviker negativt. Avvikelserna på personal och läromedel beror på de ökade statsbidragen. Förbrukningen går också att härleda till statsbidragen men också nybyggnation av Hemlingborg.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan redovisar ett resultat för 2023 på +1,7 mnkr. En avvikelse på intäktssidan med -6,2 mnkr. Avvikelsen kan i huvudsak hänföras elevpengen, -8,0 mnkr. Vasa har tappat ca 4 mnkr i intäkt, där antalet elever på samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet varit betydligt lägre än vad som budgeterats. På Borgarskolan redovisas minskade elevolymer på fordon- och transportprogrammet och handel och administration/försäljning och serviceprogrammet. Men på ekonomiprogrammet utökades med en klass, vilket delvis kompenserar. Kostnaderna avviker positivt med 8,0 mnkr. Personalkostnaderna avviker positivt med 5,0 mnkr, vilket kan härledas till minskningen av antalet elever. När det gäller kostnader övriga kostnader redovisas en avvikelse på 3,8 mnkr.. Detta beror till stor del på att verksamheten varit lyhörda mot det inköpsstopp som kom att gälla i början på året.

Anpassad skola

Anpassad skola redovisar ett positivt resultat för 2023 på +0,2 mnkr. Anpassad gymnasieskola +0,6 mnkr och anpassad grundskola -0,4 mnkr. Anpassad skola har tappat antalet elever men nivå tilläggen har varit högre, vilket gör att avvikelse blir positiv. Personalkostnaderna avviker med -1,0 mnkr vilket beror på en ökad kostnad för vikarier.

Elevhälsan

Elevhälsans samlade resultat för 2023 uppgår till -2,4 mkr. Underskottet beror till största del på utbetalning av extra ordinärt tilläggsbelopp som står för -2,0 mkr, den egna verksamheten står för -0,4 mkr.

Verksamhetsstöd

Årets resultat är en positiv avvikelse på +5,8 mnkr. Avvikelsen beror bland annat på lägre personalkostnader, detta utifrån att medarbetare arbetar deltid och att det har varit personalomsättning där fler personer har slutat men tjänster tillsätts senare. Verksamhetsresor har ett överskott då kostnaden är lägre än vad man hade räknat med för evekueringsresor till

Hemlingborg.

6.1.2 Investeringsverksamhet

Investeringsbudgeten för 2023 uppgår till 33,0 mnkr enligt kommunplanen. En ombudgetering från 2022 på 1,8 mnkr gör att budgeten för 2023 landar på 34,8 mnkr. Ombudgeteringarna är dels Bergby skolan och idrottshall, Tallbacken etapp III och Hemlingborg förskola.

Under 2023 har det investerats för 29,8 mnkr. Hemlingborg står för den de största inköpen. Vasaskolan har byggt klart naturvetarhuset och matsalen, där nästan allt är färdig investerat. Det är påbörjat ombyggnation/renovering av gamla huset och den kommer renoveras i etapper fram till 2025.

7 Förväntad utveckling

Det finns fortsatt en kompetensförsörjningsutmaning för nämndens verksamheter. En kompetensförsörjningsplan har tagits fram, med fakta, analyser och åtgärder. Aktiviteter pågår utifrån kommunfullmäktiges uppdrag. Nämnden har avsatt medel under tre år för att stimulera användningen av kompletterande kompetenser inom skolan.

Den största utmaningen är minskningen av barn och elever enligt befolkningsprognoserna. Minskningen är allra störst i förskolan, som därmed står för den allra största delen av volymminskningen av nämndens ram. Det innebär att förskolan behöver göra anpassningar (lokaler och medarbetare) i förhållande till färre antal barn, för att upprätthålla verksamheten på motsvarande nivå som i dag. Utbildning Gävle har tillsammans med GFAB startat ett dimensioneringsarbete, för att anpassa behovet av lokaler på kort och lång sikt. Planen är att i möjligaste mån lämna externa lokaler och tidigare tillfälliga lösningar (paviljonger) samtidigt som redan planerade ombyggnationer skjuts framåt i tiden. Dock kommer planerad utökning i exempelvis Nordöstra förskoleområdet att genomföras, eftersom det där finns ett långsiktigt behov av platser.

8 För verksamheten viktiga nyckeltal

Figur 39. Viktiga nyckeltal för verksamheten

Nyckeltal	2020 Utfall	2021 Utfall	2022 Utfall	Utfall 2023	2024 plan	2025 plan	2026 plan
Antal barn 1–5 år	5 893	5 918	5 772	5 724	5 564	5 352	5 215
Antal elever 6–15 år	11 923	11 904	12 006	11 951	11 976	12 018	11 954
Antal elever 16–18 år	3 493	3 612	3 589	3 582	3 545	3 600	3 650
Andel med legitimation i förskolan (%)	53	57	52	51	55	55	55
Andel med legitimation i förskoleklass (%)	86,6	87,3	87	88	88,1	88,2	88,3
Andel med legitimation i fritidshem (%)	70*	70*	71*	66 *			
Andel med legitimation i grundskola (%)	70,7	69,8	69,6	69,5	70	70,8	71,3
Andel med pedagogisk högskoleexamen i anpassad grundskola (%)	94,6	96,3	92,8	92	93	94	95
Andel med legitimation i gymnasieskola (%)	84,4	85,7	86,8	86,8	88	88,5	89

Andel med pedagogisk högskoleexamen i anpassad gymnasieskola (%)	99,4	99,7	92	91,5	92	92,5	93
Barn 1–5 år inskrivna i förskola, andel (%)	84,4	85,7	86,8	86,8	87	87,1	87,2
Barn 1–5 år inskrivna i pedagogisk omsorg, andel (%) av barn 1–5 år inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg	5,2	5,2	4,6		4,3	4,1	4
Barn 6–12 år inskrivna i fritidshem, andel (%)	61	61	59	60	60	60	60
Barn/årsarbetare förskola	5,3	5,6	5,4	5,3	5,3	5,2	5,15
Barn/årsarbetare ped omsorg	4,7	5,3	5	5,1	4,9	4,9	4,9
Inskrivna elever per årsarbetare (fritidshem)	20,1	20	20,1	20	20	20	20
Antal elever per lärare (förskoleklass)	20,4	19,9	20,6	19,9	19,5	19	18,5
Antal elever per lärare (grundskola)	12,1	11,8	11,9	12,1	12	11,9	11,9
Antal elever per lärare (gymnasieskola)	12,5	12,4	12,7	12,6	12,3	12	11,7
Antal elever per lärare (anpassad grundskola)	5	5	4,9	5,3	5	4,8	4,5
Antal elever per lärare (anpassad gymnasieskola)	3,6	4,9	4,8	5	4,8	4,5	4,2

- Antalet barn och elever baseras på alla elever. Underlag från sektor styrning och stöd (SG:s) befolkningsprognoser.
- Andel inskriva i förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem från Kolada (samtliga verksamheter)
- Andel med legitimation från Skolverket samt Kolada (kommunala verksamheter). Legitimationskrav för undervisningen i fritidshem infördes 2019, men det finns ännu ingen redovisning av måttet, i stället används *Andel heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen i fritidshem.
- Personaltäthet från Skolverket samt Kolada (kommunala verksamheter).
- Prognos 2023 samt plan 2024–2026 inriktas främst mot motsvarande resultat för riket, undantag är andelen med legitimation som för förskola samt pedagogisk högskoleexamen i fritidshem inriktas på att bibehålla en hög nivå.
- Andel inskriva i fritidshem är högre än i riket (55 procent 2022), prognos 2023 och plan 2024–2026 är att bibehålla den högre graden.